

පාලිභාෂාවතරණය

පළමුවැනි පොත

PALIBHASHAWATHARANAYA

Book One

අගගමනා පණ්ඩිත දැනවිඥානරූ සාහිත්‍ය චක්‍රවර්ති

පොලවත්තේ ශ්‍රී බුද්ධදත්ත

මහානායක සච්චිර

විංඥාපනය

“මෙය වනාහි ආධුනිකයන්ට සිංහලෙන් පාලි ඉගැන්වීම සඳහා සම්පාදිත පොතකි. මෙහි ගෙන තිබෙන පිළිවෙල නම් වාක්‍යාර්ථනා මාර්ගයෙන් භාෂාව ඉගැන්වීමේ අභිනව ක්‍රමයයි. පාඨමි ක්‍රමයෙන් ගැඹුරුවනසේ ද අභ්‍යාසයෙන් ඉගනියයුතුසේ ද සම්පාදිතය. දීර්ඝකාලයක සිට තිබුණු ඕනෑකමක් මේ පොතෙන් පිරිමැසේ. මෙය පාලිපරිචය සඳහා පාඨශාලාවල ප්‍රථමයෙන් ඉගැන්විය යුතු පොතක් යයි අපි සම්මත කරමු.” මේ වනාහි මේ පොත පිළිගැනීමේදී අධ්‍යාපන මණ්ඩලය සම්බන්ධ ග්‍රන්ථ විවේචන සභාව ප්‍රකාශකළ වචනයයි. මේ පොත හැඳින්වීමට මීට වඩා විස්තර කථාවක් ඕනෑයයි නොසිතේ.

පාලිභාෂාව ඉගැනීමට මහත් ආශාවක් මෙකල බොහෝ දෙනෙකුන් තුළ ඇතිව තිබේ. එය සිංහලභාෂාවේ මාතෘභාෂාවක් වීමත්, සඵලදායීය ඒ භාෂාවෙන් ලියවී තිබීමත්, ආණ්ඩුවේ පාඨපරීක්ෂණවලට පාලිභාෂාව ඇතුළත් කිරීමත් මේ උනන්දුවට හේතුවූහයි සිතමි. එහෙත් පහසුවෙන් පාලි ඉගැනීමට උපකාරවූ අභිනව ක්‍රමයට ගැළපූ පොත් නැතිවීම එය ඉගෙනගනු කැමති ආධුනිකයන්ට මහත් බාධාවක් විය. ඒ බාධාව මගහරවනු සඳහා ආනන්ද විද්‍යාලයාධිපති ශාස්ත්‍රාචාර්ය කුලරත්න මැතිතුමන් ආදී උසස් මහතුන්ගේ මෙහෙයීම ලෙස අප විසින් මේ පාලිභාෂාවතරණය සම්පාදිත ය.

මුලින්ම ඉගැනීමට පටන් ගන්නා ශිෂ්‍යයන් සඳහා මේ පළමුවෙනි පොත අදහස්කරන ලද බැවින් මෙය හැකිතරම් ලිහිල් භාෂාවෙන් යුක්ත කරනලදී. මෙහි ලිඛන තුනට අයත් බහුල ප්‍රචාරයට පැමිණෙන ශබ්දයන් වර්තන ආකාරය ද කාලත්‍රයට අයත් ක්‍රියාපද ස්වල්පයක් ද පූර්වික්‍රියා, ක්‍රියාවිශේෂණ, විශේෂයපද, නිපාතපද ආදිය ද සංකේතයෙන් දක්වන ලදහ. සිංහල වාක්‍යයන් සිංහලට නැගීමේදී ද ශිෂ්‍යයන්ට උපකාරවීම සඳහා පොතේ ඇතුළත් සියලු වචනයන් අකාරාදී පිළිවෙලින් ගලපා පාලි - සිංහල, සිංහල - පාලි වචනමාලා දෙකක් ද මෙහි අන්තයෙහි යොදන ලදී.

සන්ධි - සමාස - නධිත - කිතකයන් - පිළිබඳ විස්තර ද ආධ්‍යාතය පිළිබඳ වැඩි විස්තර ද දෙවෙනි පොතේ ඇතුළත්

වෙනි. තුන්වෙනි පොතෙන් ඉතා උසස් පරීක්ෂණයකට පෙනී සිටින්නකුට වුවත් සෑහෙන තරම් ගැඹුරු දැනීමක් ලබාගත හැක. වාක්‍යරචනාව වැඩිදුර ඉගෙනගනු කැමැත්තත් උදෙසා “පාලි ගද්‍ය පද්‍ය රචනා” නම් පොතක් ද අප විසින් ප්‍රචාරයට පමුණුවා තිබේ. මෙසේ දැන් පාලි ඉගෙනගනු කැමැත්තෙකුට නිර්භයව ඒ ඉගෙනීමට බැසිය හැකිවනසේ අප විසින් කටයුතු සම්පාදනය කොට තිබේ.

පාලි ඉගැනීමට ආශා ඇතත් ගුරුවරුන් කරා පැමිණීමට අවකාශ නැතිව සිටින්නන් විසින් හෝ ගුරුවරුන් සොයාගත නොහැකි හවතුන් විසින් මේ පොත් හා “පාලිපාඨාවලී” නම් පාඩම් පොත ද පාලිභාෂාවතරණ යතුර ද ගැනීමෙන් යොත්සාහයෙන් ම පාලි ඉගැනීම ද කළ හැක. පිරිවෙන්වල ශිෂ්‍යයන් අවුරුදු දෙකකදී ලබනතරම් ඉගෙනීමක් මේ පළමුවෙනි පොතෙන් හමසකදී ලබාගත හැක.

පළමුවෙනි පොත පළමුවර මුද්‍රණයට පමුණුවන ලද්දේ 1923 දීය. පළමුකොට ආනන්ද මහාචාර්යාලයේ පාලි ඉගෙන ගන්නා ශිෂ්‍යයන් විසින් මෙම පරිශීලනය කරන ලදී. අවුරුදු කීපයක් අප විසින්ම ආනන්ද නාලන්ද විද්‍යාලයන්හි ශිෂ්‍යයන්ට මේ පොතෙන් පාලි ඉගැන්වීම කළ බැවින් පොතේ සකස්කළ යුතු තැන් දැනගත හැකිවිය. එසේ ප්‍රතිසංස්කරණයට පැමිණවූ මෙය නැවත 1987 දී ප්‍රචාරයට පමුණුවන ලදී. තෘතීය මුද්‍රණයේදීත් සුළු සංස්කරණයක් කරන ලදී. සිවුවෙනි වාරයේදී පොත සම්පූර්ණ සංස්කරණයකට පමුණුවන ලදී. අභ්‍යාස සියල්ලම වාගේ අමුතුවෙන් ලියා වැඩිපුර කරුණු ද ඇතුළත් කරන ලදී.

ශිෂ්‍යයන් සඳහා අප විසින් සම්පාදිතවූ පාලි - සිංහල ගබ්දකෝෂය දැන් ලබා ගත හැක.

මීට,

අම්බලම්ගොඩ අභාරාමාධිපති

පොල්වත්තේ බුබුදුගම සභාව

අක්ෂර විභාගය	01
ලිංග විභාගය	02
විභක්ති හා වචන	03
වරනැගීම (පුල්ලිංගික අකාරාන්ත ශබ්ද)	05
ක්‍රියා විභාගය	09
වච්ඡාන ක්‍රියා	10
ධාතු කොටස්	13
පුල්ලිංගික ඉකාරාන්ත ශබ්ද	16
අභිභ ක්‍රියා	18
අමිභ - තුමිභ ශබ්ද	22
අනාගත ක්‍රියා	26
පුල්ලිංගික ඊකාරාන්ත ශබ්ද	26
පුල්ලිංගික උකාරාන්ත ශබ්ද	29
ගුණවත්තු ආදී විශේෂණ පද	34
උකාරාන්ත - පුල්ලිංගික ශබ්ද	35
කාලාච්ඡිකාශක නිපාත	36
ස්ත්‍රීලිංගික - අකාරාන්ත ශබ්ද	38
විධික්‍රියාව	39
නිපාතපද	40
ස්ත්‍රීලිංගික ඉකාරාන්ත ශබ්ද	42
ස්ත්‍රීලිංගික ඊකාරාන්ත ශබ්ද	43
පුච්ඡික	44
ස්ත්‍රීලිංගික උකාරාන්ත ශබ්ද	46
නපුංසක අකාරාන්ත ශබ්ද	48

තුං ප්‍රත්‍යයාන්ත ශබ්ද	50
නපුංසක ඉකාරාන්ත ශබ්ද	51
තවත් නිපාත පද	52
නාම විභාගය	54
සඵනාමයෝ	54
මිශ්‍රක්‍රියා කිහිප පද	65
නාම විශේෂණ	71
සංඛ්‍යා විශේෂණ (ගණන්)	74
ක්‍රියා විශේෂණ	82
කාරක විස්තරය	85
ක්‍රියා කාරකපද සම්බන්ධය	88
කම්කාරක ක්‍රියා	90
කම්කාරකයෙහි කිහිපපද	94
කාරිත ගෙවත් ගෙත්වථිපද	97
පඤ්චමි අථිශෙහි හො - ප්‍රත්‍යය	99
පාලි - සිංහල වචන මාලාව	103
සිංහල - පාලි වචන මාලාව	119

පාලිභාෂාවිකරණය

පළමු පොත

නමෝ බුද්ධාය

අක්ෂර විභාගය

ALPHABET

1. භාෂාවෙහි අකුරු

අ ආ ඉ ඊ උ ඌ ඍ ඎ

ක කඞ ග ඝ ඞ ඡ ජ ඣ ඤ ඦ

ට ඨ ඩ ඩ් ඡ්. න ඵ ද ධ න.

ප ඵ බ හ ම.

ය ර ල ව ස හ ළ අං

යි සතළිස් එක් දෙනෙකි.

2. මෙහි මූලින් දැක්වූ අකුරු අට තනිව ශබ්ද කළ හැකි බැවින් සර (හෙවත් ප්‍රාණාකෂර) නම් වේ. ඉතිරි තිස් තුන තනිව (හෙවත් ස්වරයක සම්බන්ධය නැතිව) ශබ්ද නොකළහැකි බැවින් ව්‍යංජන (හෙවත් ගාත්‍රාකෂර) නම් වේ.

මේ ව්‍යංජනයන්ගේ මුල් රූප නම් “ක, ග” ආදීහුයි. එසේ ලිවූ විට කීම අපහසු බැවින් ප්‍රාණාකෂරයක් වූ අ - යන්න හා එක්කොට “ක, ග” ආදී වශයෙන් ලියනු ලැබේ.

3. ඵ - ඔ - දෙක සිංහල හෝඩියේ ඵ - ඔ දෙක මෙන් දීර්ඝ කොට කිය යුතුයි. එහෙත් බැඳි අකුරුවලට මූලින් සිටි ඵ අකුරු දෙක බොහෝවිට සිංහල හෝඩියේ ඵ - ඔ දෙක මෙන් හුඟ කොට කියනු ලැබේ.

උදහරණ:- බෙනතං, සෙසී, එතථ, මන්තමනි, මධො, යොන්තං

පාලියෙහි එ - ම දෙක බොහෝසේම එ - ඕ මෙන් දීර්ඝව කියවෙන නමුත් එසේ දීර්ඝ ලකුණු සහිතව නො ලියනු ලැබේ. මොහොලොයන නම් පාලි ව්‍යාකරණයෙහි වනාහි “එ - ඵ - ම - ඕ” යන අකුරු සතර ම පාලියෙහි ඇතැයි ද, එබැවින් අකුරු හතළිස් තුනකැයි ද කියන ලදී. අක්ෂර විභාගය පිළිබඳ වැඩි විස්තර සඳහා දෙවැනි පොත බැලිය යුතු.

ලිංග විභාගය

GENDER

4. “පුරිසො ගච්ඡති” (පුරුෂයා යේ)

යන්න වාක්‍යයෙකි. මෙහි පුරිසො නාම පදයකි. ගච්ඡති ක්‍රියා පදයකි.

“පුරිසො” යන්නේ මූල හෙවත් ශබ්ද ප්‍රකෘතිය “පුරිස” යන්නයි. (අන්තයෙහි යෙදී තිබෙන -ා හෙවත් ම යන්න විභක්තියෙන් ලැබුන එකකි.) පුරිස ශබ්දය යි කීමෙන් විභක්ති නො යෙදූ මුල් ශබ්දය අදහස් කරනු ලැබේ.

5. පාලි භාෂාවෙහි සියලු නාමයෝ:-

- 1. පුල්ලිඛා
- 2. ඉත්ථිලිඛා
- 3. නපුංසකලිඛා

යන ලිඟ තුනෙහි ඇතුළත් වෙති.

1. පුරුෂයන් හෝ පුරුෂාකාරය අභවත්තාවූ ශබ්ද පුල්ලිඛයෙහි වේ. පුරිසො (=පුරුෂයා), චානරො (=වජුරා), රුකො (=ගස) යනාදියයි.

2. ස්ත්‍රීන් හෝ ස්ත්‍රීස්වභාවය අභවත්තාවූ ශබ්ද ඉත්ථිලිඛයෙහි වේ. චන්තා (=ස්ත්‍රී), මිහි (=මුවදෙන), ලතා (=වැල) යනාදියයි.

3. ස්ත්‍රීභාවය හෝ පුරුෂභාවය නො හඟවන ශබ්ද නපුංසකලිංගයෙහි වේ. එලං (=ගෙඩිය), රූපං (=රූපය) ධනං (=ධනය) යනාදිය යි.

6. මේ කියනලද්දේ සාමාන්‍ය ලක්ෂණයයි. ගෙට නමක් වූ ගෙන ශබ්දය පුල්ලිංග නපුංසකලිංග දෙකෙහි වැටේ. එසේ ඒ ලිඟ දෙකෙහිද, පුල්ලිංග ඉත්ථිලිංග දෙකෙහිද, තුන් ලිඟවෙහි ද වැටෙන ශබ්ද ඇත. ගලට නමක්වූ පාසාණ ශබ්දය පුල්ලිංගයෙහි වේ. ඊටම නමක්වූ සිලා ශබ්දය ඉත්ථිලිංගයෙහි වේ. එබැවින් මුලින් දක්වන ලද්දේ සාමාන්‍ය ලක්ෂණය බවත්, හැම තැනහි එය නො යෙදෙන බවත් සැලකිය යුතු.

විභක්ති හා (ඒක, බහු) වචන

CASE AND NUMBER

7. පුරිෂ ශබ්දය පුල්ලිංගයෙහි වැටේ යයි කියන ලදී. “පුරුෂයා ගමට යයි”. “පුරුෂයාට ගොනා ඇත්තේය” ආදිය කියයුතුවිට ඒ ශබ්දය හැමතැනම එක් ආකාරයකින් යෙදිය හැකි නොවේ. ඒ ඒ අර්ථයන් ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා වෙනස් කොට යෙදිය යුතු වේ. මේ වෙනස් කිරීම හෙවත් බෙදීම විභක්ති යයි කියනු ලැබේ. පාලියෙහි විභක්ති සතකි.

පාලි	සංස්කෘත	සිංහල
1. පඨමා විභක්ති	- ප්‍රථමා විභක්ති	පෙර විඛත්
2. දුතියා විභක්ති	- ද්විතීය විභක්ති	කම් විඛත්
3. තතියා විභක්ති	- තෘතීයා විභක්ති	කතු විඛත්
4. චතුර්ථි විභක්ති	- චතුර්ථි විභක්ති	සපදන් විඛත්
5. පඤ්චමි විභක්ති	- පඤ්චමි විභක්ති	අවදි විඛත්
6. ඡට්ඨි විභක්ති	- ඡෂ්ඨි විභක්ති	සබඳ විඛත්
7. සත්තමි විභක්ති	- සප්තමි විභක්ති	අදර විඛත්

යන මොහුයි. තනියා විභක්තියගේ හෙදයක්වූ කරණය ද, ප්‍රථමාවගේ හෙදයක් වූ ආලපනය ද නිතර ව්‍යවහාරයට පැමිණෙන බැවින් වෙන් වූ විභක්ති දෙකක් ලෙස භාවිතයට පැමිණ තිබේ.

- 8. කරණ විභක්ති = කරණ විභක්ති කරණ විඛන්
 - 9. ආලපන විභක්ති = ආලපන විභක්ති අලප් විඛන්
- යන මේ දෙක සමග විභක්ති නවයකි.

(“පඨමා” යන්නේ තේරුම “පළමු” යනුයි, “දුතියා” = “දෙවන” ආදී වශයෙන් සත්වන විභක්තිය දක්වා පිළිවෙලින් දැක්වුණුය.) මේ විභක්තිවල ඉංග්‍රීසි නාම හා දැන් සිංහල ව්‍යවහාරයෙහි පවත්නා නම් මෙසේයි:-

1. Nominative Case	ප්‍රථමා විභක්තිය
2. Accusative or Objective Case	කම් විභක්තිය
3. Ablative of Agent Case	කතීෂ විභක්තිය
4. Dative Case	සම්ප්‍රදාන විභක්තිය
5. Ablative of Separation Case	අවධි විභක්තිය
6. Genitive of Possessive Case	සම්බන්ධ විභක්තිය
7. Locative Case	ආධාර විභක්තිය
8. Ablative of Instrument Case	කරණ විභක්තිය
9. Vocative Case	ආලපන හෝ සම්බොධන විභක්තිය

8. එක් අයෙකු හෝ එක් දෙයක් කියයුතු කල්හි එක වචනය ද, එක් අයකුට හෝ එක් දෙයකට වැඩි ගණනක් කියයුතු කල්හි බහු වචනය ද යොදනු ලැබේ. එබැවින් එක් එක් විභක්තිය

එකවචන

බහුවචන

වශයෙන් ද වෙනස්වන බව දැක්වුණු.

(නාම) වර්තැගීම

DECLENSION

9. ඒ ඒ ශබ්දයන් ඒකවචන බහුවචනවලට ද, පද්මාදී විභක්තිවලට ද නියම වූ ලෙස යොදා පෙන්වීම වර්තැගීම යයි කියනු ලැබේ. පුල්ලිංගයෙහි ඇතුළත් සියලු ශබ්ද එක් ආකාරයකින් ම වර්තැගිය හැකි නොවේ. අකාරාන්ත (=අකාරය කෙළවරෙහි ඇති) ශබ්ද එක් ආකාරයකින් ද, ඉකාරාන්ත (=ඉකාරය කෙළවරෙහි ඇති) ශබ්ද තවත් ආකාරයකින් ද වර්තැගෙත්. සමාන අන්තයක් ඇති ශබ්ද ද ඇතැම්විට වෙනස් ලෙස වර්තැගෙත්.

පුරිස ශබ්දයේ අග ස - යන්නේ තියෙන ස්ථිරය අ - යන්නයි. එබැවින් එය අකාරාන්ත ශබ්දයකැයි කියනු ලැබේ. ඉකාරාන්තාදිය ද මේ ක්‍රමයෙන් දැක්වුණුය. (ඇස්) දත් ආදී වශයෙන් හල් අකුරු අන්තයෙහි ඇති ශබ්ද පාලියෙහි නැත්තාහ.)

පුරිස ශබ්දය පුල්ලිංගයෙහි වූ අකාරාන්ත ශබ්දයෙකි. එය යට දක්වූ විභක්තිවල ද වචනවල ද වර්තැගෙන ආකාරය මෙසේයි:

විභක්ති	එකවචන	බහුවචන
1. පද්මා	: පුරිසො	පුරිසා
2. දුතියා	: පුරිසං	පුරිසෙ
3. තතියා	: පුරිසෙන	පුරිසෙහි: පුරිසෙහි
4. චතුත්ථි	: පුරිසාය: පුරිසස්සා	පුරිසානං
5. පඤ්චමී	: පුරිසා: පුරිසමිහා: පුරිසසමා	පුරිසෙහි: පුරිසෙහි
6. ඡට්ඨි	: පුරිසස්සා	පුරිසානං
7. සත්තමී	: පුරිසෙ: පුරිසමිහි: පුරිසසමිං	පුරිසෙසු
8. කරණ	: පුරිසෙන	පුරිසෙහි: පුරිසෙහි
9. ආලපන	: (හෙ) පුරිස: (හෙ) පුරිසා	(හෙ) පුරිසා

විභක්තිවලට නැගීම සඳහා මේ ශබ්දයට එක් කරන ලද කොටස් නම්:

	එකවචන	බහුවචන
1.	ම	ආ
2.	අං	එ
3.	එන	එහි: එහි
4.	ආය: සා	ආනං
5.	ආ: මා: සමා	එහි: එහි
6.	සා	ආනං
7.	එ: මහි: සමිං	එසු
8.	එන	එහි: එහි
9.	අ: ආ	ආ

යන මොහු වෙති. (මේවා පාලියේ විභක්ති ප්‍රත්‍යයයි නො සැලකිය යුතු. නොයෙක් ආදේශාදිය කොට පද සෑදුන පසු තිබෙන අකුරු වෙන්කොට ශිෂ්‍යයන්ගේ අවබෝධය පිණිස මෙහි දක්වන ලදී. පූර්ව ශබ්දයේ අන්තයෙහි අකාරය බොහෝ විට මැකී යයි.)

පූර්ව ශබ්දයේ ඒ ඒ විභක්ති වචනවල සිංහල තේරුම පිළිවෙලින් මෙසේ දැනගන්න:-

	එකවචන	බහුවචන	
1.	පුඵමා	පුරුෂ තෙම	පුරුෂයෝ
2.	ද්විතියා (කම්)	පුරුෂයා	පුරුෂයන්
3.	තෘතියා (කතී)	පුරුෂයා විසින්	පුරුෂයන් විසින්
4.	චතුර්ථි (සම්ප්‍රදන)	පුරුෂයාට	පුරුෂයන්ට
5.	පඤ්චම් (අවධි)	පුරුෂයා කෙරෙන්	පුරුෂයන් කෙරෙන්
6.	ෂෂ්ඨි (සම්බන්ධ)	පුරුෂයාගේ	පුරුෂයන්ගේ
7.	සප්තම් (ආධාර)	පුරුෂයා කෙරෙහි	පුරුෂයන් කෙරෙහි
8.	කරණ	පුරුෂයා කරණකොට	පුරුෂයන් කරණකොට
9.	ආලපන	(එම්බා) පුරුෂය	(එම්බා) පුරුෂයිනි

මේ පුර්ව ශබ්දය මෙන් වර්තමාන ශබ්දවලින් සමහරක්:

බුඩ	=	බුදුරජ	කසාක	=	ගොවියා
ධමම	=	ධම්මය	කමකාර	=	කම්කරුවා
සංස	=	සංඝයා	ගොපාල	=	ගොපල්ලා
මනුසා	=	මිනිසා	රජක	=	රජවා
දෙව	=	දෙවියා	දස	=	දසයා
වාණිජ	=	වෙළෙන්දා	පුත්ත	=	පුත්‍රයා
ලෙඛක	=	ලියන්නා	කුමාර	=	කුමරා; ළමයා
වොර	=	සොරා	හත්ථි	=	අත
මිත්ත	=	මිතුරා	පාද	=	පය
භූපාල	=	රජ	කාය	=	කය; සිරුර

අභ්‍යාසය 1.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. මනුසානං. 2. දෙවෙ. 3. හත්ථි. 4. පාදමිති. 5. කායෙන.
6. බුඩෙසු. 7. ධමමො. 8. සංඝමිහා. 9. කුමාරසා. 10. භූපාලෙහි
11. වාණිජාය. 12. මිත්තසමිං. 13. ලෙඛකානං. 14. දසමිති.
15. ගොපාලෙන 16. පුත්තෙහි. 17. පාදං. 18. දසො. 19. කසාකා.
20. රජකෙසු.

පාලියට නැගියයුතු:

1. දෙවියාගේ. 2. මිනිසුන් කෙරෙහි. 3. අත්වල. 4. පාවලින්.
5. රජුන්ගේ. 6. ළමයාට. 7. බුදුවරු. 8. ධම්මයෙහි. 9. සංඝයාගේ.
10. පුත්‍රයා කෙරෙන්. 11. දසයන්ට. 12. සොරා විසින්.
13. මිත්‍රයන්ට. 14. පයේ. 15. ලියන්නන් විසින්. 16. ගොවියා කෙරෙහි.
17. ගොපල්ලන්. 18. වෙළෙන්දා. 19. කම්කරුවා කෙරෙන්.
20. මිනිසා විසින්.

පුරිස ශබ්දයට සමාන නවත් ශබ්ද

අස්ස	= අස්සියා	ගාම	= ගම
ගොණ	= ගොනා	රුක්ඛ	= ගස
සුත්ඛ	= බල්ලා	චන්ද	= හඳ
සීහ	= සිංහයා	සුරිය	= හිර
මීග	= මුවා	පාසාණ	= ගල
අජ	= එළුවා	ලොක	= ලොව
වානර	= වඳුරා	ආලොක	= එළිය
සකුණ	= පක්ෂියා	මඤ්ච	= ඇඳ
කාක	= කාක්කා	ආකාස	= අහස
චරාහ	= උරා	මග්ග	= මාගීය

අභ්‍යාසය 2.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. පුරිසස්ස ගොණා. 2. මනුස්සානං හන්ථා. 3. බුඩස්ස ධමමො. 4. ආකාසමිහි සකුණා. 5. ගාමෙ මනුස්සා. 6. අස්සානං පාද. 7. ලොකමිහි රුක්ඛා. 8. භූපාලානං දීපා. 9. පාසාණෙ සීහො. 10. මඤ්චස්මිං කුමාරො. 11. ආකාසෙ සුරියො. 12. දීපස්ස ආලොකො. 13. රුක්ඛෙසු වානරා. 14. භූපාලස්ස අස්සො.

පාලියට නැගියයුතු:

1. එළුවාගේ පාදයෝ. 2. වඳුරන්ගේ අත්වලින්. 3. සිංහයාගේ ශරීරය. 4. ගමේ ළමයි. 5. අහසෙහි හඳ. 6. ගල උඩ බල්ලාගේ. 7. ඇඳ උඩ මිනිසා. 8. හිරුගේ එළියෙන්. 9. ගසෙහි පක්ෂිහු. 10. මිනිසාගේ ගම. 11. ලෝකයේ දිවයින්. 12. ගොනාගේ පාවලින්. 13. බුදුන්ගේ ධර්මයෙහි. 14. රජුගේ ගම්වල. 15. මාගීයෙහි අශ්වයෝ.

(ශිෂ්‍යයන් ලවා මෙහි පෙනෙන ශබ්ද කීපයක් පුරිස ශබ්දය මෙන් වරන්තූහවීම ද, මේ අභ්‍යාසයෙහි නොදක් වූ වචන දී ඔවුන්

ලවා සිංහලට හා පාලියට පරිවර්තනය කරවීම ද ගුරුවරයා විසින් කටයුතු වේ.)

ක්‍රියා විභාගය

VERBS AND THEIR CONJUGATION

ගව්‍යනි (=යේ යන්න ක්‍රියාපදයකැයි මුලදී කියන ලදී). ක්‍රියාවක් නැතිව වාක්‍යයක් සම්පාදනය කළහැකි නොවේ. එබැවින් මෙහිදී ක්‍රියා පිළිබඳ දතයුතු මූලික කරුණු ස්වල්පයක් දක්වනු ලැබේ.

10. පුරුෂයා දැන් යමින් සිටී නම් “යේ” හෝ “යයි” කියා ද, මින් පෙර ගියේ නම් “ගියේය” කියා ද, මතු කලෙක යන්නේ නම් “යන්නේය” කියා ද ව්‍යවහාර කරනු ලැබේ. එබැවින් ක්‍රියා පද

1. ව්‍යවහාරය (=දැන් පවත්නා) කාලය
2. අතීත (=ඉකුත්වගිය) කාලය
3. අනාගත (=නොපැමිණි) කාලය

යි තුනකට බෙදනු ලැබේ.

11. “පුරුෂයා යේ” යයි කියහැකි නමුත් “මම යේ,” “තෝ යේ” යි කියහැකි නො වේ. එබැවින් ක්‍රියාව කරන්නා කවරෙක් දැයි දැනගැන්මට ක්‍රියා පදය වෙනස් කොට යෙදිය යුතු වේ. ඒ වෙනස් කිරීම පරිස (=පුරුෂ) යන්නෙන් හඳුන්වනු ලැබේ.

එනම්:-

1.	පටම පරිස	(=අන්‍යකාරක)	3rd person
2.	මජ්ඣම පරිස	(=තඟබ්දකාරක)	2nd person
3.	උත්තම පරිස	(=මඟබ්දකාරක)	1st person

යන තුනයි. මජ්ඣම පරිස නම් ත්වං (=තෝ), තුමො (=තෙපි) යන දෙකයි. ඒ දෙක සම්බන්ධව කියවෙන ක්‍රියා මජ්ඣම පරිසයෙහි වේ. උත්තම පරිසය නම් අහං (=මම) මයං, අමො

මීට සමාන ලෙස වර්තමානයේ ක්‍රියා කළේය:

ගවේෂණ	=	යයි	පසුපස	=	බලයි; දකී
නිධාන	=	සිටි	හරන	=	ගෙනයයි
නිසිදන	=	හිඳි	ධාවන	=	දුවයි
සයන	=	නිදයි	ලිඛන	=	ලියයි
කිලින	=	ක්‍රීඩාකරයි	වසන	=	වසයි
බාදන	=	කයි	ආහරන	=	ගෙන ඒ
භුක්ෂණ	=	අනුභව කරයි	ආරුහන	=	නගී
භාසන	=	කියයි	යාවන	=	ඉල්වයි
වරන	=	හැසිරේ	බණන	=	සාරයි
ධොවන	=	සෝදයි	කසන	=	සීසායි
			හවන	=	වේ

අභ්‍යාසය 3.

සිංහලයට නැගියයුතු:

1. බුද්ධා නිධාන. 2. මිගා ධාවන. 3. සීහා සයන.
4. පුරිසො ගවේෂණ. 5. රජකා ධොවන. 6. කසාකා කසන.
7. ලෙබකො ලිඛන. 8. දසො වරන, 9. මඤ්චසු සයන.
10. දීපෙ ජාලෙන. 11. රුකෙබ ආරුහන. 12. වරාහො බණන.
13. සුතබා භුක්ෂණ. 14. අසො ධාවන. 15. අජා සයන.
16. කම්කාරා ආහරන. 17. වාණිජා නිසිදන. 18. ගොජාලො භුක්ෂණ. 19. ගොණා බාදන. 20. වානරො රුකං ආරුහන.

පාලියට නැගියයුතු:

1. බල්ලා අනුභව කරයි. 2. වඳුරෝ නගිත්. 3. උරෝ දුවත්. 4. දසයා ගෙනයයි. 5. කම්කරුවෝ පිසත්. 6. එළුවෝ සිටිත්. 7. වෙළෙන්දා ඇවිදී. 8. රඳවා සෝදයි. 9. මුවා සිටියි.

- 10. ගොන්නු සීසාත්. 11. ගොටියා සාරයි. 12. මිනිසාගේ අශ්වයා.
- 13. කම්කරුවාගේ ගම. 14. ගොපල්ලාගේ ගොන්නු. 15. ලියන්නා පහනක් ගෙනයයි. 16. මිනිස්සු ඇදන්වල නිදත්. 17. සිංහයෝ මුවන් කත්. 18. දසයෝ ගසට නැගෙත්. 19. සොරු ගමේ ඇවිදිත්.
- 20. ගොපල්ලා ගොනා ගෙන ඒ.

සංලක්ෂ්‍යය:

මේ අභ්‍යාසයෙහි යොදා තිබෙන සියලුම ක්‍රියාපද පටුම පුරිපයට ඇතුළත් වේ. මණ්ඩිමපුරිප ක්‍රියාපද අතුරෙන් ඒක වචනය කුං (-නෝ) යන්න සමග ද, බහු වචනය කුමිහෙ (-නෙපි) යන්න සමග ද යෙදිය හැකි වේ. අන්කිසි පදයක් කතීෘ වී සිටි විට නොයෙදිය හැකි වේ. උත්තමපුරිප එකවචනය අහං (-මම) යන්න සමග ද බහු වචනය අමිහෙ, මයං, (-අපි) යන දෙක සමග ද යෙදිය හැකි වේ. අන් පදයන් හා යෙදිය හැකි නොවේ. එබැවින් දෙවෙනි තුන්වෙනි පුරුෂ දෙකෙහි මේ වචන පස පමණක් යෙදේ යයි ද භාෂාවේ තිබෙන ඉතිරි නාමපද සියල්ල (ප්‍රථමා විභක්තියෙන් සිට) පටුම පුරිපයෙහි යෙදේ යයි ද සැලකිය යුතු.

අභ්‍යාසය 4.

සිංහලයට නැගියයුතු:

- 1. මනුෂ්‍යා සුරියං පඤ්ඤාති. 2. ගොණා පාසාණෙ තිඨානති.
- 3. වාණිජො ගාමෙ වරති. 4. සකුණො රුකෙහි නිසීදති. 5. බුඬෙ ධම්මං භාසති. 6. අහං දීපං ආහරාමී. 7. මයං ගොණෙ හරාම.
- 8. සංඝො ගාමං ගච්ඡති. 9. ත්වං සීහං පඤ්ඤාසී. 10. භූපාලා අඤ්ඤා ආරුහනති. 11. දෙවා ආකාසෙන ගච්ඡනති. 12. අඤ්ඤා දීපෙසු ධාවනති. 13. ත්වං පාදෙහි වරසී. 14. කුමො හතෙඨහි හරථ.
- 15. මයං ලොකෙ වසාම.

පාලියට නැගියයුතු:

- 1. අභයා ගල උඩ සිටී. 2. එළුවෝ ගමෙහි ඇවිදිත්.
- 3. තෙපි හිරු දකිවු. 4. හද අහසෙහි නගී. 5. මිනිස්සු ඇදන්වල

නිදන්. 6. ගොන්නු සිංහයා කෙරෙන් දුවන්. 7. මම ලෝකයෙහි වසමි. 8. තෝ පහනක් ගෙනෙහි. 9. අපි දූපතක වසමු. 10. රජ සිංහයකු බලයි. 11. දේවතාවා අහසෙහි යයි. 12. වඳුරා උරා සමග* සෙල්ලම් කරයි. 13. අපි මිනිසුන්ගේ ශරීරයන් බලමු. 14. තෝ ගසෙහි පක්ෂියා දක්නෙහි.

ධාතු කොටස්

13. නාමයන්ගේ වරන්තූගීම් ලිඛිත වශයෙන් හා අන්ත වශයෙන් වෙනස් වේ. ක්‍රියාවන්ගේ වරන්තූගීම් ඒ ඒ ධාතු කොටස් වශයෙන් වෙනස් වේ. ධාතුන්ගේ සියලු කොටස් පිළිබඳ විස්තරයක් දැක්වීමට මෙය අවස්ථාව නොවේ. එබැවින් මුලින් දැක්වූ භූ ධාතු කොටස හැර බහුල ව්‍යවහාරයෙහි පැමිණෙන තවත් කොටස් දෙකක් මෙහි දැක්වනු ලැබේ.

චුරාදිගණ නම් කොටසට අයත් ධාතුහු රූප දෙකකින් වරන්තූගෙන්; රැකීමේ අභි අති පාල ධාතුවට පාලෙ, පාලය යන රූප දෙකකි; එය මෙසේ වර නැගේ:-

	එකවචන	බහුවචන
පද්ම	: පාලෙති (= රකී)	පාලෙති (= රකිත්)
මජ්ඣම	: පාලෙසි (= රකිහි)	පාලෙඨ (= රකිවු)
උත්තම	: පාලෙමි (=රකිමි)	පාලෙම (=රකිමු)
පද්ම	: පාලයති (= රකී)	පාලයන්ති
මජ්ඣම	: පාලයසි	පාලයඨ
උත්තම	: පාලයාමි	පාලයාම

* සමග යන අර්ථය තනියාව යෙදීමෙන් ලැබේ.

මීට සමානසේ වරනැගෙන ක්‍රියාවලින් සමහරක්:

ඡාලෙති	- දළුවයි	විනෙතති	- සිතයි
මාරෙති	- මරයි	පුජෙති	- පුදයි
වොරෙති	- සොරකම් කරයි	පිළෙති	- පෙළයි
දෙසෙති	- දේශනා කරයි	උදෙති	- උදවෙයි
ඨපෙති	- තබයි	උඨිඨෙති	- පියාඹයි
ඔලොකෙති	- බලයි	ඡාදෙති	- වසයි

14. තවත් කොටසක් මීට වෙනස් ව වරනැගේ.

වි පුච්ඡි කී ධාතුව

එකවචන

බහුවචන

පඨම	: වික්කිණාති (-විකුණයි)	වික්කිණන්ති (-විකුණත්)
මජ්ඣම	: වික්කිණාසි (-විකුණහි)	වික්කිණාඨ (-විකුණහු)
උත්තම	: වික්කිණාමි (-විකුණමි)	වික්කිණාම (-විකුණමු)

කිණාති	- මිලයට ගනී	මිණාති	- මනී
ඡානාති	- දනී	ජිනාති	- දිනයි
ගණ්භාති	- ගනී	උග්ගණ්භාති	- උගනී
පුණාති	- අසයි	ඔචිනාති	- කඩා රැස්කරයි

යනාදිය මීට සමානසේ වරනැගේ.

අභ්‍යාසය 5.

සිංහලයට නැගියයුතු:

1. පුනො ධම්මං උග්ගණ්හාති. 2. මිත්තා සීහෙ ඔලොකෙනති.
3. වොරා අසො ගණ්හන්ති. 4. මනුස්සා සකුණේ කිණන්ති.
5. ගොපාලො ගොණේ චික්කිණාති 6. බුධො ධම්මං දෙසෙති.
7. සීහො මීගෙ මාරෙති. 8. වාණිජස්ස පුත්තා අපේ වික්කිණන්ති.
9. මයං වාණිජ මහාමඤ්ඤො කිණාම. 10. ලෙබ්බො මිත්තෙන මග්ගෙ ගච්ඡති.
11. දසා මිත්තානං පුනබෙ හරන්ති. 12. කාකා ආකාසෙ උඩ්ඛෙත්ති. 13. අහං බුඩං පුපේමී. 14. තච්චදීපං ජාලෙහි
15. මයං ධම්මං ජානාම. 16. දසො මග්ගෙ කස්සකං ඔලොකෙති.
17. තුමෙහ බුඩස්ස ධම්මං පුණාථ. 18. වොරා මනුස්සානං අසො වොරෙත්ති. 19. පුරියො හතේන දීපං ගණ්හාති. 20. චන්දෙ පබ්බතා උදෙති.

පාලියට නැගියයුතු:

1. සොරා ගොනෙකු සොරකම් කරයි. 2. ලියන්තාගේ පුතා අශ්වයෙකු මිළදී ගනී. 3. ගොවියාගේ පුත්‍රයෝ ධම්මය උගනිත්.
4. වෙළෙන්දෝ පහන් විකුණත්. 5. ගොවියා ගොනුන් මිළට ගනී. 6. මිත්‍රයාගේ පුතා ගමෙහි ඉගෙනගනී. 7. රජ දිවයින පාලනය කරයි.
8. අපි වෙළෙන්දුගේ පුතා දකිමු. 9. වජුරෝ පක්ෂීන් පෙළත්. 10. මිනිසාගේ අත් (දෙස) බලව.
11. සොරු ලෝභයෙන් එළුවන් සොරකම් කරත්. 12. දසයෝ ළමයින්ට ආහාර ගෙනෙත්. 13. අපි බුදුන්ගේ ධම්මය අසමු.
14. තෙපි සංඝයාට පූජා කරවු. 15. ළමයා මිත්‍රයාගේ බල්ලා ගෙන එයි. 16. හොරු මාගීයේදී මිනිසුන් මරත්. 17. ළමයි ගමෙහි සෙල්ලම් කරත්. 18. කම්කරුවෝ පහන් දල්වත්.
19. අශ්වයෝ ගමෙන් දුවත්. 20. සිංහයෝ මුවන් මරත්.

අභ්‍යාසය 6.

අඩුතැන් ක්‍රියාපද දමා පිරවිය යුතු:-

කාකා	වරානා	ගොණා
දසො	ලෙබ්කා	සුනබො
අස්සා	පණ්ඩිතා	මිත්තා
වාණිජො	රජකො	පුත්තො

මේ ක්‍රියාවලට නාමපද යෙදිය යුතු:-

..... නිට්ඨන්ති ඛණන්ති ආරුහති
..... නිසීදන්ති භුඤ්ජන්ති පචති
..... සයති ධාවති මරති

අඩුතැන් කම්පද යොදා පිරවිය යුතු:-

1. පුරිසො	ගච්ඡති	2. සීහා	මාරෙන්ති
3. දසා	ආහරන්ති	4. පුත්තො	උග්ගණ්හාති
5. වොරො	හරති	6. වරාහො	ඛණති
7. වාණිජා	විකකිණන්ති	8. කුමාරො	ඔලොකෙති

15. පුලුච්චියෙහි ඉකාරානන අග්නි ශබ්දය මෙසේ වර්තනේ:-

- පඨමා : අග්නි (=ගින්න)
- අග්නි, අග්ගයො (=ගිනි)
- දුතියා : අග්නිං (=ගින්න)
- අග්නි, අග්ගයො (=ගිනි)
- තතියා : අග්නිනා (=ගින්න විසින්)
- අග්නිහි, අග්නිහි (=ගිනි විසින්)

- වතුන්පි : අග්ගිනො, අග්ගියු (=ගින්නට)
 අග්ගිනං (=ගිනිවලට)
- පඤ්චමි : අග්නා, අග්ගිමිනා, අග්ගිස්මා (=ගින්න කෙරෙන්)
 අග්ගිහි, අග්ගිහි (=ගිනිකෙරෙන්)
- ඡට්ඨි : අග්ගිනො, අග්ගියු (=ගින්න ගේ)
 අග්ගිනං (=ගිනිවල)
- සත්තමි : අග්ගිමිහි, අග්ගියමිං (=ගින්නෙහි)
 අග්ගියු, අග්ගියු (=ගිනිවල හෝ ගිනිකෙරෙහි)
- කරණ : අග්ගිනා (=ගින්න කරණකොට)
 අග්ගිහි, අග්ගිහි (= ගිනි කරණකොට)
- ආලපන : (හෙ) අග්ගි (=එමිබා ගින්න)
 (හෙ) අග්ගි, අග්ගියො (=එමිබා ගිනි)

මීට සමාන ලෙස වර්තමාන ශබ්දවලින් සමහරක්:

මුනි	= හික්ෂුච	අරි	= සතුරා
ඉසි	= සෘෂියා	අහි	= සර්පයා
මණි	= මැණික	කපි	= වදුරා
ගිරි	= පඵතය	අසි	= කඩුව
කච්චි	= පණ්ඩිතයා	දිපි	= දිවියා
අනිපි	= ආගන්තුකයා	රච්චි	= හිරු
ගහපති	= ගෘහපතියා	කුච්චි	= කුස; බඩ
භූපති	= රජ	උද්ධි	= සාගරය
සාරච්චි	= රථාචායඪියා	ජලනිධි	= මුහුද
අධිපති	= අධිපතියා	නිධි	= නිධානය
පති	= ස්වාමියා	චිහි	= චී

පාණි	- අත	ඤාති	- නෑයා
ව්‍යාධි	- රෝගය	රාසි	- සමූහය, ගොඩ
මුට්ඨි	- මීට	යට්ඨි	- සැරයටිය

අතීත ක්‍රියා

PAST TENSE

16. පට ධාතුව අතීත කාලයෙහි (කන්තුකාරකයෙහි) මෙසේ වර්තනුයේ:-

පටම	:	එකවචන:	අපචි: පචි (-පිසුචේය, හෝ පිසි)
		බහුවචන:	අපචිංසු: පචිංසු, අපචිං: පචිං (-පිසුහ)
මජ්ඣම	:	එකවචන:	අපචො: පචො (-පිසුවෙහි)
		බහුවචන:	අපචිත්ථ: පචිත්ථ (-පිසුවහු)
උත්තම	:	එකවචන:	අපචිං: පචිං (-පිසුවෙමි, පිසිමි)
		බහුවචන:	අපචිමිහ: පචිමිහ: අපචිමිහා: පචිමිහා (-පිසුවෙමු)

ගච්ඡි	- ගියේය	ගමි	- ගියේය
යාචි	- ඉල්ලුවේය	චරි	- හැසුරුණේය
පහරි	- ගැසුවේය	නිසීදි	- හුන්නේය
ගණ්ඨි	- ගත්තේය	සයි	- නිදගත්තේය
ද්දි	- දුන්නේය	ධාචි	- දිව්වේය
හරි	- ගෙන ගියේය	කරි	- කෙළේය
බාදි	- කෑවේය	චිකතිණි	- චිකුණුවේය
ඡීන්දි	- කැපුවේය	කිණි	- මිළට ගත්තේය
හඤ්ඡි	- කැඩුවේය	ඛසි	- දණ්ට කෙළේය
ආරුහි	- නැංගේය	අහචි	- විය

ආදිය මීට සමානව වර්තනුයේ. වච්චිත කාලයට උදහරණ වශයෙන් දැක්වූ මුල් කොටසේ ක්‍රියා අතුරෙන් 'නිධිති' යන්න

හැර ඉතිරි සියල්ල අතීතයෙහි මෙසේ වරන්ගැගේ. ‘ආනර්ති’ ආදි ස්වරයක් මුලින් ඇති පදයන්ට ‘අපථි’ ආදි තන්හි වැඩිවන අකාරය නො යෙදේ.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. මුනි ධම්මං අභාසි. 2. ගහපතයො විහිං මිණිංසු. 3. අභි අධිපතීනො හත්ථං ඩසි. 4. කචි පාණිනා මණිං ගණ්හි.
5. දීපයො ගිරිමිහි වරිංසු. 6. අරි අසිනා ගොණං පා හරි.
7. කචයො දීපමිහි නිධි ඛණිංසු. 8. තුමිහෙ අත්ථිනං කපයො දදිත්ථං. 9. මුනියො අධිපතීනං ගාමං ගච්ඨිංසු. 10. කපි අභිනො කුච්ඨං පහරි.
11. ගහපතිස්ස කුමාරො උද්ධිං අගච්ඨි. 12. අධිපති කචිතංමණියො අද්දි. 13. කපයො හත්ථහි රුකෙඛ ආරුහිංසු.
14. භුපතීනො අස්සො මග්ගෙ ධාවි. 15. වොරා අධිපතීනො නිධිං හරිංසු.

පාලියට නැගියයුතු:

1. දිවියෝ මුවන් කෑහ. 2. මුනිහු පථිතයෙන් ගමට ආහ.
3. සර්පයෝ මිනිසුන් දණ්ට කළහ. 4. ගෘහපතියාගේ වී සතුරෝ ගෙන ගියහ. 5. පණ්ඩිතයන්ගේ මැණික් වෙළෙන්දෝ ගත්හ.
6. මිත්‍රයා ආගන්තුකයාට අශ්වයකු දුන්නේය. 7. සෘෂිහු අධිපතීන්ගේ ගම්වල හැසුරුණාහ.
8. මුනිහු ගම්වල මිනිසුන්ට ධර්මය කීහ.
9. ගෘහපතියා සතුරාගේ අත කැපුවේය. 10. ස්වාමි පුරුෂයා ආගන්තුකයන්ට වී දුන්නේය.
11. රජතෙම සොරුන්ගේ කඩු ගත්තේය. 12. කාක්කා ගසෙන් අහසට නැංගේය. 13. ගස උඩ වළුරෝ දිවියාට ගැසුහ.
14. ගොවියාගේ පුත්‍රයා වී රාශියක් මැන්නේය. 15. රජුගේ අතෙහි කඩුවක් තිබේ. (=අත්ථි හෝ හට්ඨි)

1. වීහි ඔබ්බෙසේ ජට්ඨි බහු වචනය සමග රාශි ඔබ්බෙසේ දුතියා එක වචනය යෙදිය යුතු.

17. චුරාදිගණික ධාතු කොටස අතීතයෙහි මෙසේ වර්තාගේ:-

පඨම :

එකවචන: පාලෙපි: පාලපි (-ධක්කේය: පාලනය කෙළේ)

බහුවචන: පාලපු: පාලපීඃසු (-ධක්කාහ: පාලනය කළහ)

මජ්ඣම :

එකවචන: පාලයො (ධක්කෙහි)

බහුවචන: පාලයිහථ (-ධක්කාහු)

උත්තම :

එකවචන: පාලමිං: පාලෙමිං (-ධක්කෙමී)

බහුවචන: පාලමිමිහ: පාලමිමිහා (-ධක්කෙමී)

මීට සමානවූ අන්‍ය ක්‍රියා සවල්පයක්:-

මාරෙපි - මැරුවේය

පීළෙපි - පෙළුවේය

ජාලෙපි - දූලුවේය

කමෙපි - කීවේය

දෙසෙපි - දේශනා කෙළේය

පානෙපි - හෙළුවේය

වොරෙපි - සොරකම් කෙළේය

ඨපෙපි - තැබුවේය

ආනෙපි - ගෙනාවේය

නෙපි - ගෙන ගියේය

විනෙපි - සිතුවේය

පුජෙපි - පිදුවේය

පඨම පුරිසයෙහි

කර - ධාතුවෙන් අකාපි (-කෙළේය), අකංසු (- කළහ)

ද - ධාතුවෙන් අදපි (-දුන්නේය), අදංසු (-දුන්න)

ඨා - ධාතුවෙන් අඨාපි (-සිටියේය), අඨංසු (-සිටියහ)

ගමු - ධාතුවෙන් අගමාපි (-ගියේය), අගමංසු (-ගියහ)

යන පද සෑදෙන බව සැලකිය යුතු.

අභ්‍යාසය 8.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. මුනයෝ මඤ්චස්ස නිසීදිංසු.
2. අභං දීපමිති අවරිං.
3. වොරා ගභපනිනො නිධිං වොරෙස්සං.
4. මයං භූපනිනො අසිං ඔලොකයිමිහ.
5. තවං අත්ථිනො ආභාරං දදෙ.
6. අධිපති වාණිජමිහා මණ්‍යො කිණි.
7. පති කසාකං විහිං යාවි
8. ඉසයො කචිතං ධම්මං දෙසෙස්සං.
9. කපයො ගිරිමිහා රුක්ඛං ධාවිංසු.
10. වාණිජා උද්ධිමිති ගච්ඡිංසු.
11. මයං මගෙන ගාමං ගච්ඡිමිහ.
12. දීපං කපිං මාරෙසි.
13. තුමිහෙ පනිනො දීපෙ ගණ්හිත්ථං.
14. අභං බුඩ්ඝා පාදෙ පුප්පෙසිං.
15. කවයෙ කචිතං ආභාරං දදිංසු.
16. අරයො අසිං ආනෙස්සං.
17. අහි කපිනො පාණිං ඩසි.
18. මයං ගිරිමිහා වඤ්ඤං පසාම.
19. තුමිහෙ මුනිතං ආභාරං දදිත්ථං.
20. භූපති නිධයො පාලෙසි.

පාලියට නැගියයුතු:

1. දසයා කච්චකිත් සතුරාට ගැසුවේය.
2. අපි ගභපතියාට ආභාර දුනිමු.
3. හෙනම (=සො) පච්ඡයෙන් වදුරකු ගෙනාවේය.
4. වෙළෙන්දෝ මාගීයෙන් ගමට ගියාහුය.
5. පකෂීහු ගසෙන් අභසට නැංගහ.
6. සොරු රජුගේ මැණික් සොරකම් කළහ.
7. මම සාමිනට ආභාර දුනිමි.
8. පණ්ඩිතයාගේ පුත්‍රයෝ හික්ෂුවගෙන් ධම්මය ඇසූහ.
9. මම මාගීයෙහි දිවියකු දුටුවෙමි.
10. සිංහයා ගල උඩ මුවා මැරුවේය.
11. ඔවුහු (=තෙ) දිවයිනෙහි පච්ඡය දුටුවාහ.
12. ළමයා මුහුදට ගියේය.
13. බල්ලෝ ගමට දිවූහ.
14. වෙළෙන්දා අධිපතියාගෙන් අභවයකු මිලයට ගත්තේය.
15. ආගන්තුකයා මිටින් මැණිකක් ගෙනාවේය.
16. වදුරුතෙම සර්පයා කුසින් ඇල්ලුවේය. (=ගණ්හි)
17. ගභපතියා ඇඳක නිදගත්තේය.
18. ළමයා අත්වලින් වදුරාට ගැසුවේය.
19. මම රජුගේ කච්ච දුටුවෙමි.
20. පණ්ඩිතයෝ ආභාර අනුභව කළහ.

අමිභ - තුමිභ - ශබ්ද

PERSONAL PRONOUNS

18. නිතර ව්‍යවහාරයට පැමිණෙන බැවින් අන්‍ය පුළුලිංගික ශබ්දයන් දක්වන්නට පෙර “අමිභ තුමිභ” ශබ්ද දෙක වර්තගත සැටි දක්වනු ලැබේ. මේ ශබ්ද දෙක ලිඟු වශයෙන් වෙනසක් නැතිව වර්තැගෙන බැවින් අලිංගික ශබ්දයයි කියන ලදී. පුරුෂයකු “මම” ය කීවත්, ස්ත්‍රියක් “මම” ය කීවත් නපුංසකයකු “මම” ය කීවත් ශබ්දයාගේ වෙනස් වීමක් නැත.

අලිංගික අමිභ ශබ්දය

පයමා :	එකවචන:	අහං (-මම)
	බහුවචන:	මයං, අමිහෙ (-අපි)
දුතියා :	එකවචන:	මං, මමං (-මා)
	බහුවචන:	අමිහාකං, අමිහෙ (-අපි)
තතියා :	එකවචන:	මයා, මෙ (-මා විසින්)
	බහුවචන:	අමිහෙහි, අමිහෙහි, නො (-අප විසින්)
චතුර්ථී :	එකවචන:	මම, මය්හං, මමං, මෙ (-මට)
	බහුවචන:	අමිහං, අමිහාකං, නො (-අපට)
පඤ්චමී :	එකවචන:	මයා (-මා කෙරෙන්)
	බහුවචන:	අමිහෙහි, අමිහෙහි (-අප කෙරෙන්)
ෂට්ඨී :	එකවචන:	මම, මය්හං, මමං, මෙ (-මාගේ)
	බහුවචන:	අමිහං, අමිහාකං, නො (-අපගේ)
සත්තමී :	එකවචන:	මයි (-මා කෙරෙහි)
	බහුවචන:	අමිහෙසු (-අප කෙරෙහි)
කරණ :	එකවචන:	මයා (-මා කරණකොට)
	බහුවචන:	අමිහෙහි, අමිහෙහි (- අප කරණකොට)

අලිංගික තුමිත ශබ්දය

- ප: එකවචන: ත්වං, තුවං (-තෝ)
 බහුවචන: තුමිහෙ (-තෙපි, තොපි)
- දු: එකවචන: නං, තචං, තුවං (-තා)
 බහුවචන: තුමිහාතං, තුමිහෙ, ටො (-තොප)
- ත: එකවචන: ත්වයා, තයා, තෙ (-තා විසින්)
 බහුවචන: තුමිහෙහි, තුමිහෙහි, ටො (-තොප විසින්)
- ච: එකවචන: තච, තුය්හං, තෙ (-තච)
 බහුවචන: තුමිහං, තුමිහාතං, ටො (-තොපච)
- ප: එකවචන: තයා (- තා කෙරෙන්)
 බහුවචන: තුමිහෙහි, තුමිහෙහි (-තොප කෙරෙන්)
- ඡ: එකවචන: තච, තුය්හං, තෙ (-තාගේ)
 බහුවචන: තුමිහං, තුමිහාතං, ටො (-තොපගේ)
- ස: එකවචන: තචයි, තයි (- තා කෙරෙහි)
 බහුවචන: තුමිහෙසු (-තොප කෙරෙහි)
- ක: එකවචන: ත්වයා, තයා (-තා කරණකොට)
 බහුවචන: තුමිහෙහි, තුමිහෙහි (- තොප කරණකොට)

සංලක්ෂ්‍යය:

- (1) “අමිත, තුමිත” දෙකට ආලපනයක් නැත.
- (2) මෙ, තෙ, ටො, නො යන වචන වාක්‍යයක මූල නො යෙදිය යුතුයි.

අභ්‍යාසය 9.

සිංහලයට නැගියයුතු:

1. අභං මය්භං පුත්තස්ස අස්සං අද්දිං. 2. තචං අමිභාකං ගාමං ගච්ඡසී. 3. මයං තච භතෙථ පස්සාම. 4. මම පුත්තා ගිරිං ආරුහිංසු. 5. තුමිභාකං සුතඛා මග්ගෙ සයිංසු. 6. අමිභං මිත්තා චොරං අසිනා පහරිංසු. 7. තුමිභං දසා අරිනං අස්සෙ හරිංසු. 8. චොරො මම පුත්තස්ස මණ්ණො චොරෙසී. 9. ඉසයො මය්භං ගෙහෙ (=ගෙයි) න වසිංසු. 10. කචී තච පුත්තානං ධම්මං දෙසෙසී. 11. අමිහෙසු කොධො නතථී (-නැත). 12. තුමිහෙ වාණිජස්ස අපෙ කිණිතථ. 13. මයං භූපතීනො මිගෙ වික්කිණිමිභ. 14. ගහපතීනො පුත්තො මං පහරි. 15. අධිපතීනො දසා මම ගොණෙ පහරිංසු. 16. අභං තුමිභාකං වීභිං න ගණ්භිං. 17. දීපි මිගමිභා න ධාවි. 18. තුමිහෙ අභයො මා¹ මාරෙථ. 19. මයං අතිථිනං ආභාරං පචාම. 20. කපයො මං ආභාරං යාවිංසු.

පාලියට නැගියයුතු:

1. මම මාගේ මැණික් වෙළෙන්දට වික්කෙමි. 2. අපි අපේ ගොත්තු දසයන්ට දුන්නෙමු. 3. තෙපි මාගෙන් කඩුවක් මිලදී ගත්තහු. 4. තෝ වදුරන්ට අත්වලින් නො ගසව. 5. අධිපතියා පචිතයෙන් සිංහයකු ගෙනාවේය. 6. හික්කු තෙම තොපට ධම්ම දෙසී. 7. අපි සර්පයන්ට ආභාර දුනිමු. 8. ගහපතියාගේ දසයෝ අපේ වී ගෙනගියහ. 9. උඹලා මුදට නො ගියහුය. 10. මාගේ මිටෙහි මැණික් නැත්තාහ. 11. පණ්ඩිතයාගේ පුතා බල්ලාට සැරයටියකින් ගැසුවේය. 12. අපගේ පුත්‍රයෝ සෘෂියා ගෙන් උගනිත්. 13. උඹේ වදුරා ගහෙන් වැටුණේය. (=පති) 14. මාගේ බල්ලා මා සමග ගෙට (ගෙහං) ගියේය. 15. මාගේ පුත්‍රයාගේ පය සර්පයෙක් දණ්ට කෙළේය. 16. දිවියා මාර්ගයේදී ගොතකු මැරුවේය. 17. අපි රජු ගේ කඩුව නො බැලුවෙමු. 18. මම මුවන් ළඟට නො ගියෙමි. 19. අපේ මිත්‍රයෝ සිංහයන් බැලූහ. 20. තෝ පණ්ඩිතයාගෙන් පක්ෂියකු මිලදී ගත්තෙහි.

1. ක්‍රියාවක් වැළැක්වීමට පාලියෙහි යෙදෙන්නේ 'මා' යන්නයි.

සංලක්ෂ්‍යය:

“නො ගසවු” යන තැන “නො” යන්නට “මා” යනුද ඉතිරි තැන්හි “නො” යන්නට පාලියෙන් “න” යනු ද යෙදිය යුතු.

“මුවන් ලහට” යන්නට මීග ශබ්දයේ ජට්ඨි බහු වචනය හා “සන්නිකං” යනු යොදනු.

අඩු තැන් තුමිහ - අමිහ ශබ්ද යොග්‍ය ලෙස යොදා පිරවිය යුතු:-

1.පවථ.	5.භුක්ඡීතථ.	9.නිසීදිමිහා.
2. වික්කිණිමිහ.	6. නිසීදසි.	10.සයසි.
3. අදසි.	7.සුණාමි.	11. සුණාම.
4. සුණාථ.	8. භුක්ඡාමි.	12. ජානාසි.

අඩු තැන් යොග්‍ය ක්‍රියා පදවලින් පිරවිය යුතු:-

1. අහං	4. නචං	7. තුමිහෙ
2. මයං	5. තුමිහෙ	8. අහං
3. අමිහෙ	6. තුවං	9. මයං

අඩුතැන් අතීත ක්‍රියාවලින් පිරවිය යුතු:-

1. ගහපතයො විහිං	9. අරයො අසයො
2. සාරථි ගාමං	10. ව්‍යාධි මනුස්සං
3. දීපයො වානරෙ	11. සාරථි අස්සං
4. කුමාරො මඤ්ඤි	12. කචයො ධම්මං
5. වානරො ගිරිං	13. දීපි අහිං
6. අරි ගහපතිං	14. අධිපති අසිනා
7. වාණිජො මණයො	15. ඉසි ගාමෙ
8. මුත්තයො ඔදනං	16. පති රුක්ඛමහා

අනාගත ක්‍රියා

VERBS IN THE FUTURE TENSE

19. පව - ධාතුව අනාගත කාලයෙහි මෙසේ වරන්ගුණේ:-

- පද්ම : එකවචන: පවිසානි (-පිසන්තේය)
 බහුවචන: පවිසානති (-පිසන්තාහ)
- මජ්ඣම : එකවචන: පවිසාසි (-පිසන්තෙහි)
 බහුවචන: පවිසාඨ (-පිසන්තෙවි, පිසන්තහු)
- උත්තම : එකවචන: පවිසාමී (-පිසන්තෙමී)
 බහුවචන: පවිසාම (-පිසන්තෙමු)

වතීමාන ක්‍රියාවන්ගේ මුදට 'ඉසා' යන කොටස එක්වීමෙන් මේ අනාගත ක්‍රියා සෑදී තිබෙන්නේයයි සිතාගත්විට ඉගනීම පහසු වේ.

වතීමානයෙහි දැක්වූ සියලු ක්‍රියා මෙහි යෙදෙති:

ගව්ඡිසානි	=	යන්තේය	පප්පිසානි	=	බලන්තේය
ගමීසානි	=	යන්තේය	ජානිසානි	=	දනගන්තේය
හවිසානි	=	චන්තේය	දදිසානි	}	= දෙන්තේය
චසිසානි	=	චසන්තේය	දසානි		
භාසිසානි	=	භයචන්තේය	කරිසානි	=	කරන්තේය
ලභිසානි	=	ලබන්තේය	ජීවිසානි	=	ජීවන්චන්තේය

යනාදියයි.

20. ඊකාරාන්ත පුල්ලිංගික ශබ්දයෝ මෙසේ වරන්ගුණේ.

පක්ඛි ශබ්දය

- පද්මා : එකවචන: පක්ඛි (-පක්ඛිතෙම)
 බහුවචන: පක්ඛි, පක්ඛිනො (පක්ඛිහු)
- දුතියා : එකවචන: පක්ඛිනං, පක්ඛිං (-පක්ඛියා)
 බහුවචන: පක්ඛි: පක්ඛිනො (පක්ඛින්)

- තනියා : එකවචන: පක්ඛිනා (-පක්ඛියා විසින්)
 බහුවචන: පක්ඛිහි, පක්ඛිහි (-පක්ඛීන් විසින්)
- චතුස්ථී : එකවචන: පක්ඛිනො, පක්ඛියා (-පක්ඛියාට)
 බහුවචන: පක්ඛිනං (-පක්ඛීන්ට)
- පඤ්චමී : එකවචන: පක්ඛිනා, පක්ඛිමිනා, පක්ඛිස්මා
 (-පක්ඛියා කෙරෙන්)
 බහුවචන: පක්ඛිහි, පක්ඛිහි (-පක්ඛීන් කෙරෙන්)
- ෂට්ඨී : එකවචන: පක්ඛිනො, පක්ඛියා (-පක්ඛියාගේ)
 බහුවචන: පක්ඛිනං (-පක්ඛීන්ගේ)
- උත්තම : එකවචන: පක්ඛිනි, පක්ඛිමිහි, පක්ඛිස්මි.
 (-පක්ඛියා කෙරෙහි)
 බහුවචන: පක්ඛිසු (-පක්ඛීන් කෙරෙහි)
- කරණ : එකවචන: පක්ඛිනා (-පක්ඛියා කරණකොට)
 බහුවචන: පක්ඛිහි, පක්ඛිහි (-පක්ඛීන් කරණකොට)
- ආලපන : එකවචන: (හෙ) පක්ඛි (-එමිබො පක්ඛියා)
 බහුවචන: පක්ඛි, පක්ඛිනො (-පක්ඛීන්, පක්ඛීහි)

මීට සමාන ශබ්දවලින් සමහරක්:-

හස්ථී	= ඇතා	දන්තී	= ඇතා; දත් ඇත්තා
සාමී	= ස්වාමියා; අයිතිකාරයා	මන්තී	= මන්ත්‍රීවරයා
සසී	= වන්ද්‍රයා	ඡන්තී	= කුඩා ඇත්තා
කරී	= ඇතා	පාපකාරී	= පවිකරන්නා
බලී	= බලවතා	දීඝජීවී	= දීර්ඝකාලයක් ජීවත්වන්නා
ගණී	= සමූහ ඇත්තා		
මාලී	= මාලා ඇත්තා	ධම්මවාදී	= ධර්මය කියන්නා
සුඛී	= සුවපත්; සැප ඇත්තා	සීඝයායී	= ඉක්මනින් යන්නා
ද්වී	= සර්පයා; දළ ඇත්තා	සෙට්ඨී	= සිටුකෙම
සිඛී	= මොනරා; ගින්න	සාරථී	= රථවායභීයා
හොභී	= සර්පයා; සම්පත් ඇත්තා		(මෙය ඉකාරාන්තවත්
කුට්ඨී	= කුෂ්ට ඇත්තා		ඊකාරාන්තවත් පෙනේ)
- දණ්ඨී - දඬු ඇත්තා

අභ්‍යාසය 10.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. මන්ති හත්ථිතං ආරුහිසාති. 2. මයං සෙට්ඨිනො ගෙහං ගමිසාම. 3. තචං සාමිනො පුත්තස්ස කපිං දදිසාසි. 4. ගණිනො සුඛිනො භවිසාන්ති. 5. අම්භාකං සාමිනො දිසජීවිනො න භවන්ති. 6. පාපකාරී යට්ඨිනා හොගිං මාරෙසාති. 7. මම පුත්තා සෙට්ඨිනො ගාමෙ වසිසාන්ති. 8. සිඛී ඡතතිඛා භාගිසාති. 9. සාරථී අසො ගාමම්භා හරිසාති. 10. තුම්භෙ මාලිහි සසිතං ඔලොකෙසාථ. 11. බලී දුට්ඨිනො කායං ඡන්දිසාති. 12. අම්භාකං මන්තිනො බලිනො අභිච්චි. 13. කුට්ඨි සාරථීනො පාදං යට්ඨිනා පහරිසාති. 14. සෙට්ඨිනො මාලිනො පුරිසෙ පසාසිසාන්ති. 15. මයං ගෙහෙ ඔදනං (-බන්) භුඤ්ජිසාම.

පාලියට නැගියයුතු:

1. අපගේ ස්වාමියා මන්තීන් වෙත¹ යන්නේය. 2. සිටුකෙම දීර්ඝ ජීවිත ඇත්තෙක් වන්නේය. 3. පවිකාරයෝ සෑප ඇත්තෝ නොවන්නාහ. 4. දළ ඇත්තා කුෂ්ට ඇත්තාට පහර දෙන්නේය. 5. මන්ත්‍රිකෙමේ ස්වාමියාගෙන් මොනරකු ලබන්නේය. 6. රථාවායඝීයා මන්ත්‍රීන්ගෙන් අශ්වයන් මිලට ගන්නේය. 7. මාගේ මොනරු පච්චයෙහි ජීවත් වන්නාහ. 8. සර්පයෝ බලවතුන් දෂ්ට කරන්නාහ. 9. ස්වාමියාගේ පුත්‍රයෝ සිටුහුගේ සිංහයන් බලන්නාහ. 10. අපි ආගන්තුකයාගෙන් මුවකු මිලට ගන්නෙමු. 11. ඇතා (උගේ) පයින් මිනිසෙකු මැරුවේය. 12. තෝ සිටු කෙනෙක් නොවන්නෙහි. 13. රජුගේ පුත්‍රකු මන්ත්‍රීන් හා අනුභව කරන්නාහ. 14. වඳුරා ගසෙන් නොවූවෙන්නේය. 15. අපි ඇතා රථාවායඝීයා වෙතට² නොගෙනයන්නෙමු.

1. මන්තින සන්තිකං යන්ත යොදනු.
 2. රථාවරියස්ස සන්තිකං සි යොදනු.

පහත පෙනෙන වාක්‍යවල අඩුතැන් අතින් - අනාගත ක්‍රියාවලින් පිරවිය යුතු:-

1. මනෝ දූෂයෝ හැරීම්හා
2. තව පකි තරුණී
3. සිත්ධුමහි වාතරා
4. පාපකාරී ඵරපුතා කුටිඨිං
5. සුසු පාණිතා පකිං
6. ආබවෝ රුකිං
7. අහං පාණිතං අසිං
8. තචං අසිනා අරිං
9. දනනිතො උචිජු
10. දණ්ඩං මය්හං බාහුං
11. තුය්හං බන්ධවො ගාමෙ
12. බලී අමිහාකං කෙතුං

21. උකාරාන්ත පුල්ලිඛිත ගරු ශබ්දය

පයමා	:	ඵකවචන:	ගරු (=ආවායඝීතෙම)
		බහුවචන:	ගරු, ගරවො (=ආවායඝීයෝ කුමු)
දුතියා	:	ඵකවචන:	ගරුං (=ආවායඝීයා)
		බහුවචන:	ගරු, ගරවො (=ආවායඝීයන්)
තතියා/කරණ	:	ඵකවචන:	ගරුනා
		බහුවචන:	ගරුහි, ගරුහි
චතුර්ථී/පඨවී	:	ඵකවචන:	ගරුනො, ගරුසු
		බහුවචන:	ගරුනං
පඤ්චමී	:	ඵකවචන:	ගරුනා
		බහුවචන:	ගරුහි, ගරුහි
සත්තමී	:	ඵකවචන:	ගරුමිහි, ගරුසමිං
		බහුවචන:	ගරුසු
ආලපන	:	ඵකවචන:	(හෙ) ගරු
		බහුවචන:	(හෙ) ගරු, ගරවො

මීට සමාන ශබ්දවලින් සමහරක්

හිකඛු - හික්ඝුනම	උච්ඡු - උක්
ආඛු - මියා	බඤ්ඤු - නෑයා
පසු - නිරිසනා	වෙඵ - උණගස
තරු - ගස	බාහු - අතේ උඩ කොටස
සුසු - බැලයා	ඵරසු - පොරව
කෙතු - කොඩිය	කටච්ඡු - හැන්ද
සීඤ්ඤු - මුහුද	සත්තු - සතුරා
සෙතු - පාලම, හේදණ්ඩ	

22. ඇතැම් උකාරාන්ත ශබ්දයෝ ගරු ශබ්දයට වෙනස්ව වර්තාගෙත්.

පුලිංගික භාතු - ශබ්දය

පධමා	:	ඵකචචන:	භානා (=සහෝදර කෙම)
		බහුචචන:	භානරො (=සහෝදරයෝ)
දුතියා	:	ඵකචචන:	භානරං (=සොහොයුරා)
		බහුචචන:	භානරෙ, භානරො (=සොහොයුරන්)
තතියා	}	ඵකචචන:	භානරා
පඤ්චමී		බහුචචන:	භානරෙහි, භානරෙහි
කරණ			භාතුහි, භාතුහි
ච: ඡ	:	ඵකචචන:	භාතු, භාතුනො, භාතුස්ස
		බහුචචන:	භානරානං, භානානං, භාතුනං
සත්තමී	:	ඵකචචන:	භානරී
		බහුචචන:	භානරෙසු, භාතුසු
ආලපන	:	ඵකචචන:	(හෙ) භාන, භානා
		බහුචචන:	(හෙ) භාරො

පියා යන අඵී ඇති පිතු - ශබ්දය ද භාතු - ශබ්දයට සමානයි.

23. නන්තු - ශබ්දය මීටත් වෙනස් වේ.

- පඨමා : එකවචන: නන්තා (-මුතුබුරා)
 බහුවචන: නන්තාරො (-මුතුබුරෝ)
- දුතියා : එකවචන: නන්තාරං (-මුතුබුරා)
 බහුවචන: නන්තාරෙ, නන්තාරො (-මුතුබුරත්)
- තතියා : } එකවචන: නන්තාරා
 පඤ්චමී : } බහුවචන: නන්තාරෙහි, නන්තාරෙහි
 කරණ : }
- චතුර්ථී : } එකවචන: නන්තු, නන්තනො, නන්තුස්ස
 ජඨී : } බහුවචන: නන්තාරානං, නන්තානං, නන්තුනං
- සත්තමී : එකවචන: නන්තරි
 බහුවචන: නන්තාරෙසු, නන්තුසු
- ආලපන : එකවචන: (හෙ) නන්ත, නන්තා
 බහුවචන: (හෙ) නන්තාරො

මීට සමාන ලෙස වර්තාගෙන ශබ්දවලින් කීපයක්:

සන්ඨ	- අනුශාසකයා: බුදුරද	නෙතු	- නායකයා: ගෙනයන්නා
කන්තු	- කරන්නා	චන්තු	- කියන්නා
හන්තු	- ස්වාමීපුරුෂයා	ජේතු	- දිනන්නා
ගන්තු	- යන්නා	දුතු	- දෙන්නා
යොතු	- අසන්නා	විනෙතු	- හික්මවන්නා

අභ්‍යාසය 11.

සංලක්ෂ්‍යය:

‘සමග’ යන අඵ අැති සහ, සඬිං නිපාත දෙක තනියාව සමග යෙදිය යුතුයි. ඒ දෙක බොහෝ සේ ම සම්බන්ධ කරනු ලබන පදයෙන් පසුව යෙදේ: “පුරිසෙන සඬිං” ආදී වශයෙනි.

එක් කිරීම් අඵයෙහි යෙදෙන ද - කාරය වෙනුවෙන් පාලියෙහි ව, අපි යන නිපාත යෙදිය හැක. අපි ශබ්දය බොහෝ විට ආකාරය ලොප්ඵ පි යන්නෙන් පමණක් දක්නා ලැබේ “නොහොත්” යන්නට “වා” නිපාතය යොදනු.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. බන්ධවො සුසුහි සඬිං අම්භාකං ගෙනං ආගම්ඤ්ජන්ති.
2. සත්තු ඵරසුනා තඵ තරවො ඡිත්ඤ්ජන්ති. 3. ගරු මය්භං සුසුනං උච්ඡවො අදදී. 4. හික්ඛවො නත්තාරාතං ධම්මං දෙසෙඤ්ජන්ති.
5. තඵං බන්ධුනා සිත්ඤ්ඤං ගම්ඤ්ජන්ති. 6. අඤ්ඤා ඵ ගොණා ඵ ගාමෙ ඵරිඤ්ජන්ති. 7. තුමෙහ පසවො ඵා පක්ඛි ඵා මා මාරෙථ.
8. මයං නෙතාරෙහි සහ සත්ථාරං පුජෙඤ්ජාම. 9. භාතා වෙඵනා පක්ඛිං මාරෙඤ්ජන්ති. 10. අම්භාකං පිතරො සත්තුතං කෙතවො ආහරිංසු. 11. ඡෙතා දුතාරං බාහුනා පහරි. 12. සත්ථා අම්භාකං නෙතා හඵ. 13. මයං පිතරා සඬිං වෙළවො ආහරිඤ්ජාම.
14. අහයො ආබවො භුක්ඤ්ජන්ති. 15. මම සත්තවො සෙතුම්භි නිසීදිංසු. 16. අම්භාකං භාතරො ඵ පිතරො ඵ සිත්ඤ්ඤං ගඵඡිංසු. 17. අහං මම භාතරාතං සිඛිනො වික්ඛිඤ්ජිඤ්ජාමි. 18. සුසවො කඵච්ඡුනා ඕදනං ආහරිංසු. 19. ගාමං ගත්තා තරුසු කෙතවො පඤ්ඤන්ති. 20. සෙතුං කත්තා ගාමමහා වෙළවො ආහරි.

පාලියට නැගියයුතු:

1. මම මාගේ පොරොවෙන් උණගස් කපන්නෙමි.
2. ආවායභීවරු ඡයග්‍රාහකයා බලන්නාහ. 3. ඔවුහු ඇතාට උක්ගස් ගෙන ගියහ. 4. ධම්ය අසන්නෝ හික්ෂුන් වෙත එන්නාහ.

5. දිවියෝ ද සිංහයෝද ගම්වල නො වසත්.
6. මම මාගේ සොහොයුරා සමග අනුශාසකයා වෙත ගියෙමි.
7. අපේ පියවරු ද සහෝදරයෝ ද වෙළෙන්දෝ වූහ.
8. අපේ නෑයෝ මොනරුන් හා පක්ෂීන් මිළදී ගන්නාහ.
9. වඳුරා ද මුවා ද පඵතයෙහි වසත්.
10. හෙතෙම මාගේ මුත්තුවරුගේ බාහුවට ගැසුවේය.
11. සතුරෝ අපේ නායකයාගේ කොඩිය ගෙන යන්නාහ.
12. පාලම් සාදන්නෝ ගමෙන් උණගස් ගෙනාහ.
13. මියෝ සර්පයන්ට හය වන්නාහ.
14. මම මාගේ නෑයන්ට බත් දෙන්නෙමි.
15. ආහාර¹ දෙන්නා හැන්දෙන් බත් ගෙනාවේය.
16. මාගේ පියාගේ සිවුපාවෝ පඵතයෙහි සිටියාහ.
17. අපේ මුත්තුවරුන් සහෝදරයෝත් ඇතුන් මිළයට නො ගන්නාහ.
18. ගුරුවරයාගේ පුතා අසකු හෝ ගොතකු මිළදී ගත්තේය.
19. මාගේ පුතා හෝ සහෝදරයා බාලයන් පිණිස² වඳුරකු ගෙනෙන්නේය.

සංලක්ෂ්‍යය:

සිංහල කොටසේ 6 වෙනි වාක්‍යයෙහි දෙදෙනෙකුන්ගේ යෑම සිදු වූ නමුත් ක්‍රියාව ඒකවචනයෙන් යෙදී තිබේ. සමග යන්නෙන් තවත් නාමයක් එක් කළවිට එය තනියාවෙන් සිටින බැවින් ප්‍රථමාවෙන් සිටි පදය පමණක් කතෘ සේ ගණන් ගෙන ක්‍රියාව යෙදිය යුතුයි. එහි “මම” යන්න “අපි” යයි බහුවචනය වී නම් ක්‍රියාවත් බහුවචනය ගනී. එහෙත් ‘සමග’ යන්නෙන් එක් වූ වචනය නිසා එය බහුවචනය නො වේ.

9 වෙනි වාක්‍යයෙහි කතෘ පද එකවචනයෙනි, ක්‍රියාපදය බහුවචනයෙනි. එසේ වීමට හේතුව ප්‍රථමාවෙන් සිටි කතෘ පද දෙකක් ද - ශබ්දයෙන් එක් කිරීම යි.

24. උඩ දැක් වූ උකාරාන්ත පුළුලිංගික ශබ්දයන්ට වෙනස් ව වර්තූගෙන ව්‍යාකූ - මනකු දෙකින් අවසන්වන, බොහෝ සේ විශේෂණ පද වශයෙන් සිටින, ගුණනාම කොටසක් වේ. ඒවා මෙසේ වර්තූගෙන්:-

1. ආහාර ශබ්දය පූර්ව ශබ්දය මෙන් වර්තූගෙන්.
2. වතුන්පිය යෙදීමෙන් “පිණිස” යන අර්ථය ලැබේ.

ගුණවනතු - ශබ්දය

එකවචන

බහුවචන

ප	:	ගුණවා (-ගුණවතා)	ගුණවනෝ, ගුණවතා (-ගුණවත්හු)
දු	:	ගුණවනං	ගුණවනෝ
ත	:	ගුණවතා, ගුණවනෙන	{ ගුණවනෙහි, ගුණවනෙහි
ක	:		
ච:	ඡ	ගුණවනෝ, ගුණවනස්ස	ගුණවතානං
ප	:	ගුණවතා, ගුණවනමා, ගුණවනස්මා	ගුණවනෙහි, ගුණවත්තෙහි
ස	:	ගුණවතී, ගුණවනෝ, ගුණවනමිහි, ගුණවනස්මිහි	} ගුණවනෙසු
ආ	:	(හෙ) ගුණවං, ගුණව, ගුණවා (හෙ) ගුණවනෝ, ගුණවතා	

සීලවනතු - සිල්වත්	පඤ්ඤාවනතු - නුවණැති
ධනවනතු - ධනවත්	පුඤ්ඤවනතු - පින් ඇති
කුලවනතු - කුලවත්	යසවනතු - පිරිස් හෝ කීර්තිය ඇති
හිමවනතු - හිමාලය	හගවනතු - හාගාවත්
බලවනතු - බලවත්	ඵලවනතු - ගෙඩි ඇති
ආදි වනතු - යන්න කෙළවරෙහි ඇති ශබ්ද ද	
චක්ඛුමනතු - ඇස් ඇති	හිරිමනතු - ලජ්ජා ඇති
බුඞ්ඞිමනතු - නුවණැති	බන්ධුමනතු - නෑයන් ඇති
සතිමනතු - සිහි ඇති	හානුමනතු - රශ්මි ඇති, සුයභියා
ආදි මනතු - යන්න කෙළවරෙහි ඇති ශබ්ද ද ගුණවනතු මෙන් වර්තැගෙත්.	

මනඟු අන්ත ශබ්දය

ප: වකුමා වකුමනො, වකුමනා

දු: වකුමනා වකුමනො

ආදී වශයෙන් වර්තූගිය යුතු.

25. උභාරාත්ත පුළුලිංගික විද ශබ්දය

එකවචන බහුවචන

පයමා : }
ආලප : } විදු (=පණ්ඩිතයා) විදු: විදුනො

දුතියා : විදුං විදු: විදුනො

තතියා : }
පඤ්ච : } විදුනා විදුහි: විදුහි

වතුන්පී : }
ඡට්ඨී : } විදුනො: විදුසා විදුනං

සත්තමී : විදුමිහි: විදුස්මිං විදුසු

- විඤ්ඤා - පණ්ඩිතයා
- පභු - අධිපතියා
- වදඤ්ඤා - වචනදන්තා, පරිත්‍යාග කරන්නා
- කතඤ්ඤා - කෙළෙහි ගුණදන්තා
- සබ්බඤ්ඤා - සඵඤ
- මත්තඤ්ඤා - පමණ දන්තා
- වෙදගු - වේදය දන්තා

ආදීහු මීට සමානව වර්තූගේ.

26. කාලාචී ප්‍රකාශක නිපාත:

කද	- කවද	භීයො	- ඊයේ
තද	- එකල්හි	පාතො	- උදෑසන
සද	- නැමකල්හි	සායං	- සවස
ඉදනි	- දැන්	පුරා	- පෙර
අජ්	- අද	පච්ඡා	- පසුව
සුවෙ	- හෙට	යද	- යම්කලෙක

එකද - එක්කලෙක

අභ්‍යාසය 12.

සිංහලට නැගියයුතු

1. හගවා අජ් සොතාරාතං ධම්මං දෙසෙසානි. 2. හිකඛවො තද හගවතො පාදෙ චන්දිංසු. 3. චකඛුමනො සද භානුමනං පසානති. 4. තද බලවනො අරි වෙච්ඡි පහරිංසු. 5. කද කුමිහෙ ධනවනං පසාසාම? 6. සුවෙ මයං සීලවනං හිකඛුං චන්දිසාම. 7. හගවනො සබ්බසද්දන්තො හවනති. 8. විදුතො ඉදනි කුලවතො ගෙහෙ ගච්ඡිංසු. 9. හිමචති සීහා ච ඉසිතො ච සද වසන්ති. 10. පුඤ්ඤාවතො නන්තා බන්ධුමා හවි. 11. කුලවතං භාතරො ධනවනො න හවිංසු. 12. අහං හිමවනමහි ඵලවනෙ රුකෙහි පසාසි. 13. පුරා මයං බන්ධුහි සහ හිමවනං ගච්ඡිංසු. 14. භීයො සායං බුඬිමනො සසවතං ගාමං ගච්ඡිංසු. 15. විඤ්ඤන්තො පච්ඡා පභුතො ගෙහෙ වසිසානති. 16. යසවතං භාතරො බලවනො හවනති. 17. අමහාකං පිතරො සතිමනො අහවිංසු. 18. පුඤ්ඤවනො එකද මණ්ඩයො ලහනති. 19. බුඬිමනො අමහාකං සන්ඨාරං වඤ්ඤති. 20. බලවතො නන්තා පාතො මම ගොණං ගණ්හි.

පාලියට නැගියයුතු:

1. ඇස් ඇත්තා උදෑසන සිල්වතුන් බලයි. 2. ධනවතුන්ගේ පුත්‍රයෝ හැමවිටම ප්‍රඥවත්හු නොවෙත්. 3. නෑයන් ඇත්තා සතුරන්ට හය නොවේ. 4. ගුණවතුන්ගේ සහෝදරයෝ එකල්හි බුදුන්ගේ පා වැන්දහ. 5. ඔබලාගේ මුත්‍රබුරෝ දෑත් බුඬිමත්හු නොවෙත්. 6. නුවණැත්තා හෙට කුලවතුන්ට ධර්මය කියන්නේය. 7. ධනවත්හු පුත්‍රයන් සමග හිමාලයට යන්නාහ. 8. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිල්වතුන්ගේ ද නෑණුවතුන්ගේ ද ගුරුවරයා විය. 9. කීර්තිමත්හු අපේ ගමට කවද එන්නාහුද? 10. බලවතුන්ගේ දරුවෝ පසුව ගුණවත්හු වන්නාහ. 11. එක් කලෙක පණ්ඩිතයාගේ සොහොයුරා ගුණවතාට ගැසුවේය. 12. පුඵයේ දී මම ප්‍රහුහුගේ ගෙයි විසුවෙමි. 13. ඊයේ මාර්ගයෙහි ඇත්තු ද අඤ්ඤා ද සිටියාහ. 14. කුලවතා දෑත් සිංහයෙකු හා මුවකු මිළයට ගත්තේය. 15. ධනවතා හිමාලයෙන් ඇතකු හා සිංහයකු ගෙනාවේය. 16. අද උදෑසන ධනවතාගේ පුත්තු හිමාලයට ගියහ. 17. අපේ මුණුබුරෝ සිල්වත් පියවරුන්ට වඳිත්. 18. පින්වතුන්ගේ පුත්‍රයෝ නෑයන් ඇත්තෝ වන්නාහ. 20. බලවතුන්ගේ දූෂයෝ ඊයේ හවස මගේ අශ්වයන් ගෙන ගියහ.

සංලක්ෂ්‍යය:

අකාරාන්ත පුළුලිංගික රාජ ශබ්දයද, අන්ත ශබ්දයද පූර්ව ශබ්දයට වෙනස් ලෙස වර්තැගෙති. ඒ ශබ්ද දෙක වර්තැගෙන ආකාරය හා ඔකාරාන්ත පුළුලිංගික ගො ශබ්දය වර්තැගෙන ආකාරය දෙවෙනි පොතෙහි දක්වනු ලැබේ. සා ආදි ආකාරාන්ත පුළුලිංගික ශබ්දයන්ගේ ද “පමා - බ්‍රහ්මා” ආදි වශයෙන් ප්‍රථමා ඒකවචනයේ දී ආකාරාන්තව සිටින ආකාරාන්ත ශබ්දයන්ගේ ද වර්තැගීම තුන්වෙනි පොතෙහි දක්වනු ලැබේ.

27. ආකාරාන්ත ඉන්ද්‍රිය-ගික වනිතා - ශබ්දය මෙසේ වරන්ගුණේ.

එකවචන

බහුවචන

පයමා : වනිත (ස්ත්‍රීතොමෝ)	වනිතා, වනිතායො (ස්ත්‍රීහුතමු)
දුතියා : වනිතං (ස්ත්‍රීය)	වනිතා, වනිතායො (ස්ත්‍රීන්)
තතියා : වනිතාය (ස්ත්‍රීය විසින්)	වනිතාහි, වනිතාහි (ස්ත්‍රීන් විසින්)
චතුෂ්ඨී : වනිතාය (ස්ත්‍රීයට)	වනිතානං (ස්ත්‍රීන්ට)
පඤ්ච : වනිතාය	වනිතාහි, වනිතාහි
ෂට්ඨී : වනිතාය	වනිතානං
සත්ත : වනිතායං, වනිතාය	වනිතාසු
කරණ : වනිතාය	වනිතාහි, වනිතාහි
ආලප : (හෙ) වනිතෙ	(හෙ) වනිතා, වනිතායො

මීට සමානව වරන්ගුණ ශබ්දවලින් සමහරක්:

ගඬගා - ගඬ	කඤ්ඤා - කන්‍යාව, ගුණු ලමයා
නාවා - නැව	දරිකා - දූරිය, තරුණිය
දිසා - දිශාව	හරියා - භායනීව
සෙනා - සේනාව	දෙවතා - දේවතාවා
සාලා - ශාලාව	පුජා - පුජාව
සභා - සභාව	වස්සධා - පොළොව
පරිසා - පිරිස	ගුහා - ගුහාව
කථා - කථාව	බුද්ධ - බඩගින්න
ගීවා - බෙල්ල	නිද්ද - නිදීම
ජීවිහා - දිව	ලඬකා - ලකදිව
ජඬගා - කෙණ්ඩිය	සකඬරා - ගල්කැට; හකුරු

වාචා	= වචනය	සාඛා	= අන්ත
මක්ෂ්‍රසා	= පෙට්ටිය	සීලා	= ගල
නාසා	= නභය	විසිඛා	= විටිය
තුලා	= තරාදිය	වාලිකා	} = වැලි
භාසා	= භාෂාව	වාලුකා	
මාලා	= මල්දම	ගාථා	= ගාථාව
වළවා	= වෙළඹ; අශ්වදෙන	සුරා	= මත්පැන්
ලතා	= වැල	පක්කා	= ප්‍රභූව

“මව” යන අඵ ඇති අමමා ශබ්දය වනිතා ශබ්දයට සමාන වුවත් ආලපන එකවචනයෙනි (හෙ) අමම, අමමා යි වරනැගෙන බව සැලකිය යුතු.

විධි ක්‍රියාව

IMPERATIVE MOOD

28. කාල තුනට අයත් ක්‍රියා යට දක්වන ලදී. අන්‍යයකුට (වැඩක් කිරීමට) අණ කරන කල්හි යොදන ක්‍රියාව විධි ක්‍රියා නම් වේ. විධානය නම් “යව, පිසව” යනාදියයි. විශේෂයෙන් කියතහොත් එය යෙදිය හැක්කේ මධ්‍යම පුරුෂයෙහි පමණයි. “යේවා, යෙම්වා, වෙම්වා, ජීවත්වේවා” ආදිය යම් කිසිවක් ප්‍රාණීතා කරන බැවින් හෝ කැමතිවන බැවින් ආසිතිරිය නම්වේ. පාලියෙහි මේ අඵ දෙකෙහිම වැටෙන ක්‍රියාව එක සමාන වේ. එය කාල විශේෂයක් නැතිව හෝ වකීමානයට සමීප කාලයෙහි හෝ වේයයි දක්වා තිබේ.

එකවචන

බහුවචන

පඨම	: පවතු (-පිසේවා)	පචන්තු	(-පිසත්වා)
මජ්ඣම	: පව, පවාහි (-පිසව)	පචච	(-පිසවු හෝ පිසනුවා)
උත්තම	: පවාමි (පිසම්වා)	පවාමි	(-පිසමුවා)

ජයතු	- ජයගනීවා	රක්කතු	- රක්කීවා
සුඤ්ඤාතු	- අසාවා	හවතු	- වේවා
භාසතු	- කියාවා	පිවතු	- බෝවා
ගව්ඡතු	- යේවා	හොතු	- වේවා
ධපෙතු	- තබාවා		

ආදිය ද පෙර දැක් වූ බොහෝ ක්‍රියා ද මෙහි යෙදිය යුක්තාහ.

නිපාත පද

PARTICLES

29. නිපාතයෝ ලිඛිත වශයෙන් හෝ විභක්ති වශයෙන් හෝ එක වචන වශයෙන් හෝ වෙනසකට නො පැමිණ එක් ආකාරයකින්ම සිටිති. (කොයි ලිභුවක ශබ්දයක් හා යෙදුනත් කොයි විභක්ති පදයක් හා යෙදුනත් නිපාතයන් ගේ රූපය වෙනස් නොවේ.)

එහෙත් ඇතැම් නිපාතයෝ විභක්තීන්ගේ අඵචල පමණක් වෙති: හෙ (=එම්බා) නිපාතය ආලපනයෙහි පමණක් යෙදේ. හෙට්ඨා (=යට), උපරි (=මත්තෙහි), අධො (=යට) බහි (=පිටත) යනාදී නිපාතයෝ ද 26 වෙනි අංකයෙහි දැක්වූ කාලාථීවාචි නිපාතයෝ ද සත්තම් විභක්තියෙහි වෙති. සයං (=තෙමේ) නිපාතය පඨමා, තතියාවන්හි වේ.

තථා	= එසේ	තත්ථ	= එහි
යථා	= යම්සේ	උපරි	= මත්තෙහි
යාව	= යම්තාක්	හෙට්ඨා	= යට
තාව	= ඒතාක්	කත්ථ	= කොහේ, කොහි
සවෙ	= ඉදින්	යත්ථ	= යම්තැනක
යදි	= ඉදින්	යහිං	= යම් තැනක
ආම	= එසේය	තහිං	= එහි
එචං	= මෙසේ	තිරියං	= සරස

අළු	= ඉක්බිති	සමනතා	= භාත්පස
අළුවා	= නොහොත්	අනෙතා	= ඇතුළෙහි
පන	= වනාහි	බහි	= පිටත
අඤ්ඤා	= ඒකාන්තයෙන්	ඉතො	= මෙයින්, මෙතුනින්
පුන	= නැවත	කුතො	= කොයින්
අනතරා	= අතරෙහි	තතො	= එතුනින්
සතිකං	= හෙමින්	බිප්පං	= වහා

ඉධ = මෙහි

අභ්‍යාසය 13.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. වනිතායෝ නාවාහි ගඬොසු ගව්ඡනති. 2. ත්වං සාලාය කක්කොතං ඔදනං පවාහි. 3. සචේ තුම්හෙ නභායිසොඵ අභමිපි නභායිසොමි. 4. යාව තච කක්කො ආගමිසොති තාව ඉධ තිට්ඨාහි. 5. ලඬකාය භුපතිනො සෙනායො තත්ඵ ජයනතු. 6. දෙවතා වසුධායං මනුසො රකිනතු. 7. තුම්හෙ කක්කොය හතෙඵ මාලං ධපෙඵ. 8. සාලාය ඡායා වසුධායං අත්ඵ. 9. වොරා ඉතො මක්ඡ්ජසායො ගුහං හරිංසු. 10. අළු කක්කොයො ගොධං සකිරාය පහරිංසු. 11. ත්වං තතො කත්ඵ ගව්ඡසී? 12. යත්ඵ පක්කොචනෙතා වසනති, තත්ඵ අහං ගමිසොමි. 13. හත්ඵ ගාමමිහා බහි තරුතො ශාඛා ඡිත්ඵ. 14. සචේ තුම්හෙ තද පරිසාය කචේසොඵ, අභමිපි කචේසොමි. 15. වනිතාතං මණයො මංඡ්ජසාය අනෙතා ධපෙඵ. 16. මයං ගාමසො සමනතා ගුහාසු වසාම. 17. අමිහාකං අමමා සුචේ දෙලාය ගාමං ගමිසොති. 18. තුමෙහ පරිසාය සඬිං මම කඵං සුණාඵ. 19. යඵා මම හරියා කචේසොති, තඵා අහං භාසිසොමි. 20. දරිකා කක්කොය නාසායං සකිරං බිපි, (දුමිමාය.)

පාලියට නැගියයුතු:

1. හොරා පෙට්ටිය ගුහාවට ගෙන ගියේය. 2. නොපැගේ මවුචරුන් සමග හෙට ගමට යවු. 3. ස්ත්‍රියගේ සහෝදරයා ඊයේ

- නැවෙත් ගියේය. 4. හැමකල්හිම මාගේ පුජාවෝ නුවණැත්තන්ට වෙන්වා. 5. තෙපි අද කන්‍යාවගේ අතෙහි මල්දමක් තබවු. 6. යම්පේ තොපගේ පියා කීවේද එසේ කරවු. 7. යම් කලක පිරිස යන්නේ නම් එකල මම ද යන්නෙමි. 8. ඉදින් ස්වාමියාගේ භායඹාව සභාවෙහි කථා කරන්නී නම් අපි (එය) අසන්නෙමු. 9. ස්ත්‍රිය පෙට්ටියෙන් තරාදියක් ගෙනැවිත් එහි හකුරු දම්මාය. 10. දරියගේ පෙට්ටිවල මැණික් තිබෙත්. (=සත්ති) 11. කන්‍යාවෝ උදෑසන වීථියෙන් වැලි ගෙනාහ. 12. රජුගේ ඇත්තු ගමතුළ ගස්වල අතු කැවුහ. 13. ලංකාවෙහි ගල් ද ගල් බොරළු ද පච්ඡ ද ඇත්තාහ. 14. ඉක්බිති රජතෙමේ පිරිස සමග ගහෙහි නැවකින් ගියේය. 15. වැලේ සෙවනැල්ල පොළොවෙහි තිබේ. 16. දෙව්වරු අපගේ පුතුන් හා මුනුබුරන් රකිත්වා. 17. මාගේ සේනාව ගමෙන් පිටදී ජය ගනීවා. 18. අපි අපේ දිව කරණකොට වචන කියමු. 19. මම සභාවේදී දරියගේ කථාව ඇසීමි. 20. මාගේ මව ඒකාන්තයෙන් අද සවස එන්නේය.

30. ඉකාරාන්ත ඉත්ථිලිඨග භූමි - ශබ්දය

	එක	බහු
පඨ	: භූමි (-භූමිකොමෝ)	භූමි, භූමියො (-භූමිහු)
දුති	: භූමිං (-භූමිය)	භූමි, භූමියො (-භූමින්)
තති: කර	} භූමියා	භූමිහි, භූමිහි
පඤ්ච		
චතු: ජට්ඨි	: භූමියා	භූමිනං
සත්ත	: භූමියං, භූමියා	භූමින
ආලපන	: (හෙ) භූමි	(හෙ) භූමි, භූමියො

මීට සමානව වර්තාගෙන ශබ්දවලින් සමහරක්:

රත්ති	- රු	සත්ති	- සැනසීම
බත්ති	- ඉවසීම	දොණි	- ඔරුව
සති	- සිහිය	කිත්ති	- කීර්තිය
මති	- ප්‍රඥාව	අසති	- හෙතය

අටවි	= වනය	පත්ත	= පාබල සෙනඟ
යුවති	= තරුණිය	වුට්ඨි	= වැස්ස
නාළි	= නැළිය	රංසි	= රශ්මිය
අංගුලි	= ඇඟිල්ල; අභල	ධුලි	= දූලි
දුක්ඛි	= බෙරය	පීති	= ප්‍රීතිය
වුඬි	= අභිවාදධිය		

31. රිකාරානන - ඉත්ථිලිංග කුමාරි - ගබ්ඳය

එක

බහු

පඨ	: කුමාරි (කුමාරි භාෂෝ) කුමාරි, කුමරියෝ (කුමරියෝ)
දුති	: කුමාරිං (=කුමාරිය) කුමාරි, කුමාරියෝ
තති: පඤ්ච	} කුමාරියා කුමාරිහි, කුමාරිහි
කරණ	
චතු: ජට්ඨි	: කුමාරියා කුමාරිනං
සත්ත	: කුමාරියං, කුමාරියා කුමාරියු
ආල	: (හෙ) කුමාරි (හෙ) කුමාරි, කුමාරියෝ

කුමරිය නම් වයසින් අඩු සත්‍රිය යි.

මිට සමාන ගබ්ඳ නම්:-

තරුණි	= තරුණිය	වානරි	= වැදිරිය
බ්‍රාහ්මණි	= බ්‍රාහ්මණිය	මිභි	= මුවදෙන
නාරි	= ස්ත්‍රිය	සීහි	= සිංහදෙන
ඉත්ථි	= ස්ත්‍රිය	ගාවි	= ගව දෙන
හගිනි	= සහෝදරිය	කාකි	= කවුඩු දෙන
රාජිනි	= රාජනිය	හත්ථිනි	= ඇතින්ත
දෙවි	= රාජ දේවිය	කුකකථි	= කිකිලිය
මාතුලානි	= නූන්දා	වාපි	= වැව
දාසි	= දාසිය	තදි	= ගඟ
සබ්භි	= සභා ස්ත්‍රිය	පොකබ්භි	= පොකුණ
කිත්තරි	= කිඳුරිය	කදලි	= කෙසෙල් ගස
	ධනවතී	= ධනවත් ස්ත්‍රිය	

පුච්ඡි ක්‍රියා

32. කණ්ඩා (-කොට), ගන්ධා (-ගොස්) ආදිය අවසාන ක්‍රියාවට මුලින් සිටින බැවින් පුච්ඡි ක්‍රියා නම් වේ. මින් ඉහත දැක්වූ අවසාන ක්‍රියාවක් නැතිව පුච්ඡි ක්‍රියාවකින් පමණක් වාක්‍යයක් සම්පූර්ණ කළහැකි නොවේ. කණ්ඩා යනාදියට “පුච්ඡි ක්‍රියා” යන නම් ඇතත් ඔවුහු ක්‍රියා පදයන්හි නොව නිපාතයන්හි ගණිතූ ලැබෙත්.

ගන්ධා	= ගොස්	ආගන්ධා	= අවුත්
ධාවිණ්ඩා	= දුව, දුවලා	නහාණ්ඩා	= නා, නාලා
පච්ඡිණ්ඩා	= පිස	ඨණ්ඩා	= සිට
සංග්‍රහණ්ඩා	= නිද	නිසිද්ණ්ඩා	= හිඳ
භුක්ඡිණ්ඩා	= අනුභව කොට	උධාණ්ඩා	= නැගිට
බාදිණ්ඩා	= කා, කාලා	ලෙණ්ඩා	= ලබා

ණ්ඩා - යන්නෙන් අන්තිමවන සියලු පුච්ඡි ක්‍රියාවන්ට “පච්ඡිණ්ඩාන, සංග්‍රහණ්ඩාන” ආදී වශයෙන් ණ්ඩාන - යන්නෙන් යුක්තව සෑදෙන රූප ද ඇති බව සැලකිය යුතු.

ආගමම	= අවුත්	නිකමම	= නික්ම
මරුණ්ණ	= බැස	ලඛාන	= ලැබ
ආරුණ්ණ	= නැගි	කාතුන	= කොට
ආදය	= ගෙන	ලඛා	= ලැබ

යනාදීහු සාමාන්‍ය ලක්ෂණයට වෙනස්ව සෑදෙති.

අභ්‍යාසය 14.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. බ්‍රාහ්මණී කුමාරියා සඬිං පාතො නදියං නභානවා ගෙහං අගමි.
2. නාරියො ඔදනං පච්චනවා භුඤ්ජිනවා කුක්කුචිනමපි අදංසු.
3. සුචෙ දෙවියා කුමාරියො සබ්භි සහ වාපිං ගන්තවා නභායියසුනති.
4. රාජිනී පරිසාය සහ දීපා නිකමම නාවාය ගමියසුනති.
5. වානරී ඉන්ද්‍රියො පසස්ථවා තරුං ආරුශ්භ නිසීදි.
6. තරුණියො භතෙච්ඡි තරුනං සාඛා ආදාය ජිද්දංසු.
7. තුමිභෙ පුන වාපිං තරිනවා¹ අටචිං පච්චසා.
8. දීපයො අටචිසු ධනවා මිභි මාරෙතවා බාදනති.
9. යුචනීනං පිතරො සායං අටචියා ආගමම භුඤ්ජිනවා සයියසුනති.
10. භන්දිනී පොකඛරණිං ඔරුශ්භ නභානවා කදලියො බාදියසුනති.
11. සිභි අජං මාරෙතවා සුසුනං දසුනති.
12. මම මාකුලානී පුනකසු දුන්දුභිං ආනෙසුනති.
13. සකුණියො මනියං චරිනවා සුසුනං ආභාරං පරියෙසුනති. (-සොයන්)
14. කාකි තරුනො සාඛාසු නිසීදිනවා විභිං භුඤ්ජිංසු.
15. ගාවියො භුමියං සයිනවා ගාමෙ චරිනවා අටචිං ගච්ඡංසු.

පාලියට නැගියයුතු:

1. සිංහ දෙන රියේ මුවදෙනක මරා කෑවාය.
2. බැමිණිය ගහෙන් එතෙරව² කැලයෙන් කිඳුරියක ගෙනාවාය.
3. ඉක්බිති තරුණියගේ සොහොයුරා ගහෙහි නා ගෙට ගොස් අනුභව කෙළේය.
4. වැදිරිය ගසට නැග අතේ ඇඟිලිවලින් අත්තක් ඇල්ලුවාය.³
5. තරුණියෝ වැවට ගොස් නා ක්‍රීඩාකොට වභා ගමට ආහ.
6. තෙපි ඔරුවලින් ගහෙන් එතෙරව ගම්වලින් කිකිළියන් ගෙනෙවු.
7. තරුණිය පියාට බත් පිස යෙහෙළියන් සමග එහි වැවට ගියාය.
8. අපේ සොහොයුරෝ අද උදේ වනයට ගොස් මුවදෙනක මැරූහ.
9. අපි වැවෙහි නා ගමට ගොස් පිස අනුභව කොට නිදන්තෙමු.
10. මාගේ සොහොයුරියෝ එතැනින් ඔරුවක නැග ගහේ ගියහ.
11. කුමරියෝ වභා මල්මාලාවක් ගෙනවුත් දේවියගේ බෙල්ලෙහි තැබූහ.
12. සිටුහුගේ දෙන්නු ද හවස වනයෙන් නික්ම වැවෙහි (පැන්) බී ගමට ඇතුළු වූහ.
13. දේවිය පිරිස සමග

1. වාපිං තරිනවා - වැව් තරණය කොට හෝ වැවෙන් එතෙරව.
 1. නදිං තරිනවා යි යෙදිය යුතු. අන් තත්තින් මේ පිළිවෙල ගතයුතු.
 2. "ගත්තේය" යන අර්ථවත් ක්‍රියාව යොදනු.

රජුගේ පොකුණට ගොස් නැව්වාය. 14. ස්ත්‍රියකගේ සොහොයුරිය බෙරයක් මිළට ගෙන යෙනෙළියකට දුන්නාහ. 15. සිංහයෝ ඇතුන් ද ඇතින්නන් ද මරා කා වනයන්හි වාසය කරත්.

33. උකාරානත ඉප්ඵලිංග මාතු - ශබ්දය

- ප : එකවචන: මාතා (-මවුනොමෝ)
බහුවචන: මාතරො (-මවුවරු)
- දු : එකවචන: මාතරං (-මව)
බහුවචන: මාතරෙ, මාතරො (-මවුන්)
- ත: ප: ක: එකවචන: මාතරා, මාතුයා
බහුවචන: මාතරෙහි, මාතරෙහි, මාතුහි, මාතුහි
- ච: ඡ : එකවචන: මාතුයා
බහුවචන: මාතරානං, මාතානං, මාතුනං
- ස : එකවචන: මාතරී
බහුවචන: මාතරෙසු, මාතුසු
- ආ : එකවචන: (හෙ) මාත, මාතා
බහුවචන: (හෙ) මාතරො

ධීතු (-දු), දුහිතු (-දු) ශබ්දයෝ මාතු ශබ්දයට සමානවෙති.

34. ධෙනු ශබ්දය මීට වෙනස්ව වරන්ගේ.

- ප : එකවචන: ධෙනු (-දෙන් නොමෝ)
බහුවචන: ධෙනු, ධෙනුයො (-දෙන්නු)
- දු : එකවචන: ධෙනුං (දෙන්)
බහුවචන: ධෙනු, ධෙනුයො (-දෙනුන්)
- ත: ප: ක: එකවචන: ධෙනුයා
බහුවචන: ධෙනුහි, ධෙනුහි

පාලියට නැගියයුතු:

1. කන්‍යාවගේ මව තරුණියට මල්දමක් දුනි.
2. ස්ත්‍රිය උදෑසන කඹවලින් දෙනුත් බැඳ කැලයට ගෙනගියාය.
3. තරුණිය ගේ සොහොයුරා දිවයිනේ සෑමතැන ඇවිද අවුත් ආහාර අනුභව කෙළේය.
4. ඔබගේ මවගේ සොහොයුරිය කොහි වසයිද?
5. මාගේ සොහොයුරියගේ දුවරු ගනේ නා වැවට ගියහ.
6. ඔව්හු කවද ඔරුවකින් එන්නාහුද?
7. දේවියගේ නැන්දම්මා ඊයේ මෙහි අවුත් කෙසෙල් ගස් බැලීය.
8. ධනවතියගේ දුවරු වැවෙහි නා ගම සරස ගියහ.
9. අපේ නැන්ද කැඳ උයා යෙහෙළියත් සමග බොන්නීය.
10. නැන්දම්මාගේ දෙන්නු පච්ඡනයටත් ගහටත් අතරෙහි හැසුරුණාහ.
11. තොපගේ මවුචුරුත් දුවරුත් කවද විහාරයට ගොස් ධර්මය අසන්නහුද?
12. ඔබ ඇතා ගෙනාවේ කොහෙන් ද?
13. අපේ දෙන්නු වනයෙහි හැසිර වල්හි වැටුණාහ.
14. හෙනය පර්වතය උඩ වැටී එහි ඇතකු මැරුවේය.
15. සොහොයුරියගේ අතෙහි දදයක් ඇත්තේය.

35. නපුසංක ලිඛනයෙහි අකාරාන්ත ශබ්දයෝ මෙසේ වර්තගෙත්.

විෂ්‍ය ශබ්දය

	එකවචන	බහුවචන
පද්මා :	විෂ්‍යං (-සිත)	විෂ්‍යා, විෂ්‍යානි (-සිත්)
දුතියා :	විෂ්‍යං (-සිත)	විෂ්‍යෙ, විෂ්‍යානි (-සිත්)
තතියා :	විෂ්‍යෙන (-සිත විසින්)	විෂ්‍යෙහි, විෂ්‍යෙහි (-සිත් විසින්)
චතුර්ථී :	විෂ්‍යස්ස (-සිතට)	විෂ්‍යානං (-සිත්වලට)
පඤ්චමී :	විෂ්‍යා, විෂ්‍යමිහා, විෂ්‍යස්මා	විෂ්‍යෙහි, විෂ්‍යෙහි
ෂට්ඨී :	විෂ්‍යස්ස	විෂ්‍යානං
සත්තමී :	විෂ්‍යෙ, විෂ්‍යමිහි, විෂ්‍යස්මිං	විෂ්‍යෙස්ස
කරණ :	විෂ්‍යෙන	විෂ්‍යෙහි, විෂ්‍යෙහි
ආලපන :	(හෙ) විෂ්‍ය	(හෙ) විෂ්‍යා, විෂ්‍යානි

මීට සමාන ශබ්දයන්ගෙන් සමහරක්:

කෑණ	=	ඥනය, නුවණ	වේනිය	=	වෛත්‍යය
දන	=	දන	සීල	=	ශීලය
ධන	=	ධනය	පුකුකු	=	පීන
පාප	=	පව	එල	=	ගෙඩිය, විපාකය
රූප	=	රූපය	සොන	=	කන
සාන	=	නාසය	සුබ	=	සූපය
දුක	=	දුක	මූල	=	මූල, මීල
බල	=	බලය	කුල	=	ඉවුර
වන	=	වනය	කුල	=	පවුල
පීඨ	=	පුටුව	පදුම	=	පියුම
තිණ	=	තණකොළ	පණණ	=	කොළය
නයන	=	ඇප	වදන	=	මූණ
සුසාන	=	සොහොන	වීවර	=	සිවුර
ලොවන	=	ඇප	පුලින	=	වැලි
අමන	=	අමෘතය	නගර	=	නුවර
හදය	=	හෘදය	සුවණණ	=	රත්රත්
බීර	=	කිරි	උදක	=	දිය; ජලය
සොපාණ	=	හිණිමග	ආයුධ	=	ආයුධය
අරකුකු	=	වනය	අණඬ	=	බිත්තරය
වත්ථ	=	වස්ත්‍රය	අලාන	=	ගිනිපෙනෙල්ල
ජත්ත	=	කුඩය	පුප්ථ	=	මල

මන ශබ්දදිය මීට වෙනස්ව වර්තූගෙන්. මෙහි ඒ වෙනස නොදක්වනු ලැබේ.

36. තුං ප්‍රත්‍යාන්ත ශබ්ද

පච්ඡාං	- පිසන්තට	හරිතුං	- ගෙනයන්ට
කත්තුං	- කරන්ට	ආහරිතුං	- ගෙනෙන්ට
කාතුං	- කරන්ට	ලද්ධුං	- ලබන්ට
ගන්තුං	- යන්ට	ලභිතුං	- ලබන්ට
පාතුං	- බොන්ට	භොත්තුං	- අනුභව කරන්ට
පිච්ඡාං	- බොන්ට	භුඤ්ජිතුං	- අනුභව කරන්ට

අභ්‍යාසය 16.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. ධනවනො භාතරානං ධනං දතුං න ඉච්ඡන්ති. 2. දනං දන්වා සීලං රක්ඛන්වා සග්ගෙ නිබ්බන්තිතුං සකොන්ති¹. 3. කුමාරි අලාතං ආහරින්වා හන්තං පච්ඡාං අග්ගිං ජාලෙස්සති. 4. නාරියො නගරා නික්ඛමම උදකං පාතුං වාපියා කුලං ගච්ඡිංසු. 5. නන්තාරො අරඤ්ඤ ඵලානි ආහරින්වා බර්දිතුං ආරභිංසු². 6. සීලවා ඉසි ධමමං දෙසෙතුං පීඨෙ නිසීදි. 7. වොරො ආයුධෙන පහරින්වා මම පිතුනො අංගුලිං ඡන්දි. 8. යුවතියො පදුමානි ඔච්චිතිතුං නදිං ගන්න්වා කුලෙ නිසීදිංසු. 9. මයං ඡන්තානි ආදය සුසානං ගන්න්වා පුප්ඵානි ඔච්චිතියාම. 10. කඤ්ඤා වත්ථං ආනෙතුං ආපණං ගමීස්සති. 11. තුමිහෙ වනං ගන්න්වා ගාවීනං දුතුං පණණානි ආහරථ. 12. මයං ලොචනෙහි රූපානි පස්සින්වා සුඛං දුක්ඛං ච ලභාම. 13. න්ථං යොනෙන සුඡිතුං ඝාණෙන සායිතුං ච සකොසි. 14. කුක්කුටියා අණ්ඩානි රුක්ඛස්ස මුලෙ සන්ති. 15. විදුනො අමතං ලභින්වා මරණං න භායන්ති. 16. මත්‍රස්සා විනෙතන විනෙතන්වා පුඤ්ඤානි කරියන්ති. 17. තුඡ්ඤෙ ධමමං යොතුං විහාරං ගන්න්වා පුලිනෙ නිසීදථ. 18. ධනවනො සුවණණං දන්වා ඤාණං ලඞ්ඞුං න සකොන්ති. 19. දරකො ඡන්තං ගණ්හිතුං යොපාණං ආරුහි. 20. මම හගිනි පුඤ්ඤං ලභිතුං සීලං රක්ඛීස්සති.

1. සක්කොති - හැකිවේ.
 2. ආරභි - පටන් ගත්තේය.

පාලියට නැගියයුතු:

1. ළමයි ගෙඩි කන්ට ගස මුලට ගියාහ. 2. තරුණිය මල් කඩා රැස් කරන්ට ගසට නැංගාය. 3. මම කුඩයක් ද වස්ත්‍රයක් ද ගෙන ඒමට ගෙට ගියෙමි. 4. කුමරිය ගිනි දල්වන්ට ගිනි පෙනෙල්ලක් ඉල්විය. 5. අපි ඇස්වලින් රූප බලන්ට සමථිවෙමු.¹
6. තෙපි නාස්වලින් ගඳ දෑන ගන්නහුය. කන්වලින් අසන්නහුය.
7. බණ අසන්ට ගොස් ඔවුහු වැලි මත්තෙහි හිඳගත්හ.
8. මිනිස්සු මුදල් දී ඥානය ගන්ට නොහැකි වෙති. 9. ධනවතා තමාගේ (=අත්තනො) ධනය බෙද දුවරුන්ට හා පුතුන්ට දුන්නේය.
10. තරුණියෝ ගහේ නෑම පිණිස නුවරින් පිටත ගියහ.
11. සතුරා ආයුධයකින් ගසා මාගේ නැන්දම්මාගේ අත කැපුවේය.
12. ඔවුහු උයනට ගොස් ළමයින්ට මල් හා ගෙඩි ගෙනාහ.
13. හෙතෙම දෙනුන්ට දීමට තණ හා කොළ ගෙන ඒමට වනයට ගියේය. 14. පිරිමි ළමයි ද ගෑණු ළමයි ද වෛත්‍රායට පිදීමට පොකුණෙන් තෙඵමි මල් ගෙනාහ. 15. අපේ සහෝදරයෝ ද සහෝදරියෝ ද වැවේ නා කෑමට හා නිදීමට ගෙදර ආවෝය.
16. ළමයා දිවියකු දක උයන හරහා දුව ගොස් ගහෙන් එතර විය. 17. තෙපි දනයෙන් හා ශීලයෙන් පින් ලබවු. 18. මාගේ නැන්දගේ දෙන්නු සොහොනෙහි තණ කා දිය බීමට වැවට ගියහ. 19. තරුණියෝ තමන්ගේ සොහොයුරියන්ට මල්දම් සෑදීම පිණිම මල් ගෙනාහ. 20. මගේ සහෝදරයා දෙවිලොව යෑමට සිල් රකියි.

37. නපුංසක ලිඟුවෙහි ඉකාරාන්ත ශබ්දයෝ මෙසේ වරනැගෙත්.

අට්ඨි ශබ්දය

- පයමා : එකවචන: අට්ඨි (-ඇටය)
- බහුවචන: අට්ඨිනි, අට්ඨි (=ඇට)
- දුතියා : එකවචන: අට්ඨිං (=ඇටය)
- බහුවචන: අට්ඨිනි, අට්ඨි (=ඇට)
- තතියා : එකවචන: අට්ඨිනා (-ඇටය විසින්)
- බහුවචන: අට්ඨිහි, අට්ඨිහි (=ඇට විසින්)

සෙසා පුලිඟුවෙහි අග්ගි - ශබ්දය මෙන් වරනැගිය යුතු.

1. "හැකිවෙමු" යන්නට සමානයි.

අභ්‍යාසය 17.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. මයං ගාවියා බීරං, බීරමිහා දධිං, දධිමිහා සප්පිංච
 ඌහාම. 2. මාතා ධිතුයා අක්ඛිසු අසුනි දිඤා තසා (=ඇගේ)
 වදනං වාරිතා ධොවි. 3. කසමා ත්වං අස් වාපිං ගන්තවා සුත
 තදිං ගතතුං ඉච්ඡසි? 4. කථං තච භාතරො තදියා පදුමානි
 ඔච්චිත්වා ආහරිසාන්ති? 5. අධා තෙ ධනුනි ආදය වනං පච්චිත්වා
 මිගෙ මාරෙත්වා ආනෙසාන්ති. 6. අමිහාකං පිතරො තද වතමිහා
 මධුං ආහරිත්වා දධිතා සහ භුක්චිංසු. 7. මයං සුවෙ තුමිහෙහි¹
 විතා අරක්ඛං ගන්තවා දරුනි භුක්චිංසාම. 8. කුමාරා සීසං
 ධාවිත්වා වාපියං කිළීත්වා සනිකං ගෙහානි අගමිංසු. 9. තුමිහෙ
 බීරං පිචිතුං ඉච්ඡථ? අථ වා දධිං භුක්චිතුං. 10. යාව මය්තං
 පිතා නහායිසාති තාව අහං ඉධ තිඨාමි. 11. යථා භූපති
 ආණාපෙති, තථා ත්වං කරොහි. 12. ආම, අහං භූපතිනො
 වචනං අතිකකමිතුං² න සකෙකාමි.

පාලියට නැගියයුතු:

1. උඹලා කිරි බොන්ට කැමැත්තාහුද? නොහොත් මිදුණු
 කිරි කන්ට කැමැත්තාහු ද? 2. මම පළමුකොට කැඳ බී මී පැණි
 සමග දිකිරි කන්නෙමි. 3. කඩයට ගොස් වහා ගිනෙල් ගෙනෙව.
 4. මුදේ නා ඇවිත් දන් නැවත එහි කුමට යන්නෙහි ද? 5. අපේ
 පියවරු කෙසේ වනයෙන් මී පැණි එකතු කළාහුදැයි³ තෝ දන්නෙහි
 ද? 6. ඔබ ගහෙන් එතෙර ගොස් එතතුරු මම ගං ඉවුරෙහි
 සිටින්නෙමි. 7. මාගේ නැන්දම්මා පිරිස නැතිව නුවරට ගොස්
 සහෝදරියක සමග ආවාය. 8. සිටුතෙම රජුගේ පා ළහ⁴ වැටී
 රජුට⁵ වැන්දේය. 9. ඔබගේ අශ්වයා ඉක්මනට දුවන්ට සමථී ද?
 10. ඔව්, උඹ ඒකාන්තයෙන් ඉක්මනින් දුවන්නේය. 11. ගමේ
 මිනිස්සු දුනු ගෙන වනයට ගොස් ඇතකු මරා උගේ දළ කැපුහ.
 12. ඔබගේ පියා කුමක් හෙයින් වැලිමත්තෙහි හෙමින් ඇවිදන්නේ
 ද?

-
- 1.
 2. ඉක්මවන්ට
 3. යි - යන්ට පාලියෙන් ඉති ශබ්දය යොදනු.
 4. සත්තමී බහු වචනය යෙදිය යුතු.
 5. කර්ම විභක්තිය යෙදිය යුතු.

නාම විභාගය

39. (ආ) නාමපද වනාහි

(1) නාමනාම (2) සබ්බනාම

(3) සමාසනාම (4) තඨිතනාම

(5) කිතකනාම යන පස් කොටසකට බෙදන ලදහ.

(2) සබ්බනාම නම්, න (-ඒ), ඉම (=මේ), ය (-යම්), සබ්බ (-සියලු), ඉතර (-අතින්) අමිහ (-මම), තුමිහ (-තෝ) යනාදිය යි.

(3) සමාසනාම නම් පද දෙකක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක් හෝ එක් වී සෑදෙන නාමයෝයි. නිලසාල (-නිල් උපුල්) රාජපුත්ත (-රාජ පුත්‍ර), සුරාසුරනරොරග (-දෙවි අසුර මිනිස් සඵ) යනාදියයි.

(4) තද්ධිතනාම නම්: නාමයකින් පරව 'ඔහුගේ පුත්‍රයා' යනාදි අභියෝජනී යම්කිසි ප්‍රත්‍යයක් වී සෑදෙන නාමයෝයි. සමණ - ශබ්දය කෙරෙන් පුත්‍රාභියෙනි ශේර යන ප්‍රත්‍ය වී සාමණේර යන්න සෑදේ. "ඉමණයාගේ පුත්‍ර" යන අභි ඇත්තේය.

(5) කිතකනාම නම් ධාතුවකින් ප්‍රත්‍යයක් වී සෑදෙන නාමයකි. දීමෙනි වූ ද - ධාතුව කෙරෙන් ණවු ප්‍රත්‍යය වී නැවත ඒ ප්‍රත්‍යයට 'අක' යන ආදේශය වීමෙන් දයක යන නාමය සෑදේ. 'දෙන්තා' යන අභි ඇත්තේය.

(6) මෙකී නාම සතරෙන් වෙන්වූ රුක්ක (-ගස), මනුස්ස (-මිනිස්), අස්ස (-අශ්ව), භුමි (-පොළොව), විත්ත (-සිත) ආදී ශබ්දයෝ නාමීනාම නම් වෙත්.

'සාරිපුත්ත', 'ආනන්ද' ආදී සංඥ නාමයෝ ද මෙහිම ඇතුළත් වෙති.

සඵනාමයෝ

PRONOUNS

40. සඵනාමයෝ ලිඟ තුනෙහිම වැටෙති. පුරුෂයකු වෙනුවෙන් හෝ පුරුෂයෙකුගේ විශේෂණයක් වශයෙන් සඵ නාමයක් යොදන කල්හි පුල්ලිධායෙනි ද, ස්ත්‍රියක වෙනුවෙන් හෝ ස්ත්‍රියකට විශේෂණ

කොට යොදන කල්හි ඉත්ථිලිධගයෙහි ද, නපුංසකයකු වෙනුවෙන් හෝ ඔහුට විශේෂණ කොට යොදන කල්හි නපුංසක ලිධගයෙහි ද වැටෙත්.

මෙහි ‘පුරුෂයකු’ ‘ස්ත්‍රියක’ ‘නපුංසකයකු’ යයි කියන ලද නමුත් ඒ ලිභ තුනෙහි වැටෙන අන්‍ය ශබ්දයන් වෙනුවෙන් යෙදෙන කල්හි හෝ ඒ ශබ්දයන් විශේෂ කරන කල්හිත් සඵතාමයෝ ඒ ඒ ශබ්දයන්ගේ ලිභුව ගනිත්. (විශේෂණය ගැන පසුව කරුණු දක්වනු ලැබේ.)

“පුරිසො අස් ගාමං ගච්ඡති සො සුවෙ ආගමීසාති” (-පුරුෂයා) අද ගමට යයි. හෙතෙම හෙට (හැරී එන්නේය.) යන තැන ‘සො’ යන්න සඵතාමයකි. එය පළමු කී පුරුෂයා වෙනුවට යෙදී තිබේ. එබැවින් එය පුළුලිධගයෙහි වේ.

“අයං පුරුසො රුක්ඛං ඡීඤති” (මේ මිනිසා ගස කපයි) යන තැන ‘අයං’ යන සඵතාමය ‘පුරිසො’ යන්නට විශේෂණව යෙදී තිබේ.

“එකා කඤ්ඤා භතතං පච්චි සා තං භුඤ්ඡීසාති” (-එක් කන්‍යාවක් බත් පිසීය. මී එය අනුභව කරන්නීය) යන තැන ‘සා’ යන සඵතාමය ‘කඤ්ඤා’ වෙනුවට යෙදී තිබේ. කඤ්ඤා ඉත්ථිලිධගයෙහි බැවින් ඒ වෙනුවට යෙදූ සඵ තාමයත් ඉත්ථි ලිධගයෙහි වේ. එකා යන සඵතාමය ‘කඤ්ඤා’ යන්නට විශේෂණව යෙදී තිබේ.

“අයං දුරකො එලානි ඔච්ඡිත්ථා නානි භාතරාතං අදසී” (-මේ ළමයා ගෙඩි කඩා රැස්කොට ඒවා සොහොයුරන්ට දුන්නේය) යන තැන ‘නානි’ යන සඵතාමය ‘එලානි’ වෙනුවට යෙදී තිබේ. එල ශබ්දය නපුංසකයෙහි බැවින් ‘නානි’ යන්න ද නපුංසකයෙහි වේ.

නපුංසක ලිංගයෙහි

- පඨමා : එකච්චන: යං (-යම් දෙයක් හෝ යමක්)
- බහුච්චන: යෙ, යානි (-යම් දේවල්)
- දුතියා : එකච්චන: යං (-යමක්)
- බහුච්චන: යෙ, යානි (-යම් දේවල්)
- තතියා : එකච්චන: යෙන
- බහුච්චන: යෙහි, යෙහි

ඉතිරි සියල්ල පුල්ලිංගයෙහි මෙනි.

- සබ්බ = සියලු
- අඤ්ඤානර = එක්තරා, අප්‍රකට වූ
- අඤ්ඤා = අනෙක්
- අපර = අන්‍ය, බටහිර දෙස, පසු
- ඉතර = (දෙදෙනාගෙන්) අනිකා
- කතර = (දෙදෙනාගෙන්) කචරෙක්
- උභය = දෙදෙන
- කතම = (බොහෝ දෙනාගෙන්) කචරෙක්
- ක (මුල කිං) = කචර
- පර = පසු වූ, අන්‍ය
- එක = එක්තරා

යන ශබ්ද ද ය - ශබ්දය මෙන් ලිංගත්‍රයෙහි වරන්‍යුගිය යුතු.

42. මේ ශබ්දයන් අතුරෙන් අඤ්ඤා, අඤ්ඤානර, ඉතර, එක ශබ්දයන්ගේ ඉරපිලිසිගයෙහි චතුරපි - ඡට්ඨි - එකච්චනචල

අඤ්ඤායා, අඤ්ඤානරියා, ඉතරියා, එකියා යන වචන ද සත්‍තම් එකච්චනයෙහි:

අඤ්ඤායාං, අඤ්ඤානරියාං, ඉතරියාං, එකියාං යන වචන ද පබ්බ, පර, අපර යන ශබ්දයන්ගේ පුලලිසිගයේ පඤ්ඤම් එකච්චනයෙහි:

පුබ්බා, පරා, අපරා යන වචන ද

සත්තම් එකවචනයෙහි පුබ්බෙ, පරෙ, අපරෙ යන වචන ද දක්නා ලැබෙත්.

43. සඵනාම වශයෙන් ද විශෙෂණ වශයෙන් දැයි සඵනාමයන්ගේ දෙයාකාර වූ පැවැත්මක් ඇත්තේය.

අඤ්ඤා (=අනිකෙක්) යි තනිව දැක්වූ විට එය තවත් ශබ්දයකට විශෙෂණ නොවේ. අන්‍ය ශබ්දයක් වෙනුවෙන් සිටින්නේ වේ. මෙහි මේ අඤ්ඤ ශබ්දයෙන් ප්‍රකාශ කරනු ලබන්නා කවරෙක්දැයි නොපෙනෙන නමුත් පුල්ලිංගයෙන් දැක්වූ බැවින් පුරුෂයකු හෝ පුල්ලිඛයෙහි වූ අන්‍ය සත්වයකු හෝ ද්‍රව්‍යයක් වෙනුවෙන් යොදන ලද බව පැහැදිලිය.

අඤ්ඤො පුරිසො (-අන් පුරුෂයෙක්)

යි කී කල්හි “අඤ්ඤා” යන්න “පුරිසො” යන්නට විශෙෂණව සිටී. පුරුෂයෝ බොහෝ දෙනෙක් නම්:

අඤ්ඤ පුරිසා (-අන් පුරුෂයෝ)

යි පුරිස - ශබ්දය බහුවචනය අනුව අඤ්ඤ - ශබ්දය ද බහු වචනයෙන් යුක්ත වේ.

ඉතරා චනිතා (-අනික් ස්ත්‍රිය)

ඉතරායො චනිතායො (-අන්‍ය ස්ත්‍රීහු)

චනිතා - ශබ්දය ඉත්ථිලිඛයෙහි බැවින් ඒ සමග යෙදුණු ඉතර - ශබ්දය ද ඉත්ථිලිඛයෙහි වේ.

යං ඵලං (-යම් ගෙඩියක්)

යානි ඵලානි (-යම් ගෙඩි)

ඵල - ශබ්දය නපුංසකයෙහි බැවින් ය - ශබ්දය ද නපුංසකයෙහි වේ. මෙසේ සඵනාමයෝ යමකු වෙනුවට පෙනී සිටිත් නම් ඔහුගේ ලිඛන විභක්ති - වචන ද යම් නාමයක් හා (සම්බන්ධව) යෙදෙත් නම් ඒ නාමයෙන් ලිඛන - විභක්ති වචන ද ගන්නා බව සැලකිය යුතු.

අභ්‍යාසය 18.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. සබ්බෙසං නන්ධාරො පඤ්ඤවිනේනා න භවන්ති. 2. සබ්බ ඉත්ථියො වාපියං නභාත්වා පදුමානි පිළුන්ධිත්වා ආගච්ඡංසු.
3. වාණිජො සබ්බං ධනං යාවකානං දත්වා අඤ්ඤං රථං අගමී.
4. මාතා උභයාසමිපි ධිතරානං වත්ථානි කිණිත්වා දදියන්ති.
5. කො නදියා වාපියා ච අත්තරා ධෙනුං හරති? 6. කස්ස පුත්තො දකඛිණං දියං ගන්ත්වා චීභිං ආහරියන්ති? 7. යෙ පාපානි කරොන්ති, තෙ නිරයෙ නිබ්බන්තිත්වා දුක්ඛං ලභියන්ති. 8. කාසං ධිතරො වනම්භා දරුනි ආහරිත්වා ඔදනං පච්ඡියන්ති? 9. කතරෙත මග්ගෙන සො පුරියො නගරං ගන්ත්වා හණ්ඩානි කිණි?
10. ඉත්තරා දරිකා වනිතාය හත්වා පුප්ථානි ගහෙත්වා චෙතියං පුජෙසී. 11. පරෙසං ධනං ධඤ්ඤං වා ගණ්හිතුං මා විනේනථ. 12. අපරො අඤ්ඤියං වාපියං නභාත්වා පුබ්බාය දියාය නගරං පාවිසී.

පාලියට නැගියයුතු:

1. ගෙවල් හා වීථි ද උයන් ද බැලීම පිණිස සියලු දෙන නුවරට ඇතුලු වූහ. 2. ගමේ සියලු ස්ත්‍රීන්ගේ දුවරු මාගීයෙන් වෛත්‍ය (වෙත)ට ගියහ. 3. අන්‍ය කන්‍යාවක් නෙලුම් මලක් ගෙන අනිකියකට දුණි. 4. කවරෙක් මට කිරි හෝ දීකිරි ගෙනෙන්නේද? 5. කවරහු ගංඉවුරේ සිටගෙන දකුණු දිශාව බලන් ද? 6. සියලු ධනවතුන්ගේ පුත්‍රයෝ හැමවිටම ධනවත්තු නොවෙති. 7. කවුරුන්ගේ මුණුබුරෝ දෙනුන් මෙහි ගෙනවුත් කන්ට තණකොළ දුන්නාහු ද? 8. හෙට නුවර සියලු ස්ත්‍රීහු පිටතට අවුත් වනයෙහි ඇවිදින්නාහ. 9. අනික් ස්ත්‍රීය වීථියෙහි දිවියකු දක උයන හරහා දිව්වාය. 10. දන් දීමෙන් පින් රැස් කරන්නෝ සභිගීයෙහි උපදින්නාහ. 11. එක්තරා මිනිහෙක් පොකුණෙන් නෙලුම්මල් ගෙනාවේය. අන් මිනිසෙක් ඒවා විකිණීමට කඩයට ගෙන ගියේය. 12. මාගේ සහෝදරයාගේ පුතා මල් කොළ හා ගෙඩි කඩා රැස්කිරීම පිණිස අනික් ගහේ අතු කැටුවේය.

44. න - ශබ්දය

පුළුලිභුවෙහි

	එකවචන	බහුවචන
පදමා :	සො (=හෙතෙම)	තෙ (=ඔවුහු)
දුතියා :	නං (=ඔහු)	තෙ (=ඔවුන්)
තතියා :	තෙන (=ඔහු විසින්)	තෙහි, තෙහි (=ඔවුන් විසින්)
ච: ඡ :	තස්ස	තෙසං, තෙසානං
පඤ්චමී :	තමා, තස්මා	තෙහි, තෙහි

ඉපිලිඛයෙහි

ප :	සා (=මිනොමෝ, ඇ)	තා, තායො (=ඇලා)
දු :	නං (=ඇය)	තා, තායො (=ඇලා)
ත :	තාය	තාහි, තාහි
ච: ඡ :	තස්සා, තාය	තාසං, තාසානං
ස :	තස්සං, තායං	තාසු

නපුංසකයෙහි

ප :	නං (=එය)	තෙ, තානි (=ඒවා, ඔවුහු)
දු :	නං (=එය)	තෙ, තානි (=ඒවා, ඔවුන්)

සෙස්ස පුළුලිභුවෙහි මෙනි.

45. එන - ශබ්දය ද න - ශබ්දයට සමාන වේ.

ප :	එසො (=අර පුරුෂතෙම)	එතෙ (=අර පුරුෂයෝ තුමු)
දු :	එනං (=අර පුරුෂයා)	එතෙ (=අර පුරුෂයන්)
ප :	එසා (අර ස්ත්‍රී තොමෝ)	එතා, එතායො (=අර ස්ත්‍රීහු තුමු)

- දු : එනං (=අර ස්ත්‍රිය) එනා, එනායො (=අර ස්ත්‍රීන්)
 ප : එනං (=අර දෙය) එනා, එනායො (=අර දේවල්)
 දු : එනං (=අර දෙය) එනෙ, එනානි (=අර දේවල්)

යනාදි වශයෙන් දතයුතුයි.

න - ශබ්දයේ පුලිච්චි ඉත්ථිච්චිගයෙහි පදමා එකවචනයන් හැර ඉතිරි සියලු තැන්හි නෙ, නා, නායො, නං, නානි යනාදි න කාරයෙන් යුක්ත පද සෑදෙති. එන ශබ්දයේ දුතියා - තතියාවන්හි පමණක් 'එනං, එනෙ' ආදි පද විද්‍යමාන වෙති.

46. ඉම - ශබ්දය

පුලිච්චිග

- ප : එක: අයං (=මේතෙම)
 බහු: ඉමෙ (=මොවුහු තුමු)
 දු : එක: ඉමං (=මොහු)
 බහු: ඉමෙ (=මොවුන්)
 න : එක: ඉමිනා, අනෙන (=මොහු විසින්)
 බහු: ඉමෙහි, ඉමෙහි, එහි, එහි (=මොවුන් විසින්)
 ච: ඡ : එක: ඉමස්ස, අස්ස
 බහු: ඉමෙසං, ඉමෙසානං, එසං, එසානං
 පඤ්ච : එක: ඉමමිනා, ඉමස්මා, අස්මා
 බහු: ඉමෙහි, ඉමෙහි, එහි, එහි
 ස : එක: ඉමමිහි, ඉමස්මිං, අස්මිං
 බහු: ඉමෙසු, එසු

ඉඤ්චිලියා

- ප : එක: අයං (-මෝ තොමෝ)
 බහු: ඉමා, ඉමායො (-මෑලා)
- දු : එක: ඉමං (-මෑ)
 බහු: ඉමා, ඉමායො (-මෑලා)
- ත : එක: ඉමාය (- මෑ විසින්)
 බහු: ඉමාහි, ඉමාහි (-මෑලා විසින්)
- ච: ඡ : එක: ඉමිඤ්ඤා, ඉමාය, අඤ්ඤා, අඤ්ඤාය
 බහු: ඉමාසා, ඉමාසානං
- පඤ්ච : එක: ඉමාය
 බහු: ඉමාහි, ඉමාහි
- ස : එක: ඉමිඤ්ඤං, ඉමායං, අසසං
 බහු: ඉමාසු
- භ : එක: ඉදං, ඉමං (-මෙය, මේ දේ)
 බහු: ඉමෙ, ඉමානි (-මේවා)
- ඌ : එක: ඉදං, ඉමං (-මෙය, මේ දේ)
 බහු: ඉමෙ, ඉමානි (-මේවා)
- ත : එක: ඉමිනා, අනෙන (-මෙය විසින්)
 සෙස්ස පුල්ලිභුවෙහි මෙනි.

අභ්‍යාසය 19.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. අයං සීහො කුමිහා චනමිහා නිකමම ඉමසමිං මග්ගෙ එකං ඉඤ්චිං මාරෙසි. 2. සො තාසං යුවතීනං තානි චන්ඨානි විකකිණිත්වා මුලානි ලහිඤ්ඤති. 3. ඉමිඤ්ඤා ධීතරො අස්මා චනමිහා ඉමානි ඵලානි ආහරිංසු, අඤ්ඤා නාරියො තානි ඛාදිතුං ගණ්ඨිංසු. 4. ඉමං සඛො යුවතියො තං විහාරං ගන්ත්වා ධමමං සුත්වා බුඬං

වැදිණුන්. 5. ඉමෙ මනුසා යානි පුඤ්ඤානි වා පාපානි වා කරොන්ති, තානි නෙ අනුගච්ඡන්ති. 6. තස්සා කඤ්ඤාය මාතා දකඛිණාය දිසාය ඉමං ගාමං ආගන්ත්වා ඉධ චිරං වසීස්සති. 7. තස්ස නත්තා ඉමස්ස භාතරා සචිං නගරං ගන්ත්වා තානි භණ්ඩානි කිණීස්සති. 8. තා තාරියො එතාසං සබ්බාසං කුමාරිතං භජෙට්ඨ පදුමානි ධිපෙඤ්ඤා. 9. තස්සා රාජනීයා තා දසියො ඉමෙහි රුකෙකභි ඉමානි පුප්පානි ඔච්චිත්වා ඉමා මාලා කරිංඤ්ඤා. 10. තෙසං සො ඉමං ධනං දත්වා සුඛං ලභිස්සති? 11. යො මග්ගෙ ගච්ඡති, තස්ස පුත්තො පුරං පිච්චිත්වා එතච සයති. 12. තෙ තං ඛෙත්තං ගන්ත්වා තිණං ආභරිත්වා ඉමාසං ගාචිතං දත්වා බීරං ලභිතුං ඉච්ඡන්ති?

පාලියට නැගියයුතු:

1. එක්තරා මිනිහෙක් ඒ සොහොනට ගොස් ඒ මල් තෙලා මෙහි ගෙනාවේය. 2. මේ සිංහදෙන ඒ වනයෙන් පිටත අවුත් මෙතැනදී දෙනක මැරුවාය. 3. අර ස්ත්‍රියගේ ස්වාමීපුරුෂයා කඩයෙන් මේ රෙදි ගෙනැවිත් ඔහුගේ මුත්‍රාබ්‍රන්ධට දුන්නේය. 4. ඔබටත් මටත් බඩු ගෙන ඒම පිණිස කවරෙක් කොළඹට යන්නේ ද? 5. හෙට ඔහුගේ සහෝදරවරු ඒ වනයට ගොස් මීපැණි හා ගෙඩි එකතුකර ගන්නාහ. 6. ඇගේ සොහොයුරියෝ මේ දෙනුන්ට තණකොළ ගෙන ඒම පිණිස අර කෙතට ගියහ. 7. මම මේ පියුම් හා මල් අර ගමේ එක්තරා ස්ත්‍රියකගෙන් ලදිමි. 8. අද මෙනුවර සියලු තරුණියෝ අර ගහට ගොස් එහි නාන්නාහ. 9. ඔවුහු ඒ වෙළෙඳුන්ට දෙනුන් විකුණා ඒ මුදලෙන් රෙදි ද මල්දම් ද කුඩ ද ගන්නාහ. 10. ඔවුහු ඒ බඩු අර වෙළෙඳ සැලේ එක් වෙළෙන්දෙකුට දීමට ගෙනාහ. 11. ඊයේ කවර කෙනෙක් මේ වනයෙහි සිංහයකු මැරුවාහු ද? 12. කවර ස්ත්‍රියක් ඇගේ මල්දම සොරකම්කොට වීථියෙහි දිව්වා ද?

අභ්‍යාසය 20.

“අසා, ඉමෙ, ඉමං, ඉමස්මිං, කසා, තස්මිං, තාසං, සබ්බෙ, සො, යෙ, තෙ, ඉමානි, එතෙ, සබ්බෙසං, තස්සා.”

යන වචනයන් යොග්‍ය ලෙස දමා පහත පෙනෙන වාක්‍යයන්ගේ අඩුතැන් පිරවිය යුතු -

1. භාතා වනං ගන්ත්වා සීහං විජ්ඣති.
2. අම්භාකං පිතරො..... ගෙහං කිණිංසු.
3. පුරිසා ඵලානි ඔච්චිත්වා වික්කිණන්ති.
4. රුකෙඛි පුප්ඵානි න සන්ති: පණණානි සන්ති.
5. ධාවිත්වා පතිත්වා උඨාසි.
6. පුත්තා ගොණං පහරිංසු?
7. යුච්චිතං මාතරො ව්‍යථානි අදංසු.
8. වනෙ සීහා නසන්ති, වාග්ඝා වසන්ති.
9. විහාරං ගන්ත්වා ධම්මං සුණියසන්ති.
10. පුඤ්ඤං කරිස්සති සග්ගෙ නිබ්බන්ධියාති.
11. පීඨෙසු නිසීදිංසු නගරෙ ආපණං අගමිංසු.
12. කො ආයුධානි ආහරි?
13. පදුමානි ඔච්චිත්තුං නදිං ගමිස්සන්ති.
14. පුත්තා මරිස්සන්ති.
15. කුමාරි ව්‍යථං කිණිත්වා භාතුතො අදසී.

පහත පෙනෙන වාක්‍යයන්හි අඩුතැන් මෙම පුච්ඡ ක්‍රියාවලින් ගැළපෙන එකක් හෝ දෙකක් යොදා පිරවිය යුතු:

“පච්චවා, භුඤ්ඤ්චවා, සයිචවා, ගන්චවා, ආගන්චවා, සුචවා, (-අසා) ආහරිචවා, දචවා, ඔච්චිචවා, රක්ඛිචවා, කචවා, බාදිචවා, මාරෙචවා, කිණිචවා, නභාචවා”

1. නස්ස පුත්තො හත්තං.....සයිත්වා කිළි.
2. සබ්බා ඉප්ඵයොභුඤ්ඤ්චවා සයිස්සන්ති.
3. අහං ගාමං ඵලානි ආනෙස්සාමි.
4. කුමාරි මඤ්ච උඨාහිත්වා හත්තං භුඤ්ඤි.

- 5. කුමාරියා මාතා වාපියං හුඤ්චියාති.
- 6. තා ඉත්ථියො නදියං පදුමානි..... නගරෙ වික්කිණිංසු.
- 7. තාසං මාතරො අටචිං..... දරුනි
..... ආහරියාන්ති.
- 8. කුය්නං පිතා විහාරං ධම්මං
..... ආගමියාති.
- 9. එකො සීහො ගාමං මනුසාං
..... අගමාසි.
- 10. තුම්හෙ එලානි නගරං
..... වික්කිණාඵ.
- 11. දනං සීලං පුඤ්ඤං ලභන්ති.
- 12. පුඤ්ඤානි සග්ගෙ නිබ්බන්තන්ති
- 13. වාග්ඝො මිගං සයි.
- 14. ඉමෙ මනුස්සා ආපණං වත්ථානි
..... ආගමිංසු.

මිශ්‍ර ක්‍රියා කිතකපද

PRESENT PARTICIPLE

47. ගච්ඡන්තො - }
 ගච්ඡමානො - } යමිත්, යන්තේ

 පච්ඡන්තො - }
 පච්ඡමානො - } පිසමිත්, පිසන්තේ

මේ ආදිය සිංහල භාෂාවෙහි මිශ්‍ර ක්‍රියායයි කියනු ලැබේ. පාලියෙහි කිතකපද වෙති. කිතකපද නාමයන්ගේ කොටසක් බව යට නාම විභාගයෙහි කියන ලදී. එබැවින් ගච්ඡන්ත ආදීහු

නාමපද මෙන් සියලු විභක්තීන්හි වරන්ගෙන්. සඵනාමයන් මෙන් ලිභු තුනෙහිම යෙදෙත්.

ගව්‍යන ශබ්දය පුල්ලිඛගයෙහි මෙසේ වරන්ගේ:

- පඨමා : එකවචන: ගව්‍යං, ගව්‍යනො (=යන්තේ)
 බහුවචන: ගව්‍යනො, ගව්‍යනා (=යන්තෝ)
- දුතියා : එකවචන: ගව්‍යන (=යන්තා)
 බහුවචන: ගව්‍යනෙ (=යන්තන්)
- ත: ක : එකවචන: ගව්‍යනා, ගව්‍යනෙන
 බහුවචන: ගව්‍යනෙහි, ගව්‍යනෙහි
- චතු: ඡ : එකවචන: ගව්‍යනො, ගව්‍යනාසා
 බහුවචන: ගව්‍යනං, ගව්‍යනානං
- පඤ්ච : එකවචන: ගව්‍යනා, ගව්‍යනම්හා, ගව්‍යනාසා
 බහුවචන: ගව්‍යන්තෙහි, ගව්‍යනෙහි
- සතත : එකවචන: ගව්‍යනි, ගව්‍යනෙ, ගව්‍යනම්හි,
 ගව්‍යනාසම්.
- බහුවචන: ගව්‍යනෙසු
- ආල : එකවචන: (හෙ) ගව්‍යං, ගව්‍ය, ගව්‍යා
 බහුවචන: (හෙ) ගව්‍යනො, ගව්‍යනා

ඉපිලිංගයෙහි

- පඨ : එකවචන: ගව්‍යනි (=යන්ති)
 බහුවචන: ගව්‍යනි, ගව්‍යනියො (=යන්තියෝ)
- දුති : එකවචන: ගව්‍යනිං (=යන්තිය)
 බහුවචන: ගව්‍යනි, ගව්‍යනියො (=යන්තියන්)
- තති : එකවචන: ගව්‍යනියා
 බහුවචන: ගව්‍යනිහි, ගව්‍යනිහි
- චතු : එකවචන: ගව්‍යනියා
 බහුවචන: ගව්‍යනිනං

ආදී වශයෙන් කුමාරි ශබ්දය මෙන් වරන්ගිය යුතු.

නපුංසකයෙහි

පඨ : එකවචන: ගවජ (=යන්තා)

බහුවචන: ගවජනා, ගවජනාහි (=යන්තෝ)

දුති : එකවචන: ගවජනං (=යන්තාහු)

බහුවචන: ගවජනෝ, ගවජනාහි (=යන්තන්)

තති : එකවචන: ගවජතා, ගවජනෝන

බහුවචන: ගවජනෝහි, ගවජනෝහි

ආදි වශයෙන් පුළුලිංගයෙහි මෙන් වර්තූගීය යුතු. ආලපන බහුවචනය ගවජනාහි යි යෙදිය යුතු.

48. පුළුලිංගයෙහි පඨමා එකවචනයට “යමින්, යන්තේය” යන අර්ථ දෙකක් යෙදිය හැකිය. හේ මෙසේයි:-

ගවජන්තො ගොණං හරති.

(=යන්තා ගොණේකු ගෙනයයි.)

සො ගාමං ගවජනො රොදති.

මීටම “හෙනෙම ගමට යන්නේ හඩයි” කියා ද කියහැක.

ගවජං පුරිසො රොදති යි කීවිට ගවජං යන්න “පුරිසො” යන්නට විශේෂණව යෙදේ.

සියලු මිශ්‍රක්‍රියා කිතකපදයන් ගේ මෙ වැනි යෙදුම් ඇති බව සැලකිය යුතුයි.

“නාරී හතනං පවන්ති හසති” (=“ස්ත්‍රිය බන් පිසමින් සිනාසේ”) යි කීවිට “පිසමින්” යන අඵ ඇති “පවන්ති” යන්න ඉත්ඵලිංගයෙන් යෙදේ. එහෙත් සිංහලෙහි “යමින්, පිසමින්” යනාදිය ලිඟු වශයෙන් වෙනස් කිරීමට ආකාරයක් නැත්තේය.

ගවජන - ශබ්දය හා සමානලෙස වර්තූගෙන අන්‍ය මිශ්‍රක්‍රියා කිතකපදවලින් සමහරක්:-

පවන	-	පිසන	සයන	-	නිදන
කරොන	-	කරන	විහරන	-	වසන

ධාවනන	- දුවන	සුණන	- අසන
නභායන	- නාන	පඤ්ඤන	- බලන
පිචන	- බොන	හරන	- ගෙනයන
හසන	- සිනාසෙන	රොදන	- හඬන
නිසීදන	- හිදින	විකකිණන	- විකුණන
නිඨ්ඨන	- සිටින	කිණන	- මිළදී ගන්න
දදන	- දෙන	ආහිණ්ඨන	- ඇවිදින
භුඤ්ඤන	- අනුභවකරන	වරන	- හැසිරෙන

මොවුහු ගව්සන්න මෙන් තුන් ලිභුවෙහි වරනුගෙත්. ඉන්පිලිංගයේදී පවත්නි, කරොත්ති ආදී වශයෙන් ඊකාරාන්ත වෙත්. මේ සියලු ශබ්දයන්ගේ

ගව්සමාන	පවමාන	නිඨ්ඨමාන
රොදමාන	භුඤ්ඤමාන	දදමාන

ආදී මාන යන්නෙන් යුත් රූප ද ඇත්තාහ.

ඒ මාන යන්නෙන් අවසන්වන ශබ්ද පුළුලිංගයෙහි පුර්ව ශබ්දය මෙන්

ගව්සමානො	ගව්සමානා
ආදී වශයෙන් ද	

ඉන්පිලිඬගයේ දී වනිතා - ශබ්දය මෙන්

ගව්සමානා	ගව්සමානා,	ගව්සමානායො
ආදී වශයෙන් ද		

නපුංසකලිඬගයේ දී

ගව්සමානං	ගව්සමානා,	ගව්සමානානි
----------	-----------	------------

ආදී වශයෙන් විතන - ශබ්දය මෙන් ද වරනුගෙත්, න් යන්නෙන් අවසන් වුවත් මාන - යන්නෙන් අවසන් වුවත් අර්ථයන්ගේ වෙනසක් නැත.

49. මේ කිහිපයන් අන්‍ය නාමයන් හා යෙදෙන සැටි මෙසේයි:-

පුලිලිංගයෙහි

නිධං ගොණො (=සිටින හෝ සිටින්නා වූ ගොනා)

නිධන්තා ගොණා (=සිටින ගොන්නු)

නිධන්තං ගොණං (=සිටින ගොනා)

නිධන්තා ගොණෙන (=සිටින ගොනා විසින්)

නිධන්තෙහි ගොණෙහි (=සිටින ගොනුන් විසින්)

නිධන්තො ගොණස්ස (=සිටින ගොනාට හෝ ගොනාගේ)

නිධන්තා ගොණා (=සිටින ගොනා කෙරෙන්)

නිධන්තං ගොණානං (=සිටින ගොනුන්ගේ)

නිධන්ති ගොණෙ (=සිටින ගොනා කෙරෙහි)

ඉර්විලිංගයෙහි

නිසීදන්ති නාරී (=හින්නාවූ ස්ත්‍රී)

නිසීදන්ති නාරීං (=හින්නා වූ ස්ත්‍රිය)

නිසීදන්තියා නාරියා (=හිඳින ස්ත්‍රිය විසින්)

නිසීදන්තිනං නාරීනං (=හිඳින ස්ත්‍රීන්ට හෝ ස්ත්‍රීන්ගේ)

නිසීදන්තියං නාරීයං (=හිඳින ස්ත්‍රිය කෙරෙහි)

නපුංසක ලිංගයෙහි

විහරන්තං කුලං (=වාසය කරන හෝ වසන කුලය)

විහරන්තාති කුලාති (=වසන කුලයෝ)

විහරන්තා කුලෙන (=වසන කුලය විසින්)

විහරන්තා කුලස්ස (=වසන කුලයට)

ඉතිරි විභක්තීන් ද වචනයන්හි ද යොදන සැටි මේ අනුව තේරුම් ගත යුතුයි.

අභ්‍යාසය 21.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. ගාමං ගච්ඡන්තො දුරකො එකං ගොණං දිස්වා භායි.
2. දුරිකා රොදන්ති අමමාය සන්තිකං ගන්තවා පීඨේ නිසීදි.
3. වාණිජා හණ්ඩානි වික්කිණිත්තා නදියං නභායනෙ මනුස්සො පසංසු.
4. කඤ්ඤායො හසමානා නභායන්තියො ගච්ඡන්තිං වනිතං අකෙකාසිංසු.
5. පුරිසො හසනෙතො රුක්ඛං ආරුහිත්වා එලානි බාදන්තො සාබායං නිසීදි.
6. හගවා සාවච්චියං විහරන්තො දෙවානං ච මනුස්සානං ච ධම්මං දෙසෙසී.
7. සා සයන්තිං ඉත්ථිං උධ්වාපෙත්වා හසමානා තම්භා යානා අපගච්ඡී.
8. තුම්භෙ භූමියං සයමානං ඉමං දුරකං මඤ්චො යපෙඵ.
9. සීහං දිස්වා භායිත්වා ධාවමානා තෙ මීගා අසමීං චනෙ ආවාටෙසු පතිංසු.
10. ඉමස්මීං ගාමෙ වසන්තානං පුරිසානං එකො චනං ගච්ඡන්තො එකායං කාපුයං පති.
11. නිසීදන්තියා නාරියා පුත්තො රොදමානො තස්සා සන්තිකං ගමීස්සාති.
12. යාවකා හත්තං පචන්තිං ඉත්ථිං ආහාරං යාවන්තා තත්ඵ නිසීදිංසු.
13. වනම්භා දුරුනි ආහරන්ති කඤ්ඤා උදකං පිචමානා එකස්මීං පාසාණෙ නිසීදි.
14. වාණිජා හණ්ඩානි කිණිත්තා ච වික්කිණිත්තා ගාමෙසු ච නගරෙසු ච ආභිණ්ඩන්ති.

පාලියට නැගියයුතු:

1. දසයා ගහට යන්නේ ගෙඩි කමින් ගසක් මුල හුන්නේය.
2. මව හඬන ළදරිය ඔසවා බොන්ට කිරි දුන්නීය.
3. අපි ගං ඉවුරේ ඇවිදින්නාහු ගහෙහි නාන මිනිසුන් දුටිමු.
4. මුවෙක් එහි සිටින අප දක දුවගොස් වළක වැටුණි.
5. වනයෙන් පිටතට එන සිංහයා කෙතෙහි තණ කන දෙනක දුටුවේය.
6. මේ වනයෙන් දර ගෙනෙත කන්‍යාව අර වැවෙන් වතුර බීවාය.
7. මේ ගමෙහි වසන මිනිහෙක් අර පඵතයට දුවන සිංහයකු දුටුවේය.
8. අපේ පියවරුන් සොහොයුරෝත් බඩු විකුණමින් ද මිළට ගනිමින් ද ගම්වල ඇවිදින්නාහ.
9. එද කන්ද උඩ සිටි මම ගුහාවෙහි නිදන සිංහදෙනක දුටුවෙමි.
10. ළමයා සිතාසෙමින් දුවගෙන මා වෙතට ආවේය.
11. ගොවියා බෙරයක් ගෙන යන්නේ මේ ගස් හා

කුඹුරු බලමින් මේ ගලඋඩ උන්නේය. 12. බුදුරද බොහෝ කලක් සැවැත් නුවර වසමින් එනුවර මිනිසුන්ට ධර්මය දේශනා කෙළේය. 13. ඔහුගේ සොහොයුරිය ඇගේ සොහොයුරන්ට බත් පිසන්නී පුටුවක හුන්නීය. 14. යාවකයන්ට දන්දෙන සිටු තෙමේ තමාගේ සියලු ධනය දුන්නේය.

50. නාමවිශේෂණ (පද)

මහනත	= මහත්	සෙන	= සුදු
බුද්දක	= කුඩා	නිල	= නිල්
දීස	= දික්	රතන	= රතු
රසා	= කොට, ලුහුඬු	කාල	= කළු
උච්ච	= උස්, උසස්	පීන	= කසාවත්
නිව	= පහත්, මිටි	උත්තාන	= නොගැඹුරු
මජ්ඣම	= මධ්‍යම	ගමිතීර	= ගැඹුරු
බහු	= බොහෝ	බර	= කඩිග
අසක	= අල්ප, (අඩු)වූ, ටික වූ	මුදු	= මෘදු
ආම	= අමු	සුරූප	= මනා රූ ඇති
පක්ක	= ඉදුණු, පැසුණු	විරූප	= මනා රූ නැති
බාල, දහර	= වයසින් අඩු	සුවණණ	= මනා පැහැ ඇති
තනු	= තුනී වූ	මහලලක	= මහලු
සමීප	= ළං වූ	දුබ්බණණ	= මනා පැහැ නැති
විඤ්ඤ	= පතලාවූ, පළල්වූ	සන	= සනවූ
දුර	= දුර වූ		

‘සෙනො ගොණො’ (=සුදු ගොනා) යි කී කල්හි සෙනො යන්නෙන් ගොනාගේ විශේෂයක් දක්වනු ලැබේ. (වෙන පදයක් නැතිව) ‘ගොනා’ යි කී විට සුදු ගොනෙක්, රතු ගොනෙක්, තර ගොනෙක් යනාදී විශේෂයක් නැතිව සාමාන්‍යයෙන් ගොනෙක් අදහස් කරනු ලැබේ. ‘සුදු ගොනා’ හෝ ‘රතු ගොනා’ යි කී

කල්හි පිළිවෙලින් සුදුපැහැ ඇති ගොනෙක් ද, රතුපැහැ ඇති ගොනෙක්ද අදහස් කරනු ලැබේ. ඉතිරි ගොනුන් අදහස් නොකරනු ලැබේ. එබැවින් ‘සෙනො’ යන පදය ‘ගොණො’ යන පදයාගේ විශේෂණයකි. විශේෂය (වෙනස) කරන්නා විශේෂණ නම් වේ. විශේෂණය හෙවත් වෙනස් කිරීම ලබන්නාවූ ‘ගොණො’ යන්න විශේෂය නම් වේ.

51. ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙහි ගුණවචන හෙවත් විශේෂණපද (Adjectives) වලට විභක්ති යෙදීමක් නැත; හැම ලිඛනයේදී ම හැම විභක්තියේදී ම නිපාතපද මෙන් වෙනස් නොවී සිටිත්. නමුත් පාලි භාෂාවෙහි විශේෂණපදය විශේෂය පදයාගේ ලිඛනය ද විභක්තිය ද සංඛ්‍යාව ද ගනී. සෙනො, ගොණො යන තැන ‘සෙනො’ යන විශේෂණපදය ‘ගොණො’ යන පදයෙහි වූ පුල්ලිඛනය ද පඨමා විභක්තිය ද එකවචනය ද ගෙන සිටී.

විශේෂය පදය ‘ගොණො’ යි බහු වචනයෙන් සිටියේ නම් විශේෂණය ද ‘සෙනො’ යි පඨමා බහුවචනය ගනී. විශේෂණය ලබන්නී ස්ත්‍රියක් වීනම් විශේෂණය ඒ ලිඛනය ගනී. ‘සොනාගාවී’ - ‘සුදු ගවදෙන’ යනු උදාහරණයයි. විශේෂය නපුංසක ලිඛනයෙහි වීනම් විශේෂණය ද ඒ ලිඛනය ගනී. “සෙනං වත්ථං” - “සුදු වස්ත්‍රය” යනු උදාහරණයයි. (මේ සමානාධිකරණයයි.)

52. ‘ගච්ඡන්ත - පචන්ත - ගච්ඡමාන’ ආදී අන්ත - මාන - ප්‍රත්‍යාන්ත කිතකපදයන්ද විශේෂණ පද වශයෙන් තුන් ලිභුවෙහි යෙදෙන බව කියන ලදී. බොහෝ සඵනාමයෝ ද සංඛ්‍යානාම ද අන්‍ය පදයන්ට විශේෂණ වෙති.

53. මස්භං ගොණො (=මගේ ගොනා) බ්‍රාහ්මණස්ස පුත්තො (=බ්‍රාහ්මණයාගේ පුත්‍රයා) යි කී කල්හි ගොනා ද පුත්‍රයා ද අන්‍යයන්ගේ ගොනුන්ගෙන් ද පුත්‍රයන්ගෙන් ද වෙන් කරනු ලබන බැවින් “මස්භං, බ්‍රාහ්මණස්ස” යන පද දෙක පිළිවෙලින් “ගොණො - පුත්තො” යන පද දෙකට විශේෂණ වේ. මෙසේ හිනනාධිකරණයෙන් සිටි කල්හි විශේෂණය විශේෂය පදයාගේ ලිඛනය ද විභක්තිය ද සංඛ්‍යාව (වචනය) ද නොගනී.

අභ්‍යාසය 22.

පහත පෙනෙන වාක්‍යයන් සිංහලට නගා විශේෂණ පද පෙන්විය යුතු:-

1. සෙනා ගාවියො බෙනෙත ආභිණ්ඩිත්වා බහුං තිණං බාදිංසු.
2. මය්හං මාතා නීලානි උසුලානි ආනෙත්වා චෙතියං පුජෙසී.
3. මය්හං සුවෙ රත්තානි පදුමානි භුක්ඡිතුං තං වාපිං ගමිසුයාම.
4. සෙනා ච රත්තා ච ගොණා තිණං බාදිතුං අටවියං ආභිණ්ඩන්ති.
5. සො නිව පීඨං ආනෙත්වා භූමියං ධ්පෙත්වා තත්ථ නිසීදි.
6. තුය්හං පිතා මහත්තං රුක්ඛං ඡ්ඡදිත්වා පාතෙසී.
7. අසමිං විහාරෙ මහත්තං චෙතියං අත්ථී.
8. දසො දීඝාය රඡ්ඡයා රත්තං ගාවිං රුක්ඛෙ බත්ථී.
9. තසමිං චනෙ බහවො උච්චා රුක්ඛා සන්ති.
10. පඤ්ඤාවතො පුරිසස්ස බාලා ධිතා පක්කානි ඵලානි ආහරිත්වා අසසකානං දරකානං අදසී.
11. තස්සා මහල්ලිකාය ඉත්ථියා නත්තා උත්තානෙ ජලෙ නභායති.
12. බලවත්තා කාලා ගොණා උච්චෙසු ගිරිසු වරිත්වා බහුති පණණානි බාදන්ති.
13. මාලිනී නාරී රසොන මගෙත බුද්දකං ගාමං ගචන්ති.
14. බාලා කඤ්ඤා මුදුතා හත්ථෙන සෙනානි පදුමානි ගණ්භානි.
15. බහුත්තං¹ බාලානං පුත්තා තස්සා නදියා ගමිහීරෙ ජලෙ පතිත්වා මරිසුන්ති.
16. මම භාතරාතං මජ්ඣධිමො උච්චො පීඨෙ නිසීදිත්වා ආමානි ඵලානි බාදති.

සංලක්ෂ්‍යය: මාලී - ආදි රීකාරාත්ත පදයන් ස්ත්‍රීලිංගික විශේෂණ බවට පැමිණෙන විට ඉනී - ප්‍රත්‍යයක් ගෙන “මාලිනී, සාමිනී” ආදි වශයෙන් සිටිත්. මහලලක - ආදි පදයන් ස්ත්‍රී ලිංගික වනවිට “මහලලිකා, බුද්දිකා” ආදි වශයෙන් සිටිත්.

පාලියට නැගියයුතු:

1. සුදු වූ ද රතු වූ ද ගොන්තු තණ කමිත් කුඩා කෙනෙහි සිටිත්.
2. කළු දෙන අර මහ වැවෙන් බොහෝ දිය බීවාය.
3. බොහෝ කන්‍යාවෝ රතු රෙදි හැඳ ඒ මහා නගරයෙහි විශාල වෙළඳ ශාලාවකට ගියහ.
4. අර මහළු ස්ත්‍රියගේ සියලු පුත්තු බලවත්තු හෝ නොවෙති.
5. අපේ දරුවෝ සෑම විටම අමු ගෙඩි කෑමට කෑමතිවෙති.
6. ඒ අඤන ස්ත්‍රී පළල්වූ ගහට ගොස් එහි

1. බහුත්තං, බහුත්තං යි ඡට්ඨි බහුවචනය දෙවිධියකින් සෑදේ.

ගැඹුරු දියෙහි වැටුණි. 7. අපි දික් මගකින් කුඩා ගමකට පැමිණ එහි මහත්වූ ශාලාවක සිටියෙමු. 8. බොහෝ ස්ත්‍රීහු උස් ගස්වලින් ඉදුණු ගෙඩි ගෙනවුත් කඩවල වෙළඳුන්ට වික්කාහ. 9. ළමයා මිටි ගසකට නැගී එහි සුදු මල් කඩා එකතු කෙළේය. 10. ශක්තිමත් මිනිහා අර කුඩා උයනෙහි උස් වූ ද මිටි වූ ද ගස් කැපුවේය. 11. කළු ගොන්නු උස් කන්දට ළංවූ කකීශ පොළොවෙහි නිදන්. 12. බොහෝ මිනිස්සු විශාල වූ සමුද්‍රය තරණය කොට මේ දඹ්නිය දිවයිනට එත්. 13. මේ විශාල නගරයෙහි ලොකු ගෙවල් ද, පළල් වීථි ද, දික් මාගී ද, බොහෝ උයන් ද ඇත්තාහ. 14. ළදරුවාගේ මෘදු අත අර පහනේ දල්ලෙන් දැවුණේය.¹ 15. දසයා අර දික් ගඟේ ඉවුරෙහි වූ කුඩා කුඹුරෙන් බොහෝ තණකොළ ගෙනාවේය.

54. සංඛ්‍යාවිගෛෂණ හෙවත් ගණන්

NUMERALS

එක	- 1	තෙළස, තෙරස	- 13
ද්වි	- 2	වුඤ්ඤස, වතුඤ්ඤස	- 14
ති	- 3	පණණරස, පඤ්ඤස	- 15
චතු	- 4	සොළස	- 16
පඤ්ඤ	- 5	සත්තරස, සත්තදස	- 17
ඡ	- 6	අධාරස, අධාරදස	- 18
සත්ත	- 7	එකතව්සති	- 19
අධාර	- 8	විසති	- 20
නව	- 9	එකවිසති	- 21
දස	- 10	ද්වේවිසති, බව්විසති	- 22
එකාදස	- 11	තෙව්විසති	- 23
ද්වාදස	- 12	චතුර්විසති	- 24

1. ඩස්ති

පඤ්චවිසති	- 25	සට්ඨි	- 60
ඡබ්බිසති	- 26	ද්වෙසට්ඨි, ද්වාසට්ඨි,	
ඡත්තවිසති	- 27	ද්විසට්ඨි	- 62
අධ්වවිසති	- 28	එකුතසත්තති	- 69
එකුතති සති	- 29	සත්තති	- 70
තිංසති	- 30	ද්වෙසත්තති,	
එකතිංසති	- 31	ද්විසත්තති, ද්වාසත්තති	= 72
ද්වත්තිංසති, බත්තිංසති	- 32	එකුතාසීති	- 79
තෙත්තිංසති	- 33	අසීති	- 80
චතුත්තිංසති	- 34	එකාසීති	- 81
පඤ්චතිංසති	- 35	ද්වෙඅසීති, ද්වාසීති,	
ඡත්තිංසති	- 36	ද්විසාසීති	- 82
සත්තිංසති	- 37	එකුතනච්චති	- 89
අධ්වතිංසති	- 38	නච්චති	- 90
එකුතචත්තාළීසති	- 39	ද්වෙනච්චති, ද්වෙනච්චති,	
චත්තාළීසති	- 40	ද්විනච්චති	- 92
ද්වෙචත්තාළීසති,		එකුතසතං	- 99
ද්විචත්තාළීසති	- 42	සතං	- 100
එකුතපඤ්ඤාසති	- 49	නචසතං	- 900
පඤ්ඤාසති, පණ්ණාසති	- 50	සහසං	- 1000
ද්වෙපඤ්ඤාසති		දසහසං, නහුතං	= 10,000
ද්වෙපණ්ණාසති		සතසහසං, ලක්ඛං	= 100,000
ද්විපණ්ණාසති	- 52	දසලක්ඛං	- 1000,000
ද්විපඤ්ඤාසති		කොට්ඨි	- 10,00,000
එකුතසට්ඨි	- 59	දසකොට්ඨි	- 100,000,000
		සතකොට්ඨි	- 1000,000,000

55. මේ ශබ්දයන් අතුරෙන් එක - නි - වතු යන ශබ්ද තුන ලිඟුතුනෙහි වෙනස්ව වරන්ගෙන බැවින් සඵනාමවලට ඇතුළත්කොට තිබේ. එක ශබ්දය සංඛයාවෙහි වැටෙනවිට එක් දෙයක් හෝ එක් සත්වයකු ගැන යෙදෙන බැවින් හැම විභක්තීන්හි එකවචනවලට පමණක් වරන්ගේ. එක්තරා, අසමාන, අසභාය යන අර්ථයන්හි වැටෙනවිට බහුවචනයන්හි ද යෙදේ. එය තුන් ලිඟුවෙහි සඵනාම 'ය' ශබ්දය මෙන් වරන්ගුණය යුතු.

ද්වි ශබ්දය පටන් අධාරස - ශබ්දය අවසන්කොට ඇති ශබ්දයෝ බහුවචනයෙහි පමණක් වෙති.

ද්වි - ශබ්දය ද සඵනාමවලට ඇතුළත්කොට දක්වා තිබෙන නමුත් එය ලිඟු තුනෙහිම වරන්ගේ.

56. ද්වි ශබ්දය

	බහු	බහු
පඨමා:	දෙව. දුවෙ (දෙදෙන)	වතුපථි : ද්විත්තං
දුතියා:	දෙව. දුවෙ (දෙදෙන)	පඤ්චමී : ද්විහි. ද්විහි
තතියා:	ද්විහි. ද්විහි (දෙදෙන විසින්)	ඡට්ඨි : ද්විත්තං
		සත්තමී : ද්විසු

57. නි - ශබ්දය

පුලිඛය

	බහු
පඨමා:	තයො (=නිදෙන)
දුතියා:	තයො
තතියා:	තිහි. තිහි
වතුපථි:	} තිණණං, තිණණන්ත
ඡට්ඨි :	

පඤ්චමී : තිහි, තිහි

සත්තමී : තිසු

ඉපච්චිඛණ

බහු

පදමා : තිසොසා (=තිදෙන)

දුතියා : තිසොසා

තතියා : තිහි, තිහි

චතුර්ථී : } තිසොසානං
පඨි : }

පඤ්චමී : තිහි, තිහි

සත්තමී : තිසු

නපුංසකච්චිඛණ

බහු

පදමා : තිණී (=තිදෙන)

දුතියා : තිණී

තතියා : තිහි, තිහි

චතුර්ථී : තිණණං

පඨි : තිණණානං

පඤ්චමී : තිහි, තිහි

සත්තමී : තිසු

58. චතු - ශබ්දය

	පුල්ලිඬහ	ඉත්ඵලිඬහ	නපුංසකලිඬහ
	බහු	බහු	බහු
පද්මා :	චන්තාරො, චතුරො	චන්තෙසො	චන්තාරි
	(-සතරදෙන)	(-සතරදෙන)	(-සතරදෙන)
දුතියා :	චන්තාරො, චතුරො	චන්තෙසො	චන්තාරි
තතියා :	චතුහි, චතුහි	චතුහි, චතුහි	චතුහි, චතුහි
පඤ්චමී :			
චතුත්ඵ :	චතුන්තං	චන්තසන්තං	චතුන්තං
ෂට්ඨි :			
සත්තමී :	චතුසු	චතුසු	චතුසු

59. පඤ්ච ශබ්දය

ලිභු තුනෙහිම සමානයි

	බහු		බහු
පද්මා :	පඤ්ච	චතුත්ඵ :	පඤ්චන්තං
දුතියා :	පඤ්ච	ෂට්ඨි :	
තතියා :	පඤ්චහි, පඤ්චහි	සත්තමී :	පඤ්චසු
පඤ්චමී :			

60. ඡ - ශබ්දය පටන් අධ්‍යාරස ශබ්දය අවසන්කොට ඇති ශබ්දයෝ පඤ්ච - ශබ්දය මෙන් වරන්‍යුගෙන්. පද්මා - දුතියා දෙක්හි 'පඤ්ච - ඡ' යනාදි වශයෙන් අකාරාන්තව සිටීම ද ඉතිරි විභක්ති වලදීත් මුල් ශබ්දය වෙනස්නොවී (පඤ්චහි, පඤ්චසු) යනාදි ආකාරයට නොපැමිණ සිටීම ද මේ සංඛ්‍යා ශබ්දයන්ට විශේෂ වූ ආකාරයකි. එබැවින් 'පඤ්ච' ශබ්දය පටන් ඇති ශබ්දයෝ - සඵ නාමවලට ඇතුළත් නොකරන ලදහ.

61. එකුතවීසති ශබ්දය පටන් අට්ඨකවුත්ති - ශබ්දය අවසන් කොට ඇති ශබ්දයෝ ස්ත්‍රීලිංග එකවචනයෙහි වෙති. ඉකාරාන්ත වූ මේ ශබ්දයෝ 'භූමි' ශබ්දයේ එකවචන මෙන් වරන්‍යුගෙන්. 'තිංසා - චන්තාළීසා - පඤ්ඤාසා' යි මේ ශබ්ද තුන ආකාරාන්තව ද සිටී. එවිට චතිතා ශබ්දයේ එකවචන මෙන් වරන්‍යුගිය යුතු.

'එකුතසත' - ශබ්දයේ පටන් 'ලකක' - ශබ්දය දක්වා නපුංසක එකවචනයෙහි වෙත්. "කොට්" - ශබ්දය ස්ත්‍රීලිංග එකවචනාන්තයි.

62. වීසති ශබ්දයෙන් මත්තෙහි වූ සංඛ්‍යා ශබ්දයෝ වෙන් වෙන් වූ කොටස් ප්‍රකාශ කරන කල්හි බහුවචනයෙහි ද යෙදෙත්:-

- ද්වෙ වීසතියො - විස්සේ කොටස් දෙකක්
- තීනි සතානි - සියේ කොටස් තුනක්
- චන්තාරි සහස්සානි - දහේ කොටස් හතරක්
- යන මොහු උදහරණ වෙති.

අභ්‍යාසය 22.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. චන්තාරො පුරිසා චතුහි එරසුහි චන්තාරි රුක්ඛානි ඡිත්ඤ්ජානති. 2. තා තිස්සො ඉත්ථියො ඉමෙහි තීහි මගෙහි තං අට්ඨං ගන්ත්වා තිස්සන්තං කඤ්ඤානං තීනි එලානි අදංසු. 3. එකිස්සං සාලායං සතං පුරිසා, පඤ්ඤාසං ඉත්ථියො ච නිස්ඤ්ජානති. 4. මයං ඉතො නච්චි දිවසෙහි¹ පඤ්චහි කුමාරෙහි සඬං කොළම්බනගරං ගම්ඤ්ජාම. 5. පඤ්ච දසා දසන්තං අස්සානං බහුං තිණං අප්පකං උදකංච ආහරිංසු. 6. වීසති පුරිසා දසහි ගොණෙහි චන්තාරි බෙත්තානි කසන්ති. 7. වාණිජො රුපියානං² ද්වීහි සතෙහි අට්ඨ අස්සෙ කිණිත්වා චතුන්තං ධනචන්තානං

1. නවදිනකින් (නව දිනක් ඇවෑමෙන්) යන අර්ථ ඇත්තෙයි.
 2. රුපියං - රුපියල. රුපියානං ද්වීහි සතෙහි - රුපියල් දෙසියකින් සමාසකොට "ද්වීහි රුපියසතෙහි" යි යෙදිය හැක.

වික්කිණි. 8. තාසං ඡන්තං වනිතානං ඡ භාතරො මහන්තං පබ්බතං ආරුහිත්වා ඡ කපයො ආනෙසුං. 9. තාසං මාතා දස අම්බාති කිණිත්වා වතස්සන්තං ධීතරානං දදිස්සති. 10. ඉදති ලංකායං පඤ්චවත්තාළිය - සතසහස්සං මනුස්සා වසන්ති. 11. තුමො ඉතො ද්වීභි වස්සොභි අනුරාධපුරං ගන්ත්වා තව දිවසෙ තත්ථ වසන්තා මහන්තෙ වෙනියෙ පස්සිස්සථ. 12. දයො ඵකෙන හන්ථන ඥෙ නාළිකෙරෙ ඉතරෙන් ඵකං පතපඵලං ව ආනෙති.

පාලියට නැගියයුතු:

1. ස්ත්රීහු සතර දෙනෙක් අඹගෙඩි¹ අටක් ගෙනවුත් දුවරුන් දෙදෙනකුට දුන්න. 2. හෙට මිනිස්සු පස්දෙනෙක් වනයට ගොස් පොරෝ පසකින් ගස් 10 ක් කපන්නාහ. 3. කුමරියෝ තිදෙනෙක් වැටී තුනකට ගොස් මල් නිසක් ගෙන ආහ. 4. මේ ශාලාවෙහි මිනිස්සු 500 දෙනෙක් ද 300 ක් ස්ත්රීහු ද සිටිත්. 5. මේ නගරයෙහි පන්දහසක් මිනිස්සු ද දහසක් ගවයෝ ද පන්සියයක් ගෙවල් ද ඇත්තාහ. 6. කන්‍යාවන් පස්දෙනාගේ සොහොයුරෝ සත්දෙන අර වනයට ගොස් මුවන් අටදෙනෙකුත් මැරුහ. 7. අපි අවුරුදු නවයක් හා මාස අටක් කොළඹ විසුවෙමු. 8. පියතෙමේ වස්ත්‍ර තුනක් මිළදී ගෙනවුත් ඔහුගේ දුන් තිදෙනාට දුන්නේය. 9. මිනිස්සු දසදෙනෙක් ගොනුන් විස්සක් ගෙන කුඹුරු පහක් සීයාත්. 10. ඇත්තු හැට දෙනෙක් නුවරින් පිටතට ආහ; ඵයින් තිස්දෙනෙක් වනයට ඇතුළු වූහ. 11. මා මිළදීගත් අශ්වයන් දෙළසගෙන්² එකකු අත් මිනිසකුට වික්කෙමි. 12. දසයා පොල්ගෙඩි දෙළසක් ගෙනවුත් ඵයින් දහයක් එක්තරා ස්ත්රියකට වික්කේය. 13. වෙළෙන්දෝ තිදෙනෙක් රුපියල් තුන්සියයකින් අසුන් තිදෙනෙකුත් ගත්හ. 14. පණස් ලක්ෂයක් මිනිස්සු ලක්දිව ඇත්තාහ.

පහත පෙනෙන වාක්‍යයන්හි අඩුතැන් සංඛ්‍යාවන් යෙදීමෙන් පිරවියයුතු:-

1 ගාවියො බෙන්නෙ ආහිණ්ඨන්ති. 2. මයං ගාමං ගව්ඡන්තා අටවියං මිගෙ පස්සිමිහ. 3. දස පුරියා

1. අඹ - කොස් ආදී ගස් කියවෙන විට ඒවා පාලියෙහි පුල්ලිංගයෙන් සිටිත්; ගෙඩි කියවෙන විට නපුංසකලිංගය ගනිත්.
 2. මෙවැනි තැන් පාලියට නැගීමේදී ඡට්ඨිය හෝ සත්තමිය යෙදිය යුතු.

අම්බේ බාදිංසු. 4. ඉමසම් ගාමෙ ගෙනා සන්නි.
 5. තස්මි ගාමෙ මනුස්සා වසන්නි. 6. මයං ඉතො
 දිවසෙහි නගරං ගමිස්සාමි. 7. අම්භාකං භාතරො
 මාසෙහි ගාමං ආගමිස්සන්නි 8. කුමාරී පදුමානි ආභරිතවා
 දුරකාතං අදසී. 9. දසා නාලිකෙරෙ
 කිණිංසු. 10. මාතරො ඵලානි ආනෙතවා
 ධීතරාතං අදංසු. 11. භගවා වස්සානි සාවන්ඨියං වසී.
 12. පකඛිතො රුකඛස්ස සාබාසු නිසීදිංසු. 13. මය්භං
 භාතරො සන්නි. 14. මයං මග්ගෙ ගච්ඡතො
 අස්සෙ ව රථෙ ව ඉත්ඨියො ව
 ගොණෙ ව පස්සිමිභ. 15. තස්සා ඉත්ඨියා සුත්තො
 ධීතරො භාතරො ව සන්නි.

63. ක්‍රමසංඛ්‍යා

පඨම	= පළමුවෙනි	දසම	= දසවෙනි
දුතිය	= දෙවෙනි	එකාදසම	= එකොළොස්වෙනි
තතිය	= තුන්වෙනි	විසතිම	= විසිවෙනි
චතුස්ථ	= සතරවෙනි	තිංසතිම	= තිස්වෙනි
පඤ්චම	= පස්වෙනි	චන්තාලිසතම	= හතළිස්වෙනි
ඡට්ඨ	= සවෙනි	සත්තතිම	= සැත්තැවෙනි
සත්තම	= සත්වෙනි	අසීතිම	= අසුවෙනි
අට්ඨම	= අටවෙනි	නවුතිම	= අනුවෙනි
තචම	= නවවෙනි	සතම	= සියවෙනි

මේ ආදීහු තඤ්චපද වෙති: තුන්ලිඟුවෙහි ම යෙදත්. සුල්ලිංග - නපුංසකලිංගයන්හි අකාරාන්තව ද ඉත්ඨිලිංගයෙහි 'පඨමා දුතියා' ආදි වශයෙන් ඇතැම් පදයෝ අකාරාන්තව ද 'චතුස්ථි පඤ්චමී' යනාදි වශයෙන් ඇතැම් පදයෝ ඊකාරාන්තව ද සිටිත්. ම යන්න අන්තයෙහි ඇති ශබ්දයෝ ඉත්ඨිලිංගයේදී සත්තමා, සත්තමී යනාදි වශයෙන් දෙයාකාරයෙන් ම සිටිත්.

64. ක්‍රියාවිශේෂණ

ADVERBS

‘දරකො සුඛං සයති’ (-ළමයා සැපයේ නිදයි.) කී කල්හි ‘සුඛං’ යන පදයෙන් නිදීමේ විශේෂයක් ප්‍රකාශ කරනු ලැබේ. එබැවින් ‘සුඛං’ යන්න ක්‍රියාවිශේෂණයකි.

ක්‍රියාවිශේෂණ සියල්ල නපුංසකලිංගයෙහි දුතියා එක වචනයෙහි වේයයි පාලිව්‍යාකරණයන්හි දක්වා තිබේ. ඇතැම් නිපාතපද ද ක්‍රියාවිශේෂණ වශයෙන් යෙදෙන බව පෙනේ. බීජං (-වහා) සතිකං (-හෙමින්) යන මේවා නපුංසක එකවචන මෙන් පෙනෙතත් නිපාතපද වෙති.

‘සහසා’ (-වහා), ‘පච්ඡතො’ (-පස්සෙන්), ‘පුරතො’ (-ඉදිරියෙන්), ‘පච්ඡා’ (-පසුව), ‘විසුං’ (-වෙන්ව) යන මේ නිපාතයන් ද ක්‍රියාවන් සමග යෙදෙන බැවින් යට කී එකවචන ලක්ෂණය නැතත් ක්‍රියාවිශේෂණයයි කියයුතුය.

සාධුකං	= මනාකොට	අභිණතං	= නිතර
සීසං	= වහා	සමං	= සම ලෙස
දුකඛං	= දුකයේ	විසමං	= විසම ලෙස
සතිකං	= හෙමින්	විසුං	= වෙන්ව
ද්විකඛන්තුං	= දෙවරක්	එවං	= මෙසේ
එකධා	= එක් ආකාරයකින්		

අභ්‍යාසය 24.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. ගච්ඡන්තෙසු දසසු පුරිසෙසු සත්තමො වාණිජො හොති.
2. තස්ස සත්තමා ධිතා අධිමාය එකං වත්ථං අදසී.
3. වතස්සන්තං යුවතීන්තං තතියාය භාතා පඤ්ච අස්සෙ ආනෙසී.
4. මය්හං පිතා සත්තතිමෙ වස්සෙ පඤ්චමෙ මාසෙ කාලමකාසී.
5. මයං ඉතො ජරෙධි වස්සෙ චතුති පුරිසෙහි සඬිං දුතියං නගරං ගමිස්සාම.

6. අධිමො එඩිවඩිනාමො භූපතී තස්ස පධමස්ස භාතුනො රජ්ඣ-
 දත්වා සීභාසනා අපගච්ඡී. 7. ජට්ඨො පරක්කමබාහු භූපතී පුබ්බෙ
 ලංකායං ජයවද්ධනපුරෙ රජ්ඣං කරි. 8. ඉමිස්සා පාධසාලාය
 අසීනියා සිස්සෙසු පඤ්චවිසතිමො නීයො ගමිභීරෙ උදකෙ පති
 9. අම්භාකං පිතරො ඉතො පඤ්චමෙ වස්සෙ බහුභි මනුස්සෙහි
 සද්ධිං අනුරාධපුරං ගමිස්සන්ති. 10. ද්විසු පාධසාලාසු පධමාය
 තිසතං සිස්සා උගගණ්හන්ති. 11. ද්විතනං ධනවතනානං දුතියො
 තිංසතියා යාවකානං දුතං අදසී. 12. නභායන්තීසු පඤ්චසු නාරිසු
 තතියාය භතතා ධනවා හොති. 13. හතතං පචන්තීතං තිස්සනං
 ඉන්ථිතං දුතියා නභායිතුං ගමිස්සති. 14. හගවා පධමං වස්සං
 බාරාණසීයං ඉසිපතනාරාමෙ විහරි. 15. තද සො පඤ්චනං
 හික්ඛුතං බහුනතං මනුස්සානං දෙවානං ච පධමං දෙපෙසී.

පාලියට නැගියයුතු:

1. වෙළෙඳුන් දසදෙන අතුරෙන්¹ පස්වැනියා මැණික මිල දී
 ගත්තේය. 2. සිවුවෙනි ධනවතා මෙයින් තෙවෙනි දිනයේ සියයක්
 යාවකයන්ට දන් දෙන්නේය. 3. පාධශාලා තුනෙන් පළමු වැන්නෙහි
 අටසියයක් ශිෂ්‍යයෝ ඇත්තාහ. 4. මාගේ සිවුවැනි සොහොයුරා
 කොළඹ පස්වැනි වීථියෙහි සවැනි ගෙය වාසය කරයි. 5. අපි
 දෙවැනි වෘෂියේ තෙවැනි මාසයේ සත්වැනිද නුවර යන්නෙමු.
 6. ඔහුගේ දසවැනි පුත්‍රයා සවැනි මාසයේ විසිපස් වැනිද මෙහි
 එන්නේය. 7. ස්ත්‍රීන් සත්දෙන අතුරෙන් සවෙනි ස්ත්‍රිය රතු වස්ත්‍රයක්
 ද පස්වෙනි ස්ත්‍රිය නිල් වස්ත්‍රයක් ද හදිය. 8. සත්වැනි ඇඩ්වඩ්
 රජුගේ පුත්‍ර වූ පස්වැනි ජෝජ් රජ මින් අවුරුදු තුනකට පෙර²
 කාලක්‍රියා කෙළේය. 9. ඉන්පසු ඔහුගේ පළමුවැනි පුත්‍රයා අටවැනි
 ඇඩ්වඩ් තම් රජ විය. 10. මම මේ අයුත් අටදෙනාගෙන් දෙවෙනියා
 රූපියල් දෙසියයකින් ගන්නෙමි. 11. මේ පාධශාලාවෙහි අසුවක්
 ශිෂ්‍යයන් අතුරෙන් විසිවැනියා ඊයේ මළේය. 12. මාගේ සවැනි
 සොහොයුරා සිවුවැනියා සමග දසවැනිද මෙහි එන්නේය.
 13. ඔහුගේ තෙවෙනි සොහොයුරාගේ දෙවෙනි දුව මේ

1. සත්තමිය හෝ ජට්ඨිය යෙදීමෙන් “අතුරෙන්” යන අර්ථය ලැබේ.
 2. “වස්සානං උපරි” යි යෙදිය යුතු.

පාඨශාලාවෙහි උගනී. 14. රාජදේවියගේ පළමුවැනි සොහොයුරිය මෙයින් තුන්මසකින් අනුරාධපුරය බලන්ට යන්නීය. 15. දුටුගැමුණු රජ¹ සුවිසි හවුරුද්දක් අනුරාධපුරයෙහි රාජ්‍යය කෙළේය.

අභ්‍යාසය 25.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. ඉමෙසං දසන්නං ධනවන්නානං පඤ්චමො සුඛං ජීවති.
2. අයං දීපි සනිකා ආගන්ත්වා සහසා ගාවියා උපරි පති.
3. අධ්‍යානනං කඤ්ඤානං ඡධ්‍යා ගාවිං දල්භං බන්ධිත්වා වාපිං නෙයි.
4. ඉමෙ පඤ්ච දරකා අභිණ්භං මග්ගෙ ධාවන්නා කීළන්ති.
5. ඉමෙසු නවසු සියොසු පඤ්චමො සාධුකං උග්ගණ්භාති.
6. හික්ඛු හගවතො සන්තිකං ආගන්ත්වා වන්දිත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු.
7. සො සෙධ්ධි ධනං පඤ්චධා² විහජිත්වා පඤ්චන්තං ධිතරානං අදුසී.
9. තස්ස ඡධ්‍යාය ධිතුයා පුත්තො ද්විකඛන්තුං ඉමං නගරං ආගච්ඡී.
9. පඨමං තෙ අඤ්ඤරථං සමං ආකඨ්ඨිංසු, දුතියා සීඝං ධාවිංසු.
10. මම අධ්‍යානනං භාතරානං වතුතෙථා දුක්ඛං වසති.
11. කථං තෙ වන්නාරො වාණිජා තථ වසන්තා හණ්ඨාති විකකිණන්ති?
12. සො ධිතරං එවං වත්වා සහසා අඤ්ඤං ධානං ගච්ඡී.

පාලියට නැගියයුතු:

1. ඒ ළමයි සදෙන නිතර මෙතැන්හි ක්‍රීඩා කරන්.
2. මේ ගොවියන් සත්දෙන අතුරෙන් සතරවැන්නා සැපසේ ජීවත් වෙයි.
3. රජතෙමේ දෙවරක් තුවරින් පිටත අවුත් මේ වැවෙහි නෑවෙය.
4. අශ්වයෝ සමලෙස රථ අදිමින් වහා දුවති.
5. මේ හික්ඛුන් සත්නම අතුරෙන් තෙවැන්නා මනාසේ සිල් තොරකියි.
6. ඒ වෙළෙන්දෝ දෙළොස්දෙන බුදුන් වෙතට ගොස් ධම්මය ඇසීමට එක් පසෙක හිඳගත්හ.
7. සොරෙක් හදිසියෙන් අවුත් මාගේ

1. දුටුගාමිණී භූපති.
 2. පස් ආකාරයකින් හෙවත් පස් කොටසක් කොට, මෙය ක්‍රියාවිශේෂණයක් වූ නිපාතයකි. අන්‍ය සංඛ්‍යා ශබ්දයන් සමගද මේ අර්ථයෙහි ධා - ප්‍රත්‍යය යෙදේ.

කුඩය ගෙන දිව්වේය. 8. මාගේ මිත්‍රයාගේ පුත්‍රයන් පස්දෙන අතුරෙන් තෙවැනියා දුකසේ ඉගෙන ගනියි. 9. ඔවුහු හෙමින් ගංඉවුරට ගොස් එහි ඇවිද වෙන්ව හැරී ආහ.¹ 10. ඔහුගේ සවැනි සොහොයුරාගේ දෙවැනි දුව වනා ඉගෙනගනී. 11. ගොවිතෙම ගොනෙකු දැඩිලෙස බැඳ කුඹුරට ගෙනගොස් සිසැවේය. 12. රජතෙම රාජ්‍යය සතර කොටසකට² බෙද පුතුන් සිවුදෙනාට දුන්නේය.

65. කාරක විස්තරය

“පුරියො රුක්ඛං ඡිඤ්ඤි” (=මිනියා ගස කපයි) කිකල්හි ‘පුරියො’ යන්න සිදිමේ ක්‍රියාව කරන්නා බැවින් කතීෂ්‍ය (=කත්තු) නම් වේ. ‘රුක්ඛං’ යන්න සිදිම ලබන බැවින් කම් (කමම) නම් වේ. ‘ඡිඤ්ඤි’ යනු පුරුෂයාගේ ක්‍රියාවයි.

මේ කතීෂ්‍ය කම්භාදිතට ‘කාරක’ යන නමක් ඇත්තේයි. ඒ වචනයේ අර්ථය නම්:- ‘ක්‍රියාව සම්පාදනය කරන්නා’ යනුයි. ඒ අර්ථයෙන් ප්‍රධාන වශයෙන් ගැනෙන්නේ කතීෂ්‍ය හෙවත් (1) කතීෂ්‍ය කාරකයයි. අප්‍රධාන වශයෙන් (2) කම්කාරක (3) කරණකාරක (4) සම්ප්‍රදනකාරක (5) අපදනකාරක (6) ආධාරකාරක යන පද පස ද ගනු ලැබේ.

මෙහි (1) ක්‍රියාව කරන්නා කතීෂ්‍යකාරකයෙහි වැටේ. පඨමා විභක්තිය ද තනියා විභක්තිය ද මේ සඳහා යෙදිය හැකියි. කතීෂ්‍ය පඨමාවෙන් සිටි කල ‘උක්තකතීෂ්‍ය’ යයි කියනු ලැබේ. තනියාවෙන් සිටිවිට අනුක්තකතීෂ්‍යයයි කියනු ලැබේ.

(2) කරනු ලබන දෙය කම්කාරකයෙහි වැටේ. දුතියා විභක්තිය ද පඨමා විභක්තිය ද මේ සඳහා යෙදිය හැකියි. කම්ය දුතියාවෙන් සිටි කල අනුක්තය යි ද පඨමාවෙන් සිටි කල උක්ත ය යි ද කියනු ලැබේ.

(3) යම් දෙයක් කරණකොටගෙන, යමක උපකාරයෙන් ක්‍රියාව කරනු ලැබේ ද, ඒ දේ කරණකාරකයෙහි වැටේ. (චරසුනා ඡිඤ්ඤි) - ‘පොරවෙන් කපයි’ යන තැන ක්‍රියාව සම්පූර්ණ කිරීමට පොරොච්ච උපකාර වේ. මේ සඳහා කරණ විභක්තිය යෙදිය යුතුයි.

1. පච්චාගච්ඡිපු 2. වතුධා

අභ්‍යාසය 26.

මේ වාක්‍යයන්හි කතෘ කම් - ක්‍රියා දැක්විය යුතු:

1. මය්නං භාතා වාපිං ගව්ඡන්තො එකස්‍ය රුක්‍කස්‍ය මූලෙ නිසීදි.
2. සීහො ධාවිතවා මිගං මාරෙසි.
3. මාතා දරකානං හත්තං අදසී.
4. අයං පුරිසො එකං වතථං යාවති.
5. පිතා පාතො ගෙහා නික්‍කමිතවා වනං අගමාසී.
6. සුවෙ මයං නගරං ගන්තවා හණ්ඩානි කිණිස්සාම.
7. වාණිජා හණ්ඩානි වික්‍කිණන්තා ගාමෙ ආහිණ්ඨන්ති.
8. යුවති මාලා පිලන්ධිතවා හසන්ති භුක්ඤ්ඤි.
9. තෙ ගොණෙ ආනෙතවා නදියා නහාපෙත්ති.
10. පක්‍කිතො රුක්‍කානං සාබාසු නිසීදිතවා රවන්ති.
11. හත්ථිතො තරුතං සාබා භුක්ඤ්ඤිතවා බාදිංසු.
12. කුමාරි පුප්ඵානි ඔච්චිතං රුක්‍කං ආරුහි.
13. දරකා මග්ගෙ ධාවන්තා කිලිංසු.
14. තද එකො පුරිසො ආගන්තවා තෙ පහරි.
15. දරකා රොදන්තා ගන්තවා තෙසං පිතුතං කපේසුං.

පහත පෙතෙහ වාක්‍ය කතෘපද යොද පිරවිය යුතු:-

1. රුක්‍කං ආරුහිතවා එලානි ඔච්චිතානි.
2. මග්ගෙ ගව්ඡන්තා ධාවන්තෙ දරකෙ ඔලොකෙසුං.
3. හත්ථි මාරෙතවා බාදන්ති.
4. තස්‍යා මාතුයා සන්තිකෙ රොදන්ති අධ්‍යාසී.
5. ආපණෙසු නිසීදිතවා හණ්ඩානි වික්‍කිණිස්සන්ති.

- 6. ආපණම්භා ව්‍යථානි කිණ්ඨවා ආනෙථ.
- 7. නභායිණ්වා ආගන්ථවා හත්තං භුඤ්ඡියාමි.
- 8. සුවෙ දිවා දරුනි ආහරිතුං අට්ඨං ගමියාමි.
- 9. ගෙහං ගන්ථවා හත්තං පවාහි.
- 10. අම්භාකං තත්ථ කමමං කරොන්නා වසන්ති.
- 11. පුප්ථානි ඔච්චිණ්ඨවා විහාරං ගමිස්සන්ති.
- 12. තුය්භං දුරකං හතෙථන ආදය හසන්ති අධ්ධාසි.

ක්‍රියා - කාරකපද සම්බන්ධය

66. යම්කිසි වාක්‍යයක කතෘ එකවචනයෙන් සිටි නම් ක්‍රියාව ද එකවචනයෙන් සිටියයුතු; කතෘපදය බහුවචනයෙන් සිටි නම් ක්‍රියාව ද බහුවචන වියයුතු; ඒ දෙකැන්හි කමය එකවචනයෙන් හෝ බහුවචනයෙන් සිටීමට බාධාවක් නැත.

67. කතෘ හා සම්බන්ධ වූ විශේෂණ පදයක් වේ නම් එය කතෘපදය හා ලිඛනයෙන් ද විභක්තියෙන් ද වචනයෙන් ද සමාන විය යුතුය. කමයට අයිති විශේෂණයක් වේ නම් එය කම්පදයේ ලිඛනවිභක්ති වචනවලින් යුක්ත වියයුතු. ක්‍රියා විශේෂණය බොහෝසේ නපුංසකලිඟු එකවචනයෙන් සිටී. එය නිපාතයක් ද විය හැක. (51, 52, 53 යන අංකයන් ද බැලියයුතු.)

උදාහරණ:

1. “පුරියො රුකං ඡිඤ්ඤි” යන තැන කතෘපදයත් ක්‍රියා පදයත් එකවචනයෙන් සිටිත්. කතෘපදය “පුරියා” වී නම් ක්‍රියාව ද “ඡින්ඤ්ඤි” යි බහුවචනයෙන් සිටිය යුතුය. නමුත් “පුරියො රුකෙ ඡිඤ්ඤි” යි හෝ “පුරියා රුකං ඡිඤ්ඤති” යි හෝ කමය කැමති සංඛ්‍යාවකින්¹ යෙදිය හැකිය.

1. බලවා පුරියො මහත්තං රුකං ඵරසුනා සනිකං ඡිඤ්ඤති යන තැන “බලවා” යන්න පුරුෂයාගේ විශේෂණයක්

1. එකවචන - බහුවචනයත් සංඛ්‍යානාමයන් හඳුන්වනු ලැබේ.

බැවින් පුළුලිංගයෙන් ද එකවචනයෙන් හා ප්‍රථමා විභක්තියෙන් ද සිටී: “මහන්තං” යන්න වාක්‍යයාගේ විශේෂණයක් බැවින් කම්යට අයත් ලිංග විභක්ති සංඛ්‍යාවන් ගනී. “සතිකං” යන්න ක්‍රියාව කරන ආකාරය දක්වන බැවින් ක්‍රියාවිශේෂණයයි. “ඵරසුනා” (=පොරොවෙන්) යන්න ක්‍රියානිෂ්පාදනයට උපකාර වූ දෙයක් දක්වයි; එය ක්‍රියාවිස්තාරයෙහි ඇතුළත් කළයුතුය.

(22 වැනි අභ්‍යාසය බැලීමෙන් විශේෂණපදයන් කතීෂ - කම්යන්ගේ ලිංග - විභක්ති - සංඛ්‍යා ගෙන තිබෙන ආකාරය පැහැදිලි වේ.)

68. එක් කතීෂපදයකට හෝ කම්පදයකට විශේෂණපද එකකට වැඩියෙන් යොදන හැකිය. එක් ක්‍රියාවකට සම්බන්ධවන විස්තාර පද ද බොහෝ විය හැකිය.

“ධනවා බලවා පඤ්ඤවා පුරියො මහන්තං දසානීයං ගෙහං කිණාති” යන වාක්‍යයෙහි ‘පුරියො’ යන්නට විශේෂණ පද තුනක් ද ‘ගෙහං’ යන කම්පදයට විශේෂණ දෙකක් ද වෙති.

අභ්‍යාස 27.

පහත පෙනෙන වාක්‍යයන්හි කතීෂ කම්පදීන්ට විශේෂණ පද එක බැගින් හෝ ඊට වැඩි ගණනක් හෝ යෙදිය යුතු:-

1. පුරියො රුකං ඡිඤ්ඤි.
2. ගොණං තිණං බාදන්ති.
3. භූපති නගරං මාපෙති (-මවයි, සාදවයි.)
4. පකඛිනො රුකෙඛ නිසීදන්ති.
5. පිතා වනං ගමීසාති.
6. කස්සකා බෙත්තං කසිංසු.
7. හිකඛවො ධමමං දෙසෙසුං.
8. මයං අනුරාධපුරං ගමීසාම.
9. වනිකායො පදුමානි ආහරන්ති.
10. භාතුනො පුත්තො උග්ගණ්භාති.

- 11. ධීතරො නදියං නභායන්ති.
- 12. භාතා උය්‍යානං ගච්ඡති.
- 13. සීභා වනෙ මීගෙ මාරෙන්ති.
- 14. කඤ්ඤායො වෙතියං වඤ්ඤන්ති.

සෙන - රත්තාදි ගුණනාම ද එක-ද්වී ආදි සංඛ්‍යානාම සඵ නාමද ක්‍රම සංඛ්‍යා ශබ්ද ද මිශ්‍රක්‍රියාපද ද ඡධී විභක්තියෙන් යුත් පද ද විශේෂණ වශයෙන් යෙදිය හැකි බව සැලකියයුතු:

“ගමෙන් පිටත කුඹුරෙහි ගොතා සිටියේය.”

යන වාක්‍යයෙහි මුල්පද තුන ම ක්‍රියාපද විස්තාරයට ඇතුළත් වෙති. (ක්‍රියාවිශේෂණ ක්‍රියාවිස්තාර දෙකේ මද වෙනසක් තිබේ. එය පසුව විස්තර වෙනවා ඇත.) එබැවින් වාක්‍යයක් විශාල කිරීමේදී කරණ - අවධි - ආධාර විභක්තිවලින් යුත් වචන ද යොදන්නට පුරුදු කළයුතු.

කම්කාරක ක්‍රියා

PASSIVE VOICE

69. කතීකාරකයෙහි කතී උක්ත වෙයි. එහි කතී ප්‍රථමා විභක්තියෙන් සිටී. කමීය කම් විභක්තියෙන් හෙවත් දුතියාවෙන් සිටියි.

මීට ඉහතින් දක්වන ලද සියලු වාක්‍යයෝ කතී කාරකයෙහි ම වූ හ.

කම්කාරකයෙහි කමීය උක්ත වෙයි. එබැවින් එහි කමීය ප්‍රථමා විභක්තියෙන් සිටී. කතී තෙම කතී විභක්තියෙන් හෙවත් තතියාවෙන් සිටී.

“දුසො ඔදනං පච්චි” යන කතීකාරක වාක්‍යය කම් කාරකයට පෙරඑවිට දසෙන ඔදනො පච්චි (-දසයා විසින් බතතෙම පියනු ලැබේ) යි සිටී. එහි ‘දසෙන’ යන්න අනුක්ත කතී යි. ‘ඔදනො’ උක්තකමීයයි. එය පඨමාවෙන් සිටී. ‘පච්චි’ යන්න කම්කාරකයෙහි පඨම පූර්ව - එකවචනයයි. කම්කාරකයෙහි

කම්පය ප්‍රධාන බැවින් කම්පදයට අයත් සංඛ්‍යාව හෙවත් එක වචනය හෝ බහුවචනය ක්‍රියාවට ද ලැබේ. “දසෙහි ඔදනො පවති” යි කතීෂ්‍යදය බහුවචනයෙන් සිටියත් මෙහිදී ක්‍රියාව එය නො සලකා කම්පදය බලාගෙන එකවචනයෙන් සිටී.

70. වතීමාන කාලයෙහි පට - ධාතුවගේ රූප මෙසේයි:

පටම පූර්වස : එක: (සො ඔදනො) පවති

බහු: (තෙ ඔදනා) පවතිනි

මජ්ඣම පූර්වස : එක: (නච ඔදනො) පවසි

බහු: (තුමිහෙ ඔදනං) පවථ

උත්තම පූර්වස : එක: (අභං ඔදනො) පචාමී

බහු: (මය ඔදනා) පචාම

අඵ:-

1. එක: (ඒ බතතෙම) පිසනු ලැබේ.

බහු: (ඒ බත් තුමු) පිසනු ලැබෙත්.

2. එක: (බත වු තෝ) පිසනු ලැබෙති.

බහු: (බත් වු තොපි) පිසනු ලැබෙහු.

3. එක: (බත වු මම) පිසනු ලැබෙමි.

බහු: (බත් වු අපි) පිසනු ලැබෙමු.

සංලක්ෂ්‍යය:

මෙහි ‘සො ඔදනො’ යනාදීහු කම්පද වෙති. මේ ක්‍රියාපද සයට ම ‘දසයා විසින්’ කියා හෝ ‘දසයන් විසින්’ කියා හෝ ‘උඹ විසින්’ කියා හෝ ‘මා විසින්’ ‘අප විසින්’ ‘තොප විසින්’ කියා හෝ ‘අරක්කූමියන් විසින්’ කියා හෝ තනියාවෙහිවූ අන්කිසි වචනයක් හෝ කතීෂ්‍ය වශයෙන් යෙදිය හැක. කතීෂ්‍ය එකවචනයෙන් සිටියත් බහුවචනයෙන් සිටියත් පටම පූර්වසාදි කොයි පුරුෂයෙන් සිටියත් මෙහිදී ක්‍රියාව ඒ ගැන නොසලකා කම්පයාගේ එක-බහුවචන ද පුරුෂය ද ගනී.

71. කම්කාරක ක්‍රියා සම්පාදනය කරනු ලබන්නේ ධාතුවටත් විභක්ති ප්‍රත්‍යයටත් අතරෙහි ය - ප්‍රත්‍යයක් යෙදීමෙනි. ඒ ය - ප්‍රත්‍යය යෙදෙනවිට බොහෝසේ ඊට මූලින් ඊ - කාරයක් ද යෙදේ.

මේ ය - ප්‍රත්‍යය නොයෙක්විට ධාතුවකයෙහි තිබෙන ව්‍යංජනය හා සමාන රූපයට පැමිණේ. 'පව + ය + ති' යි තිබුණු තැන ධාතුවක අකාරය ලොප්වී 'පව්‍යති' යි සිටිවිට යකාරයට වකාරවීමෙන් පට්‍ටති යි සෑදේ. එසේ සුචීරූපයට නො පැමිණ පටියති ආදී වශයෙන් ද පද සෑදෙති.

72. ය - ප්‍රත්‍යය විකාරයට නො පැමිණ සෑදෙන කම්කාරක පදයන්ට උදාහරණ මෙසේයි:-

ප පුච්ඡි හර ධාතුව

- 1. එක: (වොරෙන) (සො) පහරියති
බහු: (වොරෙන) (තෙ) පහරියතති
- 2. එක: (වොරෙන) (නචං) පහරියසි
බහු: (වොරෙන) (තුම්භෙ) පහරියඨ
- 3. එක: (වොරෙන) (අභං) පහරියාම
බහු: (වොරෙන) (මයං) පහරියාම

අඵ:-

- 1. එක: (සොරා විසින් හෙතෙම) ගසනු ලැබේ.
බහු: (සොරා විසින් ඔවුහු) ගසනු ලැබෙත්.
- 2. එක: සොරා විසින් (හේ) ගසනු ලැබෙති.
බහු: සොරා විසින් (තෙපි) ගසනු ලැබෙහු.
- 3. එක: සොරා විසින් (මම) ගසනු ලැබෙමි.
බහු: සොරා විසින් (අපි) ගසනු ලැබෙමු.

කරියති = කරනු ලැබේ	ඛන්ධියති = බදිනු ලැබේ.
සාදනු ලැබේ	දීයති = දෙනු ලැබේ
කසියති = සීසානු ලැබේ	මාරියති = මරනු ලැබේ
ගණ්භියති = ගනු ලැබේ.	භාසියති = කියනු ලැබේ
හරියති = ගෙනයනු ලැබේ	ධොවියති = සෝදනු ලැබේ
ආහරියති = ගෙනෙනු ලැබේ	දෙසියති = දෙසනු ලැබේ
කිණියති = මිළට ගනු ලැබේ	චන්දියති = වදිනු ලැබේ
වික්කිණියති = විකුණනු ලැබේ	රක්ඛියති = රකිනු ලැබේ
භුක්ඡියති = අනුභවකරනු ලැබේ	ආකඩ්ඪියති = අදිනු ලැබේ

මේ ආදීහු පහරියති යන්න මෙන් වරන්ගෙන්.

අභ්‍යාසය 28.

පාලියට නැගියයුතු:-

- කක්කාය ඔදනො පවියති.
- ගොණා දසෙහි පහරියනති.
- ඤා ඛලිනා පුරිසෙන ආකඩ්ඪියසි.
- මයං අම්භාකං අරිභි මාරියාම.
- තෙ මිගා නාය දසියා ඛන්ධියනති.
- ඉමිනා වඩ්ඪසකිනා¹ ඉමස්මිං ගාමෙ ඛහුනි ගෙහානි කරියනති.
- තුම්භෙ තස්මිං ගාමෙ මනුසෙහි ඛන්ධියථ.
- අම්භාකං හණ්ඩානි තෙසං දසෙහි ගාමං හරියනති.
- අධ්ඪභි වාණිජෙහි චන්තාරො අස්සා නගරං ආහරියනති.
- මයං අම්භාකං ධීතරෙහි නන්තාරෙහි ච චන්දියාම.
- තං මහන්තං බෙත්තං පඤ්චභි කස්සකෙහි කසියති.
- චනිතාය ඛහුනි චත්ථානි තස්සං පොකඛරණියං ධොවියනති.
- සෙධ්ධිනා ඛහුන්තං යාවකානං දනං දීයති.
- තස්මිං ආරාමෙ වසන්තෙහි භික්ඛුහි සීලං රක්ඛියති.
- ඡභි භික්ඛුහි පඤ්ච සනානං මනුසානං ධමො දෙසියති.
- පක්කාසාය මනුසෙහි තම්භා ආපණා ඛහුනි හණ්ඩානි කිණියනති.
- දසභි චනිතාහි අම්බානං ද්විසතං වික්කිණියති.
- දසියා පක්කො ඔදනො ගහපනිනා භුක්ඡියති.

1. වඩ්ඪසකි - වඩුවා, පු

පාලියට නැගියයුතු:-

1. මව විසින් පුත්‍රතෙම අත්වලින් ගනු ලැබේ. 2. බුදුරදුන් විසින් දෙවියන්ට ද මිනිසුන්ට ද ධර්මය දෙසන ලදී. 3. දූෂයන් විසින් දික් ලණුවලින් දෙන්නු බඳින ලදහ. 4. මේ ගෙය වඩුවන් අටදෙනෙකුන් විසින් සාදන ලදී. 5. ඒ වනයේ දිවියන් දෙදෙනකුන් විසින් දෙන්නු නවදෙනෙක් මරන ලදහ. 6. බලවත් මිනිසුන් විසින් තෝ කුඹුරට අදිනු ලැබෙහි. 7. ධනවතුන් දෙදෙන විසින් කලු අඬයෝ දෙදෙනෙක් මිළට ගන්නා ලදහ. 8. තෙපි මිනිසුන් සිටු දෙනෙකුන් විසින් පහරදෙනු ලැබෙව්. 9. ඒ වෙළඳුන් දෙදෙන විසින් මේ ගමිහිදී බඩු විකුණන ලදහ. 10. ළමයා ඔහුගේ මව විසින් වෙදකු වෙත ගෙනයන ලදී. 11. මේ විහාරයෙහි හිකුණුන් විසින් මේ ගමේ මිනිසුන්ට ධර්මය දෙසන ලදී. 12. දූෂිය විසින් පියන ලද බත ඇගේ පුතුන් හා සොහොයුරන් විසින් අනුභවකරන ලදී. 13. ඒ ස්ත්‍රීන් විසින් මේ වැවෙහි බොහෝ රතු රෙදි සෝදනු ලැබෙත්. 14. උස් ස්ත්‍රීන් සදෙනෙකු විසින් අඹගෙඩි තුන්සියයක් විකුණන ලදී. 15. මේ කුඹුරෙහි සියලු තණකොළ ගොනුන් අටදෙනෙකුන් හා දෙනුන් සිටුදෙනෙකුන් විසින් කනලදී. 16. බුදුරද මේ දිවයිනේ බොහෝ දෙනෙකුන් විසින් වදිනු ලැබේ. 17. ගොවියන් දෙළොස් දෙනෙකුන් හා ගවයන් අටදෙනෙකුන් විසින් කුඹුරු දෙකක් සීසානු ලැබේ. 18. මග යන මිනිසාගේ පුත්‍රයා බලවත් මිනිසුන් විසින් පහර දෙනු ලැබීය.

73. කම්කාරකයෙහි සිඬ වූ කිතක (නාම) පද

කර්ම කාරකයෙහි ක්‍රියා පමණක් නොව නාම පද ද සිඬ වෙති. ඒවා කිතක පදයන්හි ඇතුළත් වෙති. ඒවා සිඬ වන ආකාරය දෙවෙනි පොතෙහි දැක්වේ. මෙහි උදහරණ ස්වල්පයක් දක්වනු ලැබේ.

භූත	- අනුභවකළ	දඬ	- ඩසිතලද
පක්ක	- පියනලද, පිසු	බාදිත	- කනලද
වුත්ත	- කී, කියනලද	හට	- ගෙනයනලද
වඤ්ඤ	- වදිනලද	ආහට	- ගෙනෙනලද

- පුර්ණ = පුද්ගලයෙකු නිත = ගෙනයනලද
 හිතන = බිඳුණු, බිඳිනලද පහට = ගසනලද, පහරදෙනලද
 සුන = අසනලද, ඇසී ඤාන = දන්නාලද, දත්
 දිනන = දෙනලද, දුන් ජිනන = කපනලද. කැපු

මේ දැක්වූ සියලු පද අතීතාච්ඡේදි වෙති. වතීමානාච්ඡේදි කම් කාරකයෙහි සිඬපද නම්:-

- භුක්ඡ්චියමාන = අනුභව කරනු ලබන
 ආහරීයමාන = ගෙනඒනු ලබන
 නීයමාන = ගෙනයනු ලබන
 පහරීයමාන = පහරදෙනු ලබන
 වුච්චමාන = කියනු ලබන
 පච්චමාන = පියනු ලබන
 වන්දීයමාන = වදිනු ලබන
 දීයමාන = දෙනු ලබන ආදියයි.

- වන්දිතබ්බ = වැන්දයුතු කාතබ්බ = කළයුතු
 පචිතබ්බ = පියියුතු භුක්ඡිතබ්බ = අනුභව කළ යුතු
 දතබ්බ = දියයුතු හරිතබ්බ = ගෙනයායුතු
 දෙසෙතබ්බ = දෙසියයුතු ඡිතදිතබ්බ = කැපියයුතු

ආදිය කර්මකාරකයෙහි සිදු වූ කාලත්‍රයට ප්‍රකාශ කරන කිතක පදයෝයි.

අභ්‍යාසය 29.

සිංහලට නැගියයුතු:-

1. කඤ්ඤාය පච්ඡිනං භතතං සුනඛෙන භුතතං හොති.
2. පුරිසෙන ඡන්දියමානො රුකො ගෙහස්ස උපරි පතිස්සති.
3. චනිතාය භුඤ්ඡියමානො ආභාරො යාවකස්ස පි දතඛො.
4. පුත්තෙහි ධීතරෙහි ච මාතරො පිතරො ච චන්දිතා පුජිතාව හොන්ති.
5. සඛෙහි බුඬො චන්දිතඛො ච හොති.
6. වොරෙහි හටා අස්සා සාමිකෙහි පුත ආහටා හොන්ති.
7. සාරථිතා පහරියමානො අස්සො සීසං ධාවති.
8. තුඛෙහ දුතානි දතඛානි, සීලානි රක්ඛිතඛානි, පුඤ්ඤානි කාතඛානි (හොන්ති) 9. මයා දියමානං භුඤ්ඡිං බහු යාවකා ආගතා.
10. චනිතා ධොචිතඛානි චන්දානි ආදය නදිං ගතා (හොති) 11. යුච්චියො මාතුයා චුත්තං කථං සුඤ්චා කඤ්ඤාය නියමානානි පුජ්ථානි න ගණ්හිංසු.
12. අඛෙහි දිත්තානි චන්දානි හික්ඛුහි නිතානි හොන්ති.
13. හීයො අහිතා දඬො බාලො වෙස්සස්ස සන්තිකං නිතො හොති.
14. හික්ඛුහි ධම්මො දෙසෙතඛො මනුස්සෙහි සුභිතඛො ච හොති.

පාලියට නැගියයුතු:-

1. ළමයා විසින් කනලද ගෙඩිය අනිකකුට නො දිය යුතුය.
2. ගොවියන් සිවුදෙනෙකුත් විසින් ඔවුන්ගේ ගොනුත් සමග කෙත සීසුයුතුය.
3. සතුරකු විසින් පහරදෙනු ලැබූ මිනිසා කළයුතු දෙයක් නො දැන කුඹුර සරස දිව්වේය.
4. ධනවත් වෙළඳා විසින් දෙනු ලබන දුතය ලබාගැනීමට බොහෝ යාවකයෝ ආහ.
5. තොපගේ මවුපියවරු¹ තොප විසින් වැන්ද යුත්තෝ ද පිදිය යුත්තෝ ද වෙති.
6. ගුරුවරයා කී දෙය ඇසූ ශිෂ්‍යයෝ කියයුත්තක් නොදක්කාහ.
7. වෙළඳුන් විසින් ගෙනයනලද අඟියෝ ඊයේ විකුණන ලදහ.
8. දසයා විසින් ගසනු ලැබූ ගොතා වහා කුඹුරට දිව්වේය.
9. අප විසින් සිල් රැක්ක යුතුය, දන් දිය යුතුය, ධර්මය ඇසිය යුතුය.
10. අපේ මිතුරන් විසින් බොහෝ සුදු වස්තු

1. මාතාපිතරො

සේදිය යුතු වෙති. 11. උයනෙහි කැපියයුතු වූ බොහෝ ගස් ඒ මිනිසුන් විසින් කපනු ලැබෙත්. 12. ඔවුන් විසින් කපනලද ගස් ඇතුන් විසින් අදිනු ලැබෙත්. 13. අප විසින් පිසනලද බත කුඹුරෙහි සිටින්නන්ට ගෙන යායුතුය. 14. ගමට ගිය වෙළඳුන්ට අනුභව කළ යුතු ආහාරයක් නො ලැබිණි.

සංලක්ෂ්‍යය:

‘බුධෙන ධමො දෙසිතො’

(බුදුන් ධර්මය දෙශනා කරන ලදී.)

යන වාක්‍යය සම්පූර්ණ වාක්‍යයක් සේ පෙනෙන්නේ පරික්ෂණය කරන්නකුට මෙහි ක්‍රියා පදයක් තැනි බව පෙනේ. ‘දෙසිතො’ යන්න ක්‍රියාපදයක් නොව නාම පදයකි. එබැවින් මේ අඩුව පිරවීම සඳහා අප විසින් ‘දෙසිතො හොති’ (-දෙසන ලද්දේ වේ) ‘දෙසිතො අහොසි’ (-දෙසන ලද්දේ විය) යි ක්‍රියා පදයක් යෙදිය යුතුයි. නමුත් බොහෝ තැන්හි මේ ක්‍රියාපදය නො යොදා අතීතකාලික කිතකපදය පමණක් යොදන ලද වාක්‍යයෝ දක්නා ලැබෙත්. එ තැන්හි ක්‍රියාපද ආධ්‍යාහාර කොට (ගෙනැවිත් දමා) අඵ දතයුතුයි.

74. කාරිත හෙවත් හෙත්වර්ථපද

‘කරවයි, පිසවයි’ ආදියෙහි පෙනෙන අන්‍යයකු ලවා කරවීම කාරිත නම් වේ.

ධාතුවටත් විභක්ති ප්‍රත්‍යයටත් අතරෙහි එ - අය - ආපෙ - ආපය යන කොටස්වලින් එකක් යොදා ධාතුවේ මූලින්ම තිබෙන (බැඳි අකුරකට පූඵ නො වූ) ණරයට වෘඪිකිරීමෙන් කාරිතපද සෑදිය යුතුය. ‘කරොති’ යන ශුචික්‍රියාපදයෙන් කාරෙති, කාරයති, කාරාපෙති, කාරාපයති යි කාරිතපද සතරක් සෑදෙති, ඒ සතරෙන්ම “කරවයි” යන අර්ථය කියවේ.

තවත් උදාහරණ:-

පාවෙති	- පිසවයි	දූපෙති	- දෙවයි
නහාපෙති	- නාවයි	ගණ්හාපෙති	- ගන්වයි
හොජෙති	- අනුභව කරවයි	ආහාරාපෙති	- ගෙන්වයි
තිසීදපෙති	- හිඳුවයි	හරාපෙති	- ඉවත් කරවයි
සයාපෙති	- නිඳිකරවයි		ගෙණයන්නට සලස්වයි.

75. මේ පොතේ 13 වෙනි අංකයෙහි දක්වූ පාලෙති ආදී වූරාදිගණික ක්‍රියාපද කාරෙති ආදී කාරිත පදයන්ට සමානව පෙනෙත්. එ - අය දෙක යෙදී තිබෙතත් ඒවා කාරිත නොවෙති. ඒ පදයන්ගේ කාරිතපද සෑදිය යුත්තේ ආපෙ. ආපය දෙක පමණක් යෙදීමෙනි.

උදාහරණ:-

වොරාපෙති, වොරාපයති	-	සොරකම් කරවයි
මාරාපෙති, මාරාපයති	-	මරවයි
දෙසාපෙති, දෙසාපයති	-	දේශනා කරවයි
පාතාපෙති, පාතාපයති	-	හෙළවයි
ඨපාපෙති, ඨපාපයති	-	තබ්බවයි
යොජාපෙති, යොජාපයති	-	යොදවයි

අභ්‍යාසය 30.

සිංහලට නැගියයුතු:

1. සෙට්ඨී වඩිඪිකිං ගෙහානි කාරාපෙති. 2. මාතා දරකං පොකරණිං නෙච්චා නහාපෙස්සති. 3. අම්භාකං පිතරො විහාරං ගන්ත්වා හික්ඛු භොජාපෙඤ්ඤාං. 4. තා චනිකායො දසියො හත්තං පචාපෙත්ති. 5. පාපකාරිනො පුරිසා අත්තනො දසෙහි බහු¹ මිගෙ මාරාපෙත්ති. 6. ගහපතයො පුරිසෙහි දරකෙ ගණ්භාපෙත්ති. 7. ගරු බහු සිය්ඤ්ඤා ධම්මං උගගණ්භාපෙති. 8. අධිපති දසෙහි උය්‍යානෙ බහු රුකෙඛ ඡිත්දපෙති. 9. අහං තාහි කක්ඛ්ඤාහි ආපණම්භා හණ්ඨානි ආහරාපෙස්සාමි. 10. තුම්භෙ භාතරෙහි කපයො ගාමං හරාපෙඨ. 11. මයං තෙහි දසහි කස්සකෙහි චත්තාරි බෙත්තානි කසාපෙඤ්ඤාම. 12. මාතා පුත්තං ජීඨෙ නිසීදපෙත්වා² හත්තං පාවෙතුං³ තණ්ඨුලෙ⁴ ආහරාපෙසි.

1. දසෙහි දසයන් ලවා යි අර්ථ කියයුතු කිරීමට අණ ලබන්නා කර්ම විභක්තියෙන් හෝ තනියාවෙන් සිටිය යුතු.
 2. හිඳුවා
 3. පියවන්ට මේ දෙක ද කාරකාර්ථ ඇති පදයි.
 4. තණ්ඨුල - සහල් පු. න.

පාලියට නැගියයුතු:-

1. පවිකාරයා ඔහු ගේ සොහොයුරන් ලවා පක්ෂීන් මරවයි.
2. ධනවත්තු ඔවුන්ගේ පුතුන් ලවා දන් දෙවත්. 3. රජතෙමේ වඩුවන් ලවා විශාල වූ ගෙවල් පසක් සාදවයි. 4. රථාචායඝියා දසයන් ලවා අසුන් දෙදෙනෙකුන් රථය සමීපයට ගෙන්වීය. 5. ඒ ස්ත්‍රීහු ඇලාගේ දුවරුන් ලවා ආගන්තුකයන්ට බත් පිසවූහ.
6. වඩු තෙම කම්කරුවන් ලවා බොහෝ බඩු සාදවයි. 7. අධිපති තෙමේ මිනිසුන් ලවා වනයෙහි බොහෝ උස් ගස් කපවයි.
8. ඔවුහු ගොනුන් විසි දෙනෙකුන් හා මිනිසුන් පස්දෙනෙකුන් ලවා කුඹිර සීසාවන්තාහ. 9. මම මාගේ පුත්‍රයන්ට ආහාර අනුභව කරවමි. 10. අපි අපගේ දසයන් බඩු ගෙනෙන්ට නුවරට යවන්නෙමු.¹ 11. ඔවුහු කුඹිරට ගොස් දෙනුන්ට තණ කවත්. 12. අධිපතියා හික්ෂුන් ලවා විහාරයන්හි ධර්මය දේශනා කරවයි.

76. පඤ්චමියගේ අර්ථයෙහි නො - ප්‍රත්‍යය

‘කෙරෙන්’ යන අඵය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා බොහෝ ශබ්දයන් කෙරෙන් නො - ප්‍රත්‍යය යොදනු ලැබේ. පඤ්චමියගේ එකවචන බහුවචන දෙක්හිම එය යෙදේ. ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් යුත් පද නිපාත සංඛ්‍යාවට වැටෙත්.

පුරිසතො	=	පුරුෂයා	කෙරෙන්,	පුරුෂයන්	කෙරෙන්
රුකකතො	=	ගස	හෝ	ගස්	කෙරෙන්
ගාමතො	=	ගමෙන්	වොරතො	=	සොරා කෙරෙන්
ගෙහතො	=	ගෙයින්	අග්ගිතො	=	ගින්නෙන්
නගරතො	=	නුවරින්	සබ්බතො	=	සියල්ල කෙරෙන්
මානිතො	=	මව කෙරෙන්	පිනිතො	=	පියා කෙරෙන්

77. කර්මකාරකයෙහි සිඬවූ කිකකපද මින් පෙර දක්වන ලදහ. කතීෂ්‍ය කාරකයෙහි සිඬවන කිකක පද ද ඇත්තාහ. එයින් සාමාන්‍යයක් මෙහි දැක්වේ.

ගත	=	ගිය;	ගියාවූ	නභාන	=	නෑ; නෑවා වූ
ආගත	=	ආ;	ආවා වූ	යීත	=	සිටී

1. යවයි - පෙසෙහි

මත - මලාවු නිසන්තං - හුන්
 භුත - වු; සිදු වු වුත්ථ - විසු
 සුත්ත - නිදගන් කුඛ - කිපි; කිපුණු
 ඔතිණණ - බැස්සා වු තිණණ - එතර වු
 ආරුළ්භ - නැහි; නැහුණු

අභ්‍යාසය 31.

සිංහලට නැගියයුතු:-

1. භීයො අරඤ්ඤං ගතො පුරිසො අභිනා දඨො මරි.
2. රුක්ඛතො ඔතිණණා පක්ඛි දුරකෙන මාරිතාහොන්ති. 3. ගාමතො නික්ඛන්තා¹ ගාවියො බෙතෙන තිණං බාදිත්වා වාපිතො ජලං පිවිසුන්ති. 4. වාණීජෙහි නගරතො ආහටාති හණ්ඩාති ඉමෙසු ගාමෙසු මනුසොහි කීතාති. 5. තාය කඤ්ඤාය පචිතො ඔදනො අටචිතො ආගතෙහි තස්සා භාතරෙහි භුත්තො හොති. 6. කුතො තුම්භෙ ඉමාති වත්ථාති තාති පදුමාති ච කීතාති? 7. සා යුචති මාතිතො පිතිතො ච ලඞං ධනං ගණ්හිතුං න ඉච්ඡති. 8. කුඨො සො භුපති තස්මිං නගරෙ වුත්ථෙ සබ්බෙ මනුසො තතො නිහරාපෙසි². 9. ගෙහතො ආගතා එකා දුරිකා ඉධ නිසින්තං අඤ්ඤං දුරිකං පහරි. 10. තාය පහටා සා කඤ්ඤා තස්සා මාතුයා සන්තිකං ගන්ත්වා රොදි.³ 11. භුපති තෙහි වඩ්ඪකීහි කතාති ගෙහාති පස්සිත්වා තෙසං ධනං දුපෙසි. 12. අග්ගිනා දඩ්ඨො වාණීජස්ස පුත්තෙ දුසෙහි චෙජ්ස්ස සන්තිකං නිතො හොති. 13. අග්ගිතො උදකතො චොරතො ච මනුස්සානං භයං උප්පජ්ජති⁴. 14. නගරතො නික්ඛන්තා චොරා මනුස්සෙහි ධනං ගාභාපෙත්වා අටචිං ගච්ඡිංසු.

1. නික්මුණු
 2. ඉවත් කරවිය
 3. රොදති - හඬයි
 4. උපදී

පාලියට නැගියයුතු:-

1. මොනරා ගසෙන් බැස පඵතයට ගියේය. 2. සර්පයා විසින් ඩසිතලද පුරුෂයා ඔහුගේ නෑයන් විසින් වෙදකු වෙත ගෙන යන ලදී. 3. මේ ස්ත්‍රිය ඇගේ සොහොයුරියගෙන් ලැබුණු ධනය ගන්ට කැමති නො වේ. 4. ගමෙන් ආ මිනිහා මේ කඩයෙන් බඩු ගත්තේය. 5. මව කී දෙය ඇසු ළමයා මළ මිනිසා සමීපයට නො ගියේය. 6. මාගේ නෑන්දගේ දෙන්නු වනයෙන් අවුත් දසියන් විසින් ගෙනෙන ලද තණකොළ කන්තාහ. 7. නිදන මිනිසකු දුටු ගෘහපතියා තමාගේ පුත්‍රයන්ට ඔහු වෙත නො යා යුතුය යි කීය. 8. බත් පිසන තරුණිය විසින් දුවන මුවෙක් දක්නාලදී¹ 9. ඇය පිසූ බත යාවකයන්ට ද දෙනුන්ට ද දෙනලදී. 10. ඔවුන් පඵතයෙහි සෑදූ ගෙය ඇතකු විසින් බිඳ දමන ලදී. 11. කිපියාවූ රජු විසින් නුවරට ආ සියලු මිනිස්සු මරණ ලදහ. 12. ඇතා විසින් බිඳිනලද අත්ත බීම වැටුණේය. පසුව දෙනුන් විසින් එහි කොළ කනලදී. 13. ඒ දරිය විසින් රාජ දේවියගෙන් ඇට ලැබුණු² මල්දම අත් දරියකට දෙනලදී. 14. ඔවුහු විසින් මළ දී ගත් අඟියා සොරෙකු විසින් ගෙනයන ලදී.

පහත පෙනෙන වාක්‍ය කර්මකාරකයට පෙරලිය යුතු:-

1. වඩිඬකී ගෙනානි කරොති. 2. අස්සො රථං ආකඩ්ඬති. 3. දසා අස්සෙ ආහරිංසු. 4. හත්ථි රුකකා ගාමා හරති. 5. වොරො තුම්හෙ පහරි. 6. මනුස්සො හත්ථිං බන්ධති. 7. දසො අස්සං ආකඩ්ඬති. 8. නාරි ඔදනං පච්ඡස්සති. 9. කස්සකො බෙන්තං කසති. 10. වොරා අම්භාකං ගොණෙ බන්ධන්ති.

1. දිවය - දක්නාලද
 2. ලද්ධ - ලැබුණු

සම්පූර්ණ වචනමාලාව

INDEX

ලිඛිතව ඇති වචන මෙහි ලකුණු:

පු - පුළුල්ව	පු. ක්‍රි. - පූර්වක්‍රියා
ඉ - ඉස්පිල්ව	ක්‍රි. වී. - ක්‍රියා විශේෂණ
න - නපුංසකලිඛිත	නි. - නිපාත
3 - තුන්ලිඛිත	

අලිංගික ශබ්දවලට ද ක්‍රියාවලට ද කිසි ලකුණක් නො යොදන ලදී.

පාලි - සිංහල

අකාසි = කෙළේය.	අධාරස = දහඅට 3.
අකොසති = ආක්‍රෝශ කරයි:
බැනවදී.	අධාසි = සිටියේය.
අකම් = ඇස, න.	අධි = ඇටය. න.
අගච්ඡි = ගියේය.	අඤ්ඤා = බිත්තරය. න.
අගමාසි = ගියේය.	අනිකම්මං = ඉක්මවන්ට. නි.
අගමි = ගියේය.	අනිච්චි = ආගන්තුකයා පු.
අග්ගි = ගින්න පු.	අත්තනො = තමාගේ. පු.
(අත්ත ශබ්ද)
අග්ගිනො = ගින්න කෙරෙන් නි.	අත්ථි = ඇත්තේය; ඇත්තාහ.
නි.
අංගුලි = ඇඟිල්ල ඉ.	අඵ = ඉක්බිති නි.
අචරි = හැසුරුණේය.	අඵවා = නොහොත් නි.
අච්චි = ගිනිදූල් ඉ. න.	අඤ්ඤි = උන්නේය.
අච්චි = එඵවා පු.	අඤ්ඤි = උන්නේය.
අච්චි = අද. නි.	අඤ්ඤා = ඒකාන්තයෙන්. නි.
අච්චා = අනික්. 3.	අධර = යට; පහත් 3.
අච්චාතර = අප්‍රකට; එක්තරා 3	අධිපති = අධිපතියා; ස්වාමියා;
නායකයා. පු.
අච්චි = වනය 3	අනුගච්චති = අනුවයේ; පසු
පස්සේ යයි.
අධි = අට 3.	අත්තරා = අතරෙහි. නි.
අධිකිංසති = තිස්අට ඉ.	අත්තො = ඇතුළෙහි. නි.
අධිම = අටවෙනි 3.	
අධිච්චි = විසිඅට. ඉ.	
අධිච්චාස = අටළොස්. 3.	

අපගච්ඡති - ඉවත්වයේ.
 අපර - අනික්; පසු; බටහිර. 3.
 අපි - ද; ත්. නි.
 අප්පක - සාප්පය; ටිකවු. 3.
 අභවි - විය; වූයේය.
 අභිඡ්ඤා - නිතර. ක්‍රි. වි.
 අමත - නිවන; අමෘතය. න.
 අමඛ - අඹ (ගස) පු.
 අඹ (ගෙඩිය)
 අමුඛු - ජලය. න.
 අමුඛා - මව. ඉ.
 අමුඛාකං - අපේ; අපට.
 අයං - මේතෙම; මෝකොමෝ
 අරක්කද - වනය. න.
 අරි - සතුරා. පු.
 අලාත - ගිනිපෙනෙල්ල න.
 අසනි - හෙනය. ඉ.
 අසි - කඩුව පු.
 අසිති - අසුව. ඉ.
 අසිතිම - අසුවෙනි. 3.
 අසා - අන්වයා පු.
 අසා - මොහුගේ; මොහුට.
 අසා - මෑගේ; මෑට
 අසුපු - කඳුලු න.
 අභි - සර්පයා. පු.
 අභං - මම.
 ආකච්ඡති - ආදී.
 ආකච්ඡියති - අදිනු ලැබේ.
 ආකාස - අභස, පු.
 ආඛු - මියා. පු.
 ආගච්ඡති - එයි.
 ආගත - ආ; ආවාටු 3
 ආගමි - ආවේය
 ආගන්තවා - අවුත් පු. ක්‍රි.

ආගතතුං - එන්ට නි.
 ආදය - ගෙන පු. ක්‍රි.
 ආනෙති - ගෙනඑයි.
 ආනෙතුං - ගෙනෙන්ට නි.
 ආනෙත්වා - ගෙනවුත් පු. ක්‍රි.
 ආනෙසි - ගෙනාවේය
 ආපණ - කඩය; වෙළඳසැල
 පු.
 ආම - එසේය; ඔව් නි.
 ආම - අමු; නොපැසුණු 3
 ආයු - ආයුෂය න.
 ආයුධ - ආයුධය න.
 ආරභි - පටන්ගත්තේය
 ආරුය්භ - නැගී පු. ක්‍රි.
 ආරුහති - නගී
 ආරුහිත්වා - නැගී පු. ක්‍රි.
 ආරුහා - නැගාවූ 3
 ආලොක - එළිය පු.
 ආවාට - වළ පු.
 ආහට - ගෙනෙනලද 3
 ආහරති - ගෙන ඒ
 ආහරාපෙති - ගෙන්වයි
 ආහරි - ගෙනාවේය
 අහරිතුං - ගෙනෙන්ට නි.
 අහරිත්වා - ගෙනවුත් පු. ක්‍රි.
 අහරියමාන - ගෙනෙනු ලබන
 3
 අහරියති - ගෙනෙනු ලැබේ.
 අහාර - ආහාරය පු.
 අභිඡ්ඤාති - ඇවිදී
 අභිඡ්ඤාත - ඇවිදින;
 ඇවිදීමින් 3
 අභිඡ්ඤාත්වා - ඇවිද පු. ක්‍රි.
 ඉච්ඡති - කැමතිවේ.

ඉතර = (දෙදෙනාගෙන්) අනික්
 3
 ඉතො = මෙතැනින්; මෙතැනින්
 සිට. නි.
 ඉත්ථි = ස්ත්‍රිය ඉ.
 ඉදනි = දන් නි.
 ඉධ = මෙහි නි.
 ඉම = මෙ 3
 ඉමා = මෑලා
 ඉමෙ = මොවුහු; මොවුන්
 ඉමෙසං = මොවුන්ට; මොවුන්ගේ
 ඉසි = සෘෂියා; තාපසයා ප.
 උකඛිපිත්ථා = ඔසවා පු. ක්‍රි.
 උගගණහානි = උගනී
 උච්ච = උස් 3
 උච්ඡ්‍ර = උක් පු.
 උධ්භනි = නැගිටී
 උධ්ථාපෙත්ථා = නැගිටුවා පු.
 ක්‍රි.
 උධ්භිත්ථා = නැගිට පු. ක්‍රි.
 උධෙස්භි = පියාඔයි
 උත්තර = උතුරු; උතුම් 3
 උත්තාන = නො ගැඹුරු 3
 උදක = ජලය න.
 උඤ්ඤි = සාගරය පු.
 උදෙති = උදවෙයි
 උපරි = මත්තෙහි නි.
 උසුල = උසුල්; මානෙල් න
 උසුසුති = උපදී
 උසුසාදෙති = උපදවයි
 උභය = දෙදෙනා 3
 එක = එක්; එක්තරා, 3 එක
 න.
 එකතිංසති = තිස් එක ඉ.

එකදු = එක්කලෙක නි.
 එකමනං = එක්පසෙක ක්‍රි. වි.
 එකථිසති = විසිඑක ඉ.
 එකාදස = එකොළොස් 3
 එකාදසම = එකොළොස් වැනි
 3
 එකුනතිසංති = විසිනවය ඉ.
 එකුනනචුති = අසුනවය ඉ.
 එකුනපඤ්ඤාසති = හතළිස්
 නවය ඉ.
 එකුනථිසති = දහනවය ඉ.
 එකුනසධ්ධි = පණස් නවය න.
 එකුනසත = අනුනවය න.
 එත = අරු; මේ 3
 එතථ = මෙහි නි.
 එව = ම. (නියම කිරීමෙහි) නි.
 එවං = මෙසේ නි.
 ඔචිනානි = (මල් ගෙඩි ආදිය)
 කඩා රැස්කරයි.
 ඔචිතිත්ථා = කඩා රැස්කොට පු.
 ක්‍රි.
 ඔචිතිතුං = රැස්කරන්ට නි.
 ඔධ්ධ = ඔටුවා පු.
 ඔතරති = බසී
 ඔතරිත්ථා = බැස පු. ක්‍රි.
 ඔතිණණ = බැස්සාවූ 3
 ඔදන = බත පු. න.
 ඔරුය්භ = බැස පු. ක්‍රි.
 ඔලොකයමාන = බලන; බලමින්
 3
 ඔලොකෙති = බලයි
 ඔලොකෙත්ත = බලන; බලමින් 3
 කඤ්ඤා = කන්‍යාව; දසහැවිරිදි
 ස්ත්‍රිය ඉ.

කටච්ඡු - හැන්ද පු.
 කණ්ඪු - කැසීම
 කත - කළ; කරන ලද; සෑදූ 3
 කතඤ්ඤ - කෙළෙහි ගුණදත් 3
 කතම - (බොහෝ දෙනාගෙන්) කවරෙක් 3
 කත්තු - කතී; කරන්නා පු.
 කත්තුං - කරන්ට ති.
 කඝථ - කොහේ නි.
 කඝවා - කොට පු. ක්‍රි.
 කථා - කථාව; කීම ඉ.
 කථෙති - කියයි
 කදලී - කෙසෙල්ගස ඉ.
 කදු - කවරකලෙක්හි, කවදු නි.
 කපි - වඳුරා පු.
 කමම - කමාණය; කමීය න.
 කමමකාර - කමකරුවා පු.
 කරි - ඇතා පු.
 කරියති - කරනු ලැබේ
 කරොති - කරයි
 කරොනන - කරමින්; කරන 3
 කචී - පණ්ඩිතයා පු.
 කසසක - ගොවියා පු.
 කසති - සීසායි
 කසිඝවා - භාලා පු. ක්‍රි.
 කසීයති - සීසානු ලැබේ
 කාක - කාක්කා පු.
 කාකි - කවුඩුදෙන ඉ.
 කාතුං - කරන්ට නි.
 කාතුන - කොට පු. ක්‍රි.
 කාරයති - කරවයි
 කාරාපෙති - කරවයි
 කාරෙති - කරයි; සාදවයි
 කාලකත - කලුරියකළ 3

කාලමකාසි - මැරුණේය
 කාසු - වළ ඉ.
 කාළ - කර් 3
 කිණාති - මිළදීගනී
 කිණි - මිළට ගත්තේය.
 කිණිතුං - මිළට ගන්ට ති.
 කිණිඝවා - මිළටගෙන පු. ක්‍රි.
 කිණියති - මිළට ගනු ලැබේ.
 කිත්ති - කීර්තිය ඉ.
 කිත්තරි - කිදුරිය ඉ.
 කිමඝථං - කුමක්පිණිය; කුමකට ති.
 කිං - කිමෙක්ද? නි.
 කීළති - ක්‍රීඩා (පෙල්ලම්) කරයි
 කීළිඝවා - ක්‍රීඩාකොට පු. ක්‍රි.
 කුකකුට - කුකුළා පු.
 කුකකුටී - කිකිළිය ඉ.
 කුච්චි - කුස; බඩ. පු.
 කුට්ඨි - කුෂ්ඨ ඇත්තා පු.
 කුතො - කොතැනින් නි.
 කුඨ - කිපුණු 3
 කුමාර - ළමයා; කුමාරයා පු.
 කුමාරි - කුමරිය; බාලස්ත්‍රිය ඉ.
 කුල - කුලය න.
 කුලචන්තු - කුලඇත්තා පු.
 කුහිං - කොහේ නි.
 කුල - ඉවුර න.
 කෙතු - කොඩිය පු.
 කො - කවරෙක් පු - (කිං ශබ්දය)
 කොට්ඨි - කෝටිය ඉ.
 කොධ - ක්‍රොධය පු.
 කොළමිඛ නගර - කොළඹ නගරය න.

වර්තවා - හැසිර පු. ක්‍රි.
 විතත - සිත න.
 විතතා - සිතිවිල්ල ඉ.
 විතෙතති - සිතයි
 විත්තෙතවා - සිතා පු. ක්‍රි.
 විරං - බොහෝ කලක් නි.
 විවර - සිවුර න.
 වුද්දස - දහහතර 3.
 වෙතිය - වෛත්‍යය; දැනුම න.
 වොර - සොරා පු.
 වොරතො - සොරාගෙන් නි.
 වොරාපෙති - සොරකම් කරවයි.
 වොරෙති - සොරකම් කරවයි.
 ඡ - සය 3
 ඡධං - සවෙනි 3
 ඡතත - කුඩය න.
 ඡතති - කුඩ ඇත්තා පු.
 ඡතතිංසති - තිස්සය ඉ.
 ඡබ්බිසති - විසිසය ඉ.
 ඡචී - සිවිය; උඩ සම ඉ.
 ඡායා - සෙවනැල්ල ඉ.
 ඡ්ඤති - සිඳියි; කපයි
 ඡ්ඤි - කැපුණිය
 ඡ්ඤිතබ්බ - කැපියයුතු 3
 ඡ්ඡත - කැපු; කපනලද 3
 ඡ්ඤා - කෙණ්ඩිය ඉ
 ඡතු - ලාකඩ න.
 ඡයතු - ඡයවේවා
 ඡයවඩනපුර = කෝට්ටේ නුවර
 න.
 ඡලතිධි = මුහුද පු.
 ඡානාති - දනී
 ඡානිතවා - දන පු. ක්‍රි.
 ඡානීඤ්ඤති - දනගන්තේය

ඡාලෙති - දල්වයි
 ඡාලෙතුං - දල්වන්ට නි.
 ඡිනාති - දිනයි
 ඡිච්භා - දිව ඉ.
 ඡිවති - ඡිවත් වේ
 ඡෙතු - දිනන්නා පු.
 ඡධාපෙති - දවයි
 ඡධාපෙසි - දවීය
 ඡාණ - නුවණ න.
 ඡාත - දනගන්; දන්නාලද 3
 ඡ්ඤා - සිට පු. ක්‍රි.
 ඡ්ඤාපෙති - තබවයි
 ඡ්ඤෙති - තබයි
 ඡ්ඤෙතු - තබවා
 ඡීත - සිටි 3
 ඡිසති - ඡිස දණ්ට කරයි.
 ඡිසි - දණ්ට කෙළේය.
 ඡිසිතවා - දණ්ටකොට, පු. ක්‍රි.
 තණ්ඩුල - සහල්, පු. න.
 තණ්භා - තෘෂ්ණාව, ඉ.
 තත්ථ - එහි, නි.
 තත්‍ර - එහි, නි.
 තතිය - තුන්වෙනි, නි
 තතො - එය කෙරෙන්, එතැන්
 පටන්, නි.
 තථා - එසේ, නි.
 තද - එකල්හි, න.
 තනු - තුනී වූ, 3.
 තරති - එතරවෙයි, එතරකරයි
 තරිතවා - එතරවී, එතර කොට,
 පු. ක්‍රි.
 තරුණි - තරුණිය, ඉ.
 තච - තාගේ, තට
 තඤ්ඤ - මහුට; මහුගේ

දුබ්බණ්ණ - මනාපැහැනැති: 3.
 දුක්ඛි - බෙරය, ඉ.
 දුර - දුරවු. 3.
 දෙති - දෙයි
 දෙව - වැස්ස: දෙවිනෙම. පු.
 දෙවතා - දේවතාවා ඉ.
 දෙවි - රජමෙහෙසිය, ඉ.
 දෙසාපෙති - දෙශනා කරවයි.
 දෙසිත - දෙසන ලද, 3
 දෙසියති -දෙසනා කරනු ලැබේ
 දෙසෙනබ්බ - දෙසියයුතු, 3.
 දෙසෙති - දෙශනාකරයි
 දෙසෙත්තං - දෙශනාකරන්ට, ති.
 දෙසෙසි - දෙශනා කෙළේය.
 දෙණි - ඔරුව, ඉ.
 දෙලා - දෝලාව, ඉ.
 ද්වන්තිංසති - තිස්දෙක, ඉ.
 ද්වාදස - දෙළස, 3.
 ද්වාසීති - අසුදෙක, ඉ.
 ද්වි - දෙක, 3.
 ද්වි පණණාසති - පණස්දෙක,
 3
 ද්විනවුති - අනුදෙක, ඉ.
 ද්විසට්ඨි - හැටදෙක, ඉ.
 ද්විසත්ති - හත්තු දෙක, ඉ.
 ද්වේඅසීති - අසුදෙක, ඉ.
 ද්වේචනනාළියති - හතළිස්දෙක
 ඉ.
 ද්වේපඤ්ඤාසති - පනස්දෙක ඉ.
 ද්වේනවුති - අනුදෙක, ඉ.
 ද්වේචීසති - විසිදෙක, ඉ.
 ද්වේසට්ඨි - හැටදෙක, ඉ.
 ද්වේසත්ති - හත්තුදෙක, ඉ.
 ධන - ධනය, න.

ධනවන්තු - ධනවත්, 3
 ධනු - දුන්න, න.
 ධමම - දම්ය, පු.
 ධමමවාදී - ධම්ය කියන්නා,
 පු.
 ධාතු - ධාතුව, ඉ.
 ධාවති - දුවයි
 ධාවනන - දුවමින්, දුවන, 3.
 ධාවී - දිව්වේය.
 ධාවීත්ථා - දුවලා, පු. ක්‍රි.
 ධුලී - දුට්ලි, ඉ.
 ධෙනු - දෙන, ඉ.
 ධොවති - සෝදයි.
 ධොවියති - සෝදනු ලැබේ
 න - නෑ, නො, තී.
 නගර - නුවර, න.
 නගරතො - නුවරින්: ති.
 නත්තු - මුතුපුරා පු.
 නත්ථි - නැත්තේය, ති.
 නදී - ගඟ ඉ.
 නයන - ඇස න.
 නව - නවය 3.
 නවම - නවවෙති 3.
 නවසත - නවයියය න.
 නවුති - අනුව ඉ.
 නවුතිම - අනුවෙති 3.
 න සන්ති - නැත්තාහ.
 නභාත - නෑවා වූ 3.
 නභාත්ථා - නා, නාලා, පු. ක්‍රි.
 නභාපෙති - නාවයි.
 නභායනන - නාමින්, නාන,
 3.
 නාග - නාගයා, ඇතා, පු.
 නාම - නම, න, නම් ඇති, 3.

නාරි = ස්ත්‍රිය, ඉ.
 නාවා = නැව, ඉ.
 නාසා = නහය, ඉ.
 නාළි = නැළිය, ඉ.
 නාළිකෙර = පොල්, පු, න.
 නිකානත = නික්මුණු, 3
 නිකමම, දුකාමිත්වා = නික්ම,
 පු. ක්‍රි.
 නිඤ = නිදීම, ඉ.
 නිධි = නිදනය, පු නි
 නිඛානනි = උපදි.
 නිඛානනිතුං = උපදින්නට, නි.
 නිසින්න = හුන්, වාසිවූ, 3.
 නිසීදනි = හිදිසි
 නිසීදනත = හිදින, හිදිමින්, 3.
 නිසීදපෙනි = හිදුවයි.
 නිසීදපෙත්වා = හිදුවා, පු. ක්‍රි.
 නිසීදි = හුන්ගේය.
 නිසීදිත්වා = හිද, පු. ක්‍රි.
 නිච = පහත්, මිටි, 3.
 නිත = ගෙනගිය, ගෙනයනලද,
 3.
 නියමාන = ගෙනයනු ලබන, 3.
 නිල = නිල්, 3.
 නෙති = ගෙනයයි
 නෙත්වා = ගෙනගොස්, පු. ක්‍රි.
 නෙතු = ගෙනයන්නා,
 නායකයා, පු.
 පකක = පියනලද, පැසුණු,
 ඉදුණු, 3.
 පකඛිපති = දමයි
 පකඛි = පකෂියා, පු.
 පග්ඝරති = වැගිරේ
 පචති = පියයි

පචතු = පියාවා
 පචන්ත = පියමින්, පියන, 3.
 පචන්ති = පියන්නී, ඉ.
 පචී = පිසුවේය
 පචීත්වා = පිය, පු. ක්‍රි.
 පචීතුං = පියන්නට, නි.
 පචචති = පියනු ලැබේ.
 පචචමාන = පියනු ලබන, 3.
 පචචාගච්ඡති = නැරිච්ඡයි
 පච්ඡා = පසුව, නි.
 පච්ඡනො = පස්සෙන්, නි.
 පඤ්ච = පස,
 පඤ්ච = දස පසළොස, 3
 පඤ්චතිංසති = නිස්පහ, ඉ.
 පඤ්චම = පස්වෙති, 3.
 පඤ්චචීසති = විසිපහ, ඉ.
 පඤ්ඤාවන්තා = ප්‍රඥ ඇති, 3.
 පඤ්ඤා = ප්‍රදාව ඉ.
 පඤ්ඤාසති = පණහ, ඉ.
 පඨම = පළමුවෙනි, 3.
 පඨති = ශබ්ද නගා කියයි
 පණණ = පත්‍රය, කොළය, න.
 පණ්ඨිත = පණ්ඨිතයා, පු
 පණ්ණරස = පසළොස, 3.
 පණ්ණාසති = පණහ, ඉ.
 පත්ත = පැමිණි, 3, පාත්‍රය, පු.
 පත්ති = වැටේ
 පති = ස්වාමීපුරුෂයා පු.
 පති = වැටුණේය
 පතිත්වා = වැටී, පු. ක්‍රි.
 පදුම = පියුම්, නෙලුම්මල, න.
 පන = වනාහි, නි.
 පනස = කොස්ගස, පු; කොස්
 ගෙඩිය, න.

පබ්බත = පථිතය, පු.
 පභු = අධිපතියා, පු.
 පර = පසු, අනික්, 3.
 පරිදහති = අදී
 පරිනිකායි = පිරිනිවන් පෑවේය
 පරියෙසති = සොයයි
 පරිවත්තති = පෙරළේ
 පරිසා = පිරිස, ඉ.
 පලායති = පලායයි
 පච්ඡති = ඇතුල්වේ
 පච්ඡිත්ථා = පිවිස, ඇතුල්වී,
 පු. ක්‍රි.
 පසු = නිරිසනා, පු.
 පසාති = බලයි
 පසස්සිතුං = බලන්ට, නි.
 පහට = ගසනලද, පහර
 දෙනලද, 3.
 පහරති = ගසයි
 පහරත්ථා = ගසා, පු. ක්‍රි.
 පහරියමාන = පහර දෙනු ලබන
 පරියති = පහර දෙනු ලැබේ
 පාවෙති = පිසවයි
 පාවෙතුං = පිසවන්ට, නි.
 පාඨශාලා = පාසැල, ඉ.
 පාණි = අත, පු.
 පාතුං = බොන්ට, නි.
 පාතෙති = හෙළයි
 පාතාපෙති = හෙළවයි
 පාතො = උදෑසන, නි.
 පාද = පය, පු.
 පාප = පව, න.
 පාපකාරී = පවිකරන්නා පු.
 පාලෙති = රකී, පාලනය කරයි
 පාලෙසී = රැක්කේය

පාසාණ = ගල, පු.
 පාලි = පෙළ, පේළිය,
 පාලිභාෂාව ඉ.
 පිතු = පියා, පු.
 පිනිතො = පියා කෙරෙන්, නි.
 පිපාසිත = පිපාසිතවූ, 3.
 පිච්චි = බොයි
 පිච්ච්ථා = බීලා, පු. ක්‍රි.
 පිච්චුං = බොන්ට, නි.
 පිලඤ්චි = පළඳි
 පිලඤ්ච්ථා = පැළඳ පු. ක්‍රි.
 පීඨ = පුටුව, න.
 පීත = කසාවන්, 3.
 පීති = ප්‍රීතිය, ඉ.
 පීළෙති = පෙළයි
 පුඤ්ඤ = පිත, න.
 පුඤ්ඤචන්තා = පින් ඇති, 3.
 පුත්ත = පුත්‍රයා, පු.
 පුත = නැවත, නි.
 පුජ්ච = මල, න.
 පුබ්බ = පුච්ච, පෙර, නැගෙනහිර,
 3.
 පුරා = පෙර, නි.
 පුරතො = ඉදිරියෙන්, නි.
 පුරිස = පුරුෂයා, පු.
 පුරිසතො = පුරුෂයා කෙරෙන්,
 නි.
 පුලිත = වැලි
 පුජා = පුජාව ඉ.
 පුජිත = පුදනලද 3.
 පුජෙති = පුදයි
 පුජෙත්ථා = පුද, පු. ක්‍රි.
 පුරෙති = පුරවයි
 පෙසෙති = යවයි

පොකරණි = පොකුණ, ඉ.
 ඵරසු = පොරව, පු.
 ඵල = ගෙඩිය හෝ විපාකය,
 න.
 ඵලවනතු = ගෙඩිය ඇති, 3.
 බක = කොකා, ප.
 බන්තිංසති = තිස්දෙක, ඉ.
 බන්ධි = බැන්දේය
 බන්ධිතවා = බැඳ, පු. ක්‍රි.
 බන්ධියති = බඳිනු ලැබේ.
 බන්ධු = නෑයා, පු.
 බන්ධුමන්තු = නෑයන් ඇති, 3.
 බල = බලය, සේනාව, න.
 බලවන්තු = බලවන්, 3.
 බලි = බල ඇත්තා, පු.
 බන්ධති = බඳි.
 බහු = බොහෝ, 3.
 බාල = බාලවු, වයසින් අඩු,
 අඤන, 3.
 බාවිසති = විසිදෙක, ඉ.
 බාහු = (අතේ) බාහුව, පු.
 බුඩ = සඵඤයන්වහන්සේ, පු.
 බුඛිමන්තු = බුඛි ඇති, 3.
 බ්‍රාහමණි = බැමිණිය, ඉ.
 හගවන්තු = හාගාවතුන්
 වහන්සේ, පු.
 හගිති = සහෝදරිය, ඉ.
 හඤ්ජති = බිඳි, අතු ආදිය
 කඩයි.
 හඤ්ජ = කැඩුවේය
 හණ්ඨ = බඩු, න.
 හත්ත = බත්, න.
 හත්තු = ස්වාමිපුරුෂයා, පු.
 හවති = වේ.

හවිඤ්ජති = වන්තේය
 හවතු = වේවා
 හාජේතවා = බෙද, පු. ක්‍රි.
 හාතා = සහෝදරයා, පු. (හාතු
 - ගබ්ද)
 හානුමන්තු = සුයභියා, පු. රශ්මි
 ඇති, 3.
 හායති = හයවේ
 හායිතවා = හයවී, පු. ක්‍රි.
 හායිඤ්ජති = හයවන්තේය
 හාසති = කියයි
 හාසති = කියාවා
 හාසියති = කියනු ලැබේ
 හික්ඛු = හික්ඛුනම, පු.
 හින්දි = බිත්දේය
 හිත්ත = බිඳිනලද, බිඳුණු, 3.
 හුඤ්ජති = අනුභව කරයි
 හුඤ්ජතත = අනුභව කරමින්,
 අනුභව කරන, 3.
 හුඤ්ජී = අනුභව කෙළේය.
 හුඤ්ජිතබ්බ = අනුභව කළයුතු
 3.
 හුඤ්ජිතවා = අනුභවකොට, පු.
 ක්‍රි.
 හුඤ්ජිතුං = අනුභවකරන්ට, ති.
 හුඤ්ජියමාන = අනුභව කරනු
 ලබන, 3.
 හුත්ත = අනුභවකළ, 3.
 හුත = වූ, සිදුවූ, 3.
 හුපති = රජ, පු.
 හුපාල = රජ, පු.
 හුමී = පොළොව ඉ.
 හොගී = සර්පයා,
 හොගඇත්තා, පු.

හොජෙති - අනුභව කරවයි.
 හොත්තුං - අනුභව කරන්ට,
 නි.
 මග්ග - මාගීය, පු.
 මජ්ඣිම - මධ්‍යම වූ, 3.
 මඤ්ච - ඇඳ, පු.
 මඤ්ජුසා - පෙට්ටිය, 3.
 මණි - මැණික පු.
 මත - මළාවූ, මැරුණු 3.
 මති - ප්‍රඥාව ඉ.
 මත්තඤ්ඤ - පමණදන්තා. පු.
 මධු - මීපැණි, න.
 මනසිකරොති - මෙනෙහි කරයි.
 මනුසු - මනුෂ්‍යයා, පු.
 මයුර - මොනරා, පු.
 මය්හං - මට, මගේ
 මයං - අපි (අමිහ - හ)
 මරණ - මරණය, න.
 මරති - මැරේ
 මහත්ත - මහත්. 3.
 මහලක - මහලු. 3.
 මා - වැලැක්වීමෙහි නිපාතයක්
 (එපා) ඉ.
 මාතු - මව, ඉ.
 මාතුලානි - නැන්ද, (මාමාගේ
 භාය්හිව) ඉ.
 මාතිනො - මව කෙරෙන්, න.
 මාරාපෙති - මරවයි
 මාරියති - මරනු ලැබේ
 මාරෙචා - මරා. පු. ක්‍රි.
 මාරෙසි - මැරුවේය
 මාලා - මල්දම. ඉ.
 මාලී - මාලා ඇත්තා. පු.
 මාස - මාසය. පු. න.

මිග - මුවා. පු.
 මිහි - මුවදෙන ඉ.
 මිත්ත - මිත්‍රයා පු.
 මිණාති - මණියි
 මුඨි - මිට. පු.
 මුදු - මෘදුවූ, මොලොක්. 3.
 මුනි - සච්ඤ හෝ හික්කු. පු.
 මුල - මුලා, මිළ. න.
 මෙස - වැස්ස. පු.
 ය - යම්. 3.
 යථ - යම් තැනැත්තෙකිනි නි.
 යතො - යමක් කෙරෙන්, යම්
 තැනකින්. නි.
 යථා - යම් සේ
 යද - යම් කලෙකිනි නි.
 යදි - ඉදින්. නි.
 යසවන්ත - පිරිස් ඇති
 යහිං - යම්තැනෙකිනි. නි.
 යාග - කැඳ. ඉ.
 යාවක - සිහන්තා, ඉල්වන්තා.
 ඉ.
 යාවති - ඉල්වයි
 යාවි - ඉල්ලුවේය
 යාව - යම්තාක්. නි.
 යාවතා - යම්පමණ. නි.
 යුවති - තරුණිය. ඉ.
 යොජාපෙති - යොදවයි
 රකති - රකී
 රකිත්වා - රැක, පු. ක්‍රි.
 රකිතියති - රකිනු ලැබේ
 රජක - රදවා. පු.
 රජ් - රැන, ලනුව. ඉ.
 රධි - රට. න.
 රත්ත - රතු. 3.

රක්ඛි = රාත්‍රිය. ඉ.
 රථ = රථය. පු.
 රචනි = නාදකරයි
 රචි = සුයඝීයා පු.
 රචිතො = නාදකොට පු. ක්‍රි.
 රඤ්ඤ = කොට වු. 3.
 රංසි = රශ්මිය. ඉ.
 රාජිනි = රැජිනිය. ඉ.
 රුක්ඛි = ගස. පු.
 රුක්ඛනො = ගසෙන්. නි.
 රුප = රූපය. න.
 රොදනි = අඛයි
 රොදනන = අඛමින්, හඬන. 3.
 ලක්ඛි = ලක්ෂය. න.
 ලඬකා = ලක්දිව ඉ.
 ලතා = වැල ඉ.
 ලඬ = ලැබු, ලැබුණු 3.
 ලඬා = ලැබ. පු. ක්‍රි.
 ලඬුං = ලබන්ට නි.
 ලහනි = ලබයි.
 ලහිතො = ලැබ පු. ක්‍රි.
 ලහිතුං = ලබන්ට නි.
 ලිබනි = ලියයි
 ලෙබක = ලියන්නා පු.
 ලොක = ලොව පු.
 ලොවන = ඇස න.
 ලොහ = ලොහය පු.
 වචන = වචනය න.
 වට්ටනි = වටී
 වඬුනි = වඩුවා පු.
 වත = ඒකාන්තයෙන් නි.
 වත්තු = කියන්නා පු.
 වත්ථ = වස්ත්‍රය න.
 වත්තො = කියා පු. ක්‍රි.

වදඤ්ඤ = වචන දන්නා,
 පරිත්‍යාගශීලියා පු.
 වදනි = කියයි
 වදන = මුහුණ න.
 වන = වනය න.
 වනිතා = ස්ත්‍රිය ඉ.
 වන්දිත = වදින ලද 3.
 වන්දිතබ්බ = වැන්ද යුතු 3.
 වන්දියමාන = වදිනු ලබන 3.
 වන්දියනි = වදිනු ලැබේ
 වරාහ = ඌරා පු.
 වසනි = වසයි, වාසයකරයි
 වසනන = වසමින්, වසන. 3.
 වසිඤ්ඤනි = වසන්නේය
 වසුධා = පොළොව ඉ.
 වස්ස = අවුරුද්ද, වර්ෂය පු.
 න.
 වස්සනි = වසී
 වස්සි = වැස්සේය
 වා = හෝ, නොහොත්. නි.
 වාචා = වචනය ඉ.
 වාචෙති = කියවයි
 වාණිජ = වෙළෙන්ද පු.
 වානර = වඳුරා පු.
 වානරී = වැදිරිය ඉ.
 වාපි = වැව ඉ.
 වාරී = ජලය න.
 වාලිකා = වැලි ඉ.
 වාලුකා = වැලි ඉ.
 වික්කිණනන = විකුණන,
 විකුණමින්. 3.
 වික්කිණානි = විකුණයි
 වික්කිණියනි = විකුණනු ලැබේ.
 විජ්ජු = විදුලිය

විජ්ජාධනි - විදී	සනකොට්ඨි - සියක් කෝටිය
වික්කු - පණ්ඩිතයා. පු.	ඉ.
විතප්ප - පළල්, පතල 3.	සනම - සියවෙනි 3
විධාතු - බ්‍රහ්මයා, මවන්තා, විධාන කරන්නා. පු.	සනසහස්ස - ලක්ෂය න.
විනෙතු - හික්මවන්නා පු.	සති - සිහිය ඉ.
විසමං - නොසම ලෙස ක්‍රි. වි.	සතිමන්ත - සිහි ඇති 3.
විසිඛා - විවිස ඉ.	සත්ත - හත 3
විසුං - වෙන්ව නි.	සත්තති - හැත්තෑව ඉ.
විහරණ - වසමින්, වසන 3.	සත්තතිම - හැත්තෑවෙනි 3.
විහාර - විහාරය, ආරාමය පු.	සත්තතිංසති - තිස්හත ඉ.
විහි - වී	සත්තදස - දහහත 3.
වීසති - විස්ස. ඉ.	සත්තම - සත්වෙනි 3.
වීසතිම - විසිවෙනි, 3.	සත්තරස - දහහත, 3.
වුච්චමාන - කියනු ලබන 3.	සත්තවීසති - විසිහත ඉ.
වුඨි - වැස්ස ඉ.	සත්තු - සතුරා පු.
වුත්ත - කියන ලද 3.	සත්ථු - සඵඤයන් වහන්සේ, අනුශාසනාකරන්නා පු.
වුත්ථ - විසු, වාසය කළ 3.	සඬි - සමග නි.
වෙජ් - වෙද. පු.	සතිකං - හෙමින් ක්‍රි. වි.
වෙ - එකාන්තයෙන් නි.	සන්ති - ඇත්තාහ
වෙදගු - වේදය දන්නා පු.	සන්ති - සංසිද්ධිම ඉ.
වේඵ - උණගස පු.	සන්තික - සමීපය. පු.
වාග්ඝ - වාග්‍යයා පු.	සප්පි - ගිතෙල්. න.
වායධි - රොගය පු.	සඬා - සියලු 3.
සකිං - වරක්, එක්වරක් නි.	සඬාඤ්ඤ - සියල්ලදත්, සඵඤ පු.
සකුණ - පක්ෂියා පු.	සඬාතො - සියල්ල කෙරෙන් නි.
සකෙකාති - හැකිවේ	සඬඛද - හැම කල්හි. නි.
සකඛරා - ගල් බොරලු, උක්සකුරු ඉ.	සඬා - සඬාව. ඉ.
සඬි - යහලු ස්ත්‍රී ඉ.	සමන්තා - හාත්පස. නි.
සඬා - සඬිය පු.	සමං - සමලෙස ක්‍රි. වි.
සඬො - ඉදිත්. නි.	සමීප - ළංවු 3.
සඬධි - හැට ඉ.	සයති - නිදසි
සඬ - සියය න.	

සයනන = නිදමින්, නිදන 3.
 සයනති = නිදන්ති 9.
 සයාපෙනි = නිදිකරවයි
 සයි = නිදගත්තේය
 සයිනවා = නිද. පු. ක්‍රි.
 සසුපු = භායනීවගේ හෝ
 පුරුෂයාගේ මව, නැන්දම්මා 9.
 සසි = වන්දයා. පු.
 සහ = සමග. නි.
 සහසා = වහා, හදිස්සියෙන් නි.
 සහසාස = දහස න.
 සංස = සංසයා පු.
 සංවච්ඡර = අවුරුද්ද, පු. න.
 සා = මී තොමෝ 9.
 සාබා = අත්ත 9.
 සාධුකං = මනාකොට ක්‍රි. වි.
 සාණී = නිරය 9.
 සාමි = සාමියා. පු.
 සායං = නවස නි.
 සාරථි = රථය පදවන්නා පු.
 සාලා = ශාලාව 9.
 සාවන්ථි = සැවැත්නුවර 9.
 සිඛි = මොනරා, ගින්න පු.
 සිගාල = හිවලා පු.
 සිහුඬු = මුහුද පු.
 සිලා = ගල 9.
 සිසාස = ශිෂ්‍යයා, ගෝලයා. පු.
 සිසයාසී = ඉක්මන් ගමන්
 ඇත්තා. පු.
 සීසං = වහා, ඉක්මනින් ක්‍රි. වි.
 සීල = ශීලය න.
 සීලවන්තු = සිල්වත් 3.
 සීහ = සිංහයා පු.
 සීහාසන = සිංහාසනය න.

සුඛ = සැපය න.
 සුණාති = අසයි
 සුණාතු = අසාවා
 සුණිතඛ = ඇසිය යුතු
 සුත = ඇසූ, අසනලද 3.
 සුතන = නිදගත් 3.
 සුතවා = අසා පු. ක්‍රි.
 සුතබ = බල්ලා පු.
 සුපති = නිදයි
 සුරා = මත්පැන් 9.
 සුරිය = හිරු, සුයනියා පු.
 සුරූප = මනාරූ ඇති 3.
 සුවණණ = රත්රන් න. මනා
 පැහැති 3.
 සුවේ = හෙට නි.
 සුසාන = සොහොන න.
 සුසු = බාලයා පු.
 සුද් = අරක්කුමියා පු.
 සෙධි = සිටුතෙම
 සෙත = සුදු 3.
 සෙනු = ගෙය, ඒදණ්ඩ පු.
 සෙන = සේනාව 9.
 සො = හෙතෙම (න - ශබ්ද)
 සොණ = බල්ලා පු.
 සොන = කණ න.
 සොනබබ = ඇසියයුතු 3.
 සොතු = අන්තාසි පු.
 සොතුං = අසන්ට නි.
 සොපාණ = හිණිමග,
 තරප්පුව පු. න.
 සොළස = දහසය 3.
 හන්ථි = අත පු.
 හන්ථි = ඇතා. පු.
 හදය = හෘදය න.

හරති - ගෙනයයි
 හරාපෙති - ඉවත් කරවයි,
 ගෙනයන්ට සලස්වයි
 හරිතඛා - ගෙනයායුතු 3.
 හරිතුං - ගෙනයන්ට නි.
 හරියති - ගෙනයනු ලැබේ.
 හසති - සිනාසෙයි
 හසතන - සිනාසෙන,
 සිනාසෙමින් 3.
 හිඬු - පෙරුම්කායම් න.

හිමවන්තු - හිම ඇති. 3.
 හිමාලය පච්ඡය පු.
 හියො - ඊයේ නි.
 හිරිමන්තු - ලජ්ජා ඇති. 3.
 හියො - ඊයේ නි.
 හෙධා - යට නි.
 හෙතු - කාරණය පු.
 හොති - වේ
 හොතු - වේවා

සිංහල පාලි වචනමාලාව

අඤ්ඤානු - බාල 3
 අට - අධි 3.
 අටවෙනි - අධිම 3.
 අධන - රොදනන 3.
 අධමිත් - රොදනන 3.
 අධයි - රොදනි
 අත - පාණි, හන්ථ පු.
 අතරෙහි - අනතරා පු.
 අත්ත - සාධා ඉ.
 අද - අජ් නි.
 අදිනු ලැබේ - ආකැසියති
 අදී - ආකැසිති
 අදී - පරිදහති
 අධිපතියා - අධිපති; පහු. පු.
 අනික් - අක්ක 3.
 අනුභවකරන්ට - භුක්ඡිතුං.
 හොත්තුං, නි.
 අනුභවකරන - භුක්ඡිතුං.
 අනුභවකරනු ලබන -
 භුක්ඡියමාන
 අනුභවකරනුලැබේ - භුක්ඡියති
 අනුභවකරයි - භුක්ඡති
 අනුභවකරවයි - හොපෙති
 අනුභවකරමින් - භුක්ඡමාන 3.
 අනුභවකළයුතු - භුක්ඡිතබ්බ 3.
 අනුභවකොට - භුක්ඡිතවා පු.
 ක්‍රි.
 අනුවයයි - අනුගච්ඡති
 අනුශාසකයා - සන්ථු පු.
 අනු දෙක - ද්වන - නි,
 ද්විතවුති, ද්වානවුති, ඉ.
 අනුනවය - එකුනසන න.

අනුව - නවුති ඉ.
 අනුවෙනි - නවුතිම
 අපට - අමිහාකං
 අපි - මයං
 අපේ - අමිහාකං
 අප්‍රකටවු - අක්කතර 3.
 අභිවෘද්ධිය - වුච්ඡි ඉ.
 අභගස - අභි පු.
 අභගෙසිය - අභි න.
 අමු - ආම 3.
 අමානස - අමන න.
 අර - එන 3.
 අරක්කුමියා - සුද පු.
 අවුත් - ආගනතවා, ආගමම
 පු. ක්‍රි.
 අවුරුද්ද - වසා, සංවච්ඡර
 පු. න.
 අශ්වයා - අසා, පු.
 අසන්ට - යොතුං, පුණිතුං.
 නි.
 අසන්නා - යොතු පු.
 අසනලද - සන 3.
 අසයි - පුණාති
 අසා - සුචවා පු. ක්‍රි.
 අසාවා - පුණාතු
 අසුදෙක - ද්වඅසිති, ද්වාසිති
 ඉ.
 අසුනවය - එකුනනවුති ඉ.
 අසුව - අසිති ඉ.
 අසුවෙනි - අසිතිම 3.
 අහස - ආකාස පු.
 ආ - ආගත 3.

උඹලාට = තුඹාකං
 උඹේ = තුය්හ, තච
 උපදවයි = උපාදෙති
 උපදින්නට = නිඛානනං නි.
 උපදී = උපාසුති, නිඛානනති
 උපුල් = උත්පල න.
 උස = උච්ච 3.
 උෟරා = සුකර, වරාහ. පු.
 සෘෂි = ඉසි පු.
 එක් = එක 3
 එක්කලෙක = එකද. නි.
 එක්තරා = අඤ්ඤතර 3.
 එක්පසෙක = එකමනා ක්‍රි. වි.
 එක = එක න.
 එකල්හි = තද, නි.
 එකානනයෙන් = අධා, වත. වෙ.
 නි.
 එකොළොස = එකාදස 3.
 එකොළොස්වෙනි = එකාදසම 3.
 එතරවූ = නිණුණ 3.
 එතරවෙයි = තරති
 එතරවී = තරිතවා
 එන්ට = ආගනං නි.
 එපමණ = තාවතා නි.
 එපා = මා. නි.
 එය = තං. න.
 එයි = ආගච්ඡති
 එසේ = තවා නි.
 එසේයි = ඒවා, ආම නි.
 එහි = තත්ථ, තත්‍ර, නි.
 එළිය = ආලොක පු.
 එඵවා = අඡ. පු.
 ඒතාක් = තාව නි.
 ඒදණ්ඩ = සෙතු පු.

ඒවා = තානි න.
 ඔටුවා = ඔට්ඨ පු.
 ඔරුව = දෙණි ඉ.
 ඔව් = ආම, ඵවා. නි.
 ඔවුන්ගේ = තෙං
 ඔවුහු = තෙ
 ඔසවා = උක්ඛිපිතවා, පු. ක්‍රි.
 ඔහුට = තස්ස, පු. න.
 ඕනොමෝ = සා ඉ.
 කඩය = ආපණ පු.
 කඩයි (අතු ආදිය) =
 හඤ්ජති
 කඩා රැස්කරයි = ඔචිනාති
 කඩා රැස්කරන්නට = ඔචිනිතුං
 කඩා රැස්කොට =
 ඔචිනිතවා, පු. ක්‍රි.
 කඩුව = අසි පු.
 කණ = සොත ණ.
 කථාකරයි = භාසති, කථෙති
 කථාව = කථා ඉ.
 කඳුලු = අඤ්ඤ න.
 කන්ට = බාදිතුං, නි.
 කන්ද = පඛිත පු.
 කන්නා = බාදන 3.
 කන්‍යාව = කඤ්ඤා ඉ.
 කප්පවයි = ඡිඤ්ඤෙති
 කපතලද = ඡිත 3.
 කපයි = ඡිඤ්ඤති
 කම්කරුවා කම්කාර පු.
 කමිත් = බාදමාන 3.
 කර්කශ = බර 3.
 කතීෂ්ඨ = කන්තු පු.
 කම්මානාය = කම්මං න.
 කය = කාය පු.

කයි - බාදති
 කරන - කරොන්න, කරුමාන 3.
 කරනලද - කත 3.
 කරන්ට - කන්තුං, කාතුං නි.
 කරනු ලැබේ - කරියති
 කරමින් - කරොන්න, කරුමාන
 කරයි - කරොති
 කරවයි - කාරෙති, කාරපෙති, කාරයති
 කලවය - සඨථි. පු.
 කලුරියකළ - කාලකත 3.
 කවද - කද. නි.
 කවරකලෙක්හි - කද නි.
 කවරෙක් - කෙ පු. කිං-ශබ්ද
 කවුටුදෙන - කාකි ඉ.
 කසාවත් - ජිත 3.
 කළය - සට. පු.
 කළයුතු - කාතබ්බ 3.
 කළු - කාළ 3.
 කාක්කා - කාක. පු.
 කාලා - බාදිත්වා පු. ක්‍රි.
 කැටුවේය - හඤ්චී
 කැඳ - යාගු. ඉ.
 කැපියයුතු - ජිනදිතබ්බ 3.
 කැපුවේය - ජිනදි.
 කැමතිවේ = ඉච්ඡති
 කැසීම - කණ්ඪු ඉ.
 කිකිලිය - කුක්කුටී ඉ.
 කිලුරිය - කිත්තරි ඉ.
 කිපියාවු - කුඛ 3.
 කිමෙක්? - කිං නි.
 කියන්නා - වත්තු පු.
 කියනලද - වුත්ත 3.

කියනුලබන - වුච්චමාන 3.
 කියනුලැබේ - භාසීයති
 කියයි - භාසති, කථෙති
 කියවයි - වාවෙති
 කියා - වත්වා පු. ක්‍රි.
 කියාවා - භාසතු
 කිරයි - තුලෙති
 කිරි - බීර න.
 කීර්තිය - කිත්ති ඉ.
 කුකුළා - කුක්කුට පු.
 කුඛය - ඡත්ත න.
 කුඛඇත්තා - ඡත්ති පු.
 කුඛා - බුද්දක 3.
 කුමකට - කිමන්ථ නි.
 කුමරිය - කුමාරි ඉ.
 කුලය - කුල න.
 කුලවතා - කුලවත්තු පු.
 කුෂ්ට ඇත්තා - කුඨ්ඨි පු.
 කුස - කුච්ඡි පු. ඉ.
 ක්‍රීඩාකරයි - කීළති
 ක්‍රීඩාකොට - කීළිත්වා පු. ක්‍රි.
 කෙණ්ඩිය - ජඩ්ඝා ඉ.
 කෙන - බෙත්ත න.
 කෙසෙල්ගස - කදලි ඉ.
 කෙළෙහිගුණදත් - කතඤ්ඤ 3.
 කෙළේය - අකාසී
 කොකා - බක. පු.
 කොට - කත්වා. පු. ක්‍රි.
 කොටවු - රඤ්ඤ 3.
 කොඩිය - කෙතුං පු.
 කොතැනින් - කුතො නි.
 කොයිවේලේ - කද නි.
 කොස්ගස - ජනස පු.
 කොස්ගෙඩිය - ජනස න.

ගේක ප්‍රධානියා - ගහපති පු.
 ගොනා - ගොණ පු.
 ගොපල්ලා - ගොපාල පු.
 ගොයා - ගොධා. ඉ.
 ගොවියා - කඤ්ඤ. පු.
 ගොස් - ගන්ඤ්ඤා. පු. ක්‍රි.
 සනවු - සන 3.
 වක්‍රය - වක්ක න.
 වන්ද්‍රයා - සසී; වන්ද පු.
 වෛත්‍යය - වෛතිය න,
 ජයගනීවා - ජයතු
 ජලය - වාරි, අමුඛ, උදක, න.
 ජීවත්වේ - ජීවති.
 ටිකවු - අඤ්ඤ 3.
 තණකොළ - තිණ. න.
 තබයි - ධාපෙතු
 තබවයි - ධාපෙති
 තබා - ධාපෙතීවා පු. ක්‍රි.
 තබවා - ධාපෙති
 තමන්ගේ - අත්තානං
 තමාගේ - අත්තනො
 තරප්පුව - සොපාණ පු.
 තරාදිය - තුලා ඉ.
 තරුණිය - යුවති, තරුණි. ඉ.
 තිරය - සාණි. ඉ.
 තිරිසනා - පසු. පු.
 තිස්අට - අධ්වනිංසති.
 තිස්එක - එකතිංසති ඉ.
 තිස්තුන - තෙතිංසති ඉ.
 තිස්තවය - එකුනවත්තාළීසති ඉ.
 තිස්පහ - පඤ්චතිංසති ඉ.
 තිස්හත - සත්තතිංසති ඉ.
 තිස්හතර - චතුත්තංසති ඉ.
 තිස්හය - ඡත්තිංසති ඉ.

තිස්වෙනි - තිංසතිම 3.
 තිහ - තිංසති ඉ.
 තුන - ති 3.
 තුනීවු - තනු 3.
 තෘෂ්ණාව - තණ්හා ඉ.
 ද - අපි, ව, ති.
 දක්තාලද - දිඨ්ඨ 3.
 දකුණු - දක්ඛිණ 3.
 දඩු ඇත්තා - දණ්ඩ පු.
 දදය - දද්දු ඉ.
 දන්තා ලද - ඤාත 3
 දනී - ජානාති
 දමයි - පක්ඛිපති
 දර - දරු න.
 දල්වයි - ජාලෙති
 දල්වන්ට - ජලෙතුං ති.
 දවයි - ඤාපෙති
 දවස - දිවස පු.
 දශකොටිය - දසකොටි ඉ.
 දශය - දස 3.
 දශලක්ෂය - දසලක්කි න.
 දෂ්ටකරනලද - දඨ්ඨ 3.
 දෂ්ටකරයි - ඩසති
 දෂ්ටකෙළේය - ඩසී
 දසදහස - දසසහසා න.
 දසවෙනි - දසම 3.
 දහඅට - අධාරස, අධාරදස
 3.
 දහතුන - තෙරස 3.
 දහතවය - එකුනවීසති ඉ.
 දහස - සහසා න.
 දහසය - සොළස 3.
 දහහත - සත්තරස, සත්තදස
 3.

දහහතර = වුඤ්ඤා, වතුඤ්ඤා 3.
 දළඤ්ඤා = දුඨි පු.
 දගුඤ්ඤා = වෙනිය න.
 දනස = දන න.
 දවළ = දිවා නි.
 දසයා = දස පු.
 දසිය = දසි ඉ.
 දුන් = ඉදුනි නි.
 දුන = ජාතිනවා. පු. ක්‍රි.
 දුනගනි = ජාතානි
 දුරිය = දුරිකා ඉ.
 දික් = දිස 3.
 දිනන්තා = ජෙනු පු.
 දිනයි = ජිනානි
 දියයුතු = දුනඤ්ඤා 3.
 දිව්වේය = ධාවි
 දිව = ජිවිතා ඉ.
 දිවයින = දිප පු.
 දිවියා = දිපි පු.
 දිශාව = දිසා ඉ.
 දිළින්ද = දිළිඤ්ඤා පු.
 දිම = දන න.
 දිකිරි = දධි න.
 දිලා = දචා පු. ක්‍රි.
 දුක = දුකා. න.
 දුකසේ = දුකාං; ක්‍රි. වි.
 දුන් = දිනන 3.
 දුන්න = ධනු න.
 දුන්නේය = අදදී, අදසී
 දුරවු = දුර 3.
 දුවන = ධාවනන 3.
 දුවමින් = ධාවනන 3.
 දුවයි = ධාවනි
 දුවලා = ධාවිනවා පු. ක්‍රි.

දු = ධීතු, දුහිතු ඉ.
 දුලි = දුලි ඉ.
 දෙක = ද්වි 3
 දෙදෙන = උභය 3
 දෙදෙනාගෙන් අනිකා = ඉතර
 3.
 දෙදෙනාගෙන් කවරෙක් = කතර
 3.
 දෙන්ට = දතුං නි.
 දෙන්තා = දතුං පු.
 දෙන්තේය = දඤ්ඤා, දදිඤ්ඤා.
 දෙන = ධෙනු ඉ.
 දෙනලද = දිනන 3.
 දෙනුලබන = දියමාන 3.
 දෙනුලැබේ = දියනි
 දෙයි = දෙති, දදති
 දෙවසි = දුපෙති
 දෙවරක් = ද්විකාන්තං නි.
 දෙවෙනි = ද්විතියා 3
 දෙවියා = දෙව පු. දෙවතා ඉ.
 දෙසියයුතු = දෙසෙනඤ්ඤා 3.
 දේවතාවා = දෙවතා ඉ.
 දේශනාකරණං = දෙසෙනං නි.
 දේශනාකරනලද = දෙසින 3.
 දේශනාකරනු ලැබේ = දේසියනි
 දේශනාකරයි = දෙසෙති
 දේශනාකරවයි = දෙසාපෙති
 දේශනාකෙළේය = දෙසෙසි
 දෙළස = ද්විදස 3.
 දෝලාව = දොලා ඉ.
 දුක = දිඤ්ඤා, පඤ්ඤාවා පු. ක්‍රි.
 දුන් = ඉදුනි නි.
 දුන = ජාතිනවා පු. ක්‍රි.
 දුනගන්නේය = ජාතිඤ්ඤා

ධනය - ධන න.
 ධනවත් - ධනවත්තු 3
 ධම්මය - ධම්ම පු.
 ධම්මය කියන්නා - ධම්මවාදී පු.
 ධාතුච්ච - ධාතු ඉ.
 නභී - ආරුහනි
 නම - නාම න.
 නමී ඇති - නාම 3.
 නරකය - නිරය පු.
 නවය - නව 3.
 නවසියය - නවසත න.
 නභ්ය - සාණ. න. නාසා. ඉ.
 නාගයා - නාග පු.
 නාදකරයි - රචනි
 නාන - නභායනන 3
 නාමීන් - නභායනන 3.
 නායකයා - නෙතු පු
 නාලා - නභානවා පු. ක්‍රි.
 නාවයි - නාභාපෙනි
 නැගිට - උධාහිනවා පු. ක්‍රි.
 නැගිටියි - උධාහනි
 නැගිටුවා - උධාපෙනවා පු. ක්‍රි.
 නැගී - ආරුහිහ, ආහිනවා පු.
 ක්‍රි.
 නැගෙනහිර - පුබ්බා ඉ.
 නැත්තාහ - න සනති
 නැත්තේය - නත්ථී. නි.
 නැන්ද - මාතුලානි ඉ.
 නැන්දම්මා - සසු ඉ.
 නැව - නාවා ඉ.
 නැවත - පුන නි. ..
 නැළිය - නාළි ඉ.
 නැංගාවු - ආරුහිහ 3.
 නැංගේය - ආරුහි

නෑ - න, නො. නි.
 නෑයන් ඇති - බන්ධුමත්තු 3.
 නෑයා - බන්ධු, ඤාති පු.
 නෑවාටු - නභාන 3
 නික්ම - නික්බමම,
 නික්මීනවා පු. ක්‍රි.
 නික්මෙයි - නික්මෙනි
 නික්මුණු - නික්මනන 3.
 නිතර - අභිභවං : ක්‍රි.
 වි.
 නිදන - සයන්ත 3.
 නිදමින් - සයනන,
 සයමාන 3.
 නිදයි - සයති
 නිද - සයිනවා පු. ක්‍රි.
 නිදගත් - පුනන 3.
 නිදිකරවයි - සයාපෙනි
 නිදීම - නිදු ඉ.
 නිදනය - නිධි පු.
 නිල් - නීල 3.
 නිවණ - අමන න.
 නුවණ - ඤාණ, න.
 පඤ්ඤා ඉ.
 නුවණැති - පඤ්ඤාවත්තු,
 බුච්චිමත්තු 3.
 නුවර - නගර න.
 නුවරින් - නගරතො නි.
 නෙලුම්මල - පදුම, න.
 නොගැඹුරු - උත්තාන, 3.
 නොහොත් - අචවා, නි.
 පක්ඛියා - පක්ඛි, සකුණ.
 පු.
 පටන්ගත්තේය - ආරුහි

පනස්දෙක = ද්වේපඤ්ඤාසනි,
 ද්වේපණණාසනි, ඉ.
 පණස්තවය = එකුනසධී, ඉ.
 පණහ = පඤ්ඤාසනි,
 පණණාසනි, ඉ.
 පණ්ඩිතයා = කවි, විඤ්ඤු,
 පණ්ඩිත, විදු, පු.
 පතළ = පථථ, විථත, 3.
 පත්‍රය = පණණ, න.
 පමණදන්තා = මකඤ්ඤු, පු.
 පරිත්‍යාගශීලියා = වදඤ්ඤු, පු.
 පචීතය = පබ්බත, ගිරි, පු.
 පය = පාද, පු.
 පලායයි = පලායති
 පච්චරන්තා = පාපකාරී පු.
 පච = පාප, න.
 පස්වෙනි = පඤ්චම, 3
 පස්සෙන් = පච්චතො, නි.
 පස = පඤ්ච, 3.
 පසළොස් = පඤ්චදස, 3
 පසු = පර, අපර, 3.
 පසුපස්සේ යයි = අනුගච්ඡති
 පසුව = පච්ඡා, නි.
 පහත් = නීච, 3.
 පහන = දීප, පු.
 පහරදෙනලද = පහථ, 3.
 පහරදෙනුලබන = පහරියමාන
 3.
 පළදිවා = පිළඤ්ඤා
 පළමුවැනි = පඨම 3
 පළුල් = විථත, 3.
 පාලනය කරයි = පාලෙති
 පාසැල = පාඨශාලා, ඉ.
 පැමිණි = පතන 3.

පැසුණු = පකක, 3
 පැළඳ = පිළඤ්ඤා, පු. ක්‍රි.
 පිටත = බහී, නි.
 පින්ඇති = පුඤ්ඤවතතු 3.
 පින = පුඤ්ඤ, න.
 පිපාසිතවු = පිපාසිත, 3.
 පියා = පිතා, පු. (පිතු ශබ්ද)
 පියාකෙරෙන් = පිතිතො, නි.
 පියාසරකරයි = උච්චෙති
 පියුම = පදුම, න.
 පිරිනිවන්පෑවේය = පරිනිකායි
 පිරිස් ඇති = යසවතතු 3.
 පිරිස = පරිසා, ඉ.
 පිවිස = පිවිසිණා, පු. ක්‍රි.
 පිස = පචීණා, පු. ක්‍රි.
 පිසන්ට = පචීතුං, නි.
 පිසන්ති = පචන්ති, ඉ.
 පිසන = පචන්ත 3
 පිසනලද = පකක 3.
 පිසනුලබන = පච්චමාන 3.
 පිසනුලැබේ = පච්චති, 3.
 පිසමින් = පචන්ත 3.
 පිසයි = පචති
 පිසවයි = පාවෙති, පාවයති
 පිසවන්ට = පාවෙතුං, නි.
 පිසාවා = පචතු
 පිසියයුතු = පචිතබ්බ, 3.
 පිසුවේය = පචී
 පිටුව = පීඨ, න
 පුත්‍රයා = පුත්ත, පු.
 පුදන ලද = පුජිත 3.
 පුදයි = පුජෙති
 පුද = පුජෙණා, පු. ක්‍රි.
 පුරවයි = පුරෙති

පුරුෂයා - පුරිස පු.
 පුරුෂයා කෙරෙන් - පුරිසතො
 පූජාව - පූජා ඉ.
 පෙට්ටිය - මක්ඡුසා, ඉ.
 පෙර - පුරා, නි.
 පෙරවූ - පුබ්බ 3.
 පෙරළේ - පරිවත්තති
 පෙරුම්කායම් - හිඩතු, න.
 පෙළ - පාළි ඉ.
 පෙළෙයි - පිළෙති
 පෙළුවේය - පිළෙයි
 පොකුණ - පොකබරණි, ඉ.
 පොරව - ඵරසු පු.
 පොල් - නාළිකෙර පු. න.
 පොළොව - භූමි; වසුධා ඉ.
 ප්‍රඥ ඇති - පඤ්ඤවන්තු 3.
 ප්‍රඥව - මති, පඤ්ඤ, ඉ. ඤාණ
 න.
 ප්‍රීතිය - පීති ඉ.
 බඩු - භාණ්ඩ න.
 පත් - හත්ත, න. ඔදන. පු. න.
 බදිනුලැබේ - බන්ධියති
 බදියි - බන්ධති
 බල්ලා - සොණ, සුතබ පු.
 බලඇත්තා - බලී, පු.
 බලන්ට - පසයිතුං, නි.
 බලන - ඔලොකෙත්ත,
 පසුන්ත 3.
 බලන්තේය - පසයිසුති
 බලමින් - ඔලොකයමාන,
 ඔලොකෙත්ත
 බලය - බල න.
 බලයි - ඔලොකෙති, පසුති
 බලවතා - බලමන්තු පු.

බස්නාහිර - අපරා ඉ.
 බසී - ඔතරති
 බාලයා - සුසු පු.
 බාලවූ - දහර, බාල 3.
 බාහුව - බාහු පු.
 බැන්දේය - බන්ධි
 බැඳ - බන්ධිතො පු. ක්‍රි.
 බැමිණිය - බ්‍රහ්මණි ඉ.
 බැස - ඔරුය්හ, ඔරිතො, පු.
 ක්‍රි.
 බැස්සාවූ - ඔතිණ්ණ 3.
 බිත්තරය - අණ්ඩ න.
 බිදිනලද - හින්ත 3.
 බිදි - (අතු ආදිය) හඤ්ඤති
 බිදිනු - හින්ත 3.
 බිත්දේය - හිඤ්ඤි
 බීලා - පිවිතො පු. ක්‍රි.
 බුඞ්මත් - බුඞ්මන්තු 3.
 බෙද - භාජෙතො පු. ක්‍රි.
 බෙරය - දුඤ්ඤි ඉ.
 බෙල්ල - භීවා ඉ.
 බොන්ට - පිවිතුං, පාතුං නි.
 බොයි - පිවති
 බොහො - බහු 3
 බොහෝකලක් - විරං නි.
 (බොහෝ දෙනාගෙන්)
 කවරෙක් - කජම 3.
 බෝවා - පිවතු
 බ්‍රහ්මයා - විධාතු පු.
 හයවන්තේය - හායිසුති
 හයවී - හායිතො පු. ක්‍රි.
 හයවේ - හායිති
 හාගාවතුන්වහන්සේ - හගවන්තු
 පු.

භායඝාටගේ මව = සඤ්ඤ ඉ.
 හික්ඛු නම = හික්ඛු, මුනි පු.
 හොග ඇත්තා = හොගි පු.
 මගේ = මය්හං, මම, මෙ
 මණ්ඩි = මිණාති
 මත්තෙහි = උපරි, නි.
 මත්පැන් = සුරා ඉ.
 මධ්‍යම = මජ්ඣම 3.
 මනාකොට = සාධුකං, ක්‍රි. වි.
 මනාපැහැති = සුවණ්ණ 3.
 මනාපැහැනැති = දුබ්බණ්ණ 3
 මනාරු ඇති = සුරූප 3.
 මනුෂ්‍යයා = මනුස්ස පු.
 මම = අහං
 මරණය = මරණ න.
 මරනුලැබේ = මාරියති
 මරයි = මාරෙති
 මරවයි = මරාපෙති
 මරා = මාරෙත්වා පු. ක්‍රි.
 මල් = පුෂ්ප න.
 මල්දම = මාලා ඉ.
 මව = අම්මා, මාතු, ඉ.
 මවකෙරෙත් = මාතිතො, නි.
 මහත් = මහත්ත 3.
 මහලු = මහලලක 3.
 මළාවු = මත 3.
 මානෙල් = උසල, න.
 මාගීය = මග්ග පු.
 මාසය = මාස, පු. න.
 මාලාඇත්තා = මාලී, පු.
 මට = මුට්ඨි, පු.
 මිටි = නිව 3
 මිත්‍රයා = මිත්ත පු. න.
 මිදුණු කිරි = දධි න.

මිළදීගන්නට = කිණිතුං නි.
 මිළදීගනී = කිණාති
 මිළදීගනු ලැබේ = කිණියති
 මිළදීගෙන = කිණිත්වා පු. ක්‍රි.
 මීපැණි = මධු න.
 මීයා = ආචු පු.
 මුතුබුරා = නත්තු පු.
 මුල = මුල න.
 මුවදෙන = මිගී ඉ.
 මුවා = මිග, පු.
 මුහුණ = වදන, න
 මුහුද = ජලනිධි, උදධි, සිත්ධු, පු
 මාදුටු = මුදු 3
 මෙතැන්සිට = ඉතො නි.
 මෙතැනින් = ඉතො නි.
 මෙනෙහි කරයි = මනසිකරොති
 මෙයින් = ඉතො නි.
 මෙසේ = එවං, නි.
 මෙහි = ඉධ, එත්ථ, නි.
 මේ = ඉම, 3.
 මේතෙම = අයං. පු.
 මොනරා = සිඛි, මයුරා පු.
 මොවුහු = ඉමෙ, පු. න.
 මොවුන්ගේ = ඉමෙසං, පු. න.
 මොහුට = අස්ස, ඉමස්ස, පු. න.
 මෝතොමෝ = අයං, ඉ.
 මැගේ = අස්සා, ඉමිස්සා, ඉමාය ඉ.
 මැණික = මණි පු.

මැරුණේය - කාලමකාසි, මරි
 මැරුවේය - මාරෙසි.
 මැරේ - මරති
 මැලා - ඉමා ඉ
 මැලාගේ - ඉමාසං, ඉ.
 යට - අධර 3, අධො, හෙධා
 නි.
 යන්ට - ගන්තුං නි.
 යන්තා - ගන්තු පු.
 යන්තී - ගව්ඡන්ති ඉ.
 යන - ගව්ඡන්ත, ගව්ඡමාන 3
 යන්තේය - ගව්ඡස්සති,
 ගමිස්සති
 යමි - ය, 3.
 යමිකලෙක්ඛි - යද නි.
 යමිතාක් - යාව නි.
 යමිතැනෙක්ඛි - යත්ථ, යභිං,
 නි.
 යමිපමණ - යාවතා නි.
 යමිසේ - යථා නි.
 යමීන් - ගව්ඡන්ත, ගව්ඡමාන
 3
 යසි - ගව්ඡති
 යමක්කෙරෙන් - යතො, නි.
 යවසි - පෙසෙති
 යහලු ස්ත්‍රිය - සබ්බ, ඉ.
 යෙහෙළිය - සබ්බ, ඉ.
 යොදවසි - යොජාපෙති
 රකිනුලැබේ - රකඛියති
 රකී - පාලෙති, රකඛති
 රකීවා - රකඛතු
 රජ - භූපති, භූපාල පු.
 රජමෙහෙසිය - දෙවී, රාජිනි,
 ඉ.

රට - රට්ඨ න.
 රන්රන් - සුවණ්ණ න
 රතු - රත්ත ඉ.
 රථය - රථ පු.
 රථාවායඝියා - සාරථි ප.
 රදවා - රජක පු.
 රශ්මිය - රංසි ඉ.
 රශ්මි ඇති - භානුමන්තු 3.
 රාජදේවිය - දෙවී ඉ.
 රාජාය - රජු න.
 රාත්‍රිය - රත්ති ඉ
 රැක්කේය - පාලෙසි
 රැක - රකඛිණවා පු. ක්‍රි.
 රැණ - රජ්ජු ඉ.
 රූපය - රූප න.
 රෝගය - ව්‍යාධි පු.
 රෝදය - චක්ක න.
 ලක්ඛය-සත්තසහසස, ලක්ඛි න.
 ලංකා ද්වීපය - ලංකා ඉ.
 ලජ්ජා ඇති - හිරිමන්තු 3.
 ලණුව - රජ්ජු ඉ.
 ලබසි - ලබති
 ලබන්ට - ලච්චිං, ලභිතුං, න.
 ලාකඩ - ජතු න.
 ලැබ - ලඛා, ලභිණවා, පු. ක්‍රි.
 ලැබුණු - ලඛි 3.
 ලියන්නා - ලේඛක පු.
 ලියසි - ලිඛති
 ලොව - ලොක පු.
 ලෝභය - ලොභ පු.
 වචනය - වාචා ඉ. වචන න.
 වටි - වට්ටති
 වඩුවා - වඩ්ඪති පු.
 වනය - අරඤ්ඤ, වන. න. අට්ඨ
 - ඉ.

වනාහි = පන, නි.
 වදිනලද = වදින 3.
 වදිනුලබන = වදියමාන 3.
 වදිනුලැබේ = වන්දියති
 වදී = වදැති
 වදුරා = වානර කපි, පු.
 වන්තේය = භවිසානි
 වයසින් අඩු = දහර බාල 3.
 වරක් = සකිං නි.
 වසන = විහරණ, වසනා
 වසන්තේය = වසිසානි.
 වසමින් = විහරණ වසනා
 3.
 වසයි = වසති, විහරති
 වසී = වසානි
 වස්ත්‍රය = වඤ්ච න.
 වහා = සිඝං, බිසං, සහසා,
 නි. ක්‍රි. වි.
 වළ = කාසු, ඉ. ආවාට, පු.
 වාසයකරයි = වසති, විහරති
 වාසයකළ = වුඤ්ච 3.
 වැගිරේ = පග්ගරති
 වැටී = පතින්වා පු. ක්‍රි.
 වැටුණේය = පති
 වැටේ = පතති
 වැන්දයුතු = වන්දිතබ්බ 3
 වැඳ = වන්දිත්වා, පු. ක්‍රි.
 වැදිරිය = වානරී ඉ.
 වැල = ලතා, ඉ.
 වැලි = වාලිකා, වාලුකා, ඉ.
 පුලිත. න.
 වැව = වාපි, ඉ.
 වැස්ස = දෙව, මෙග, වස්ස,
 පු. වුධි. ඉ.

විකුණන = විකතිණන 3.
 විකුණනු ලැබේ =
 විකතිණියති
 විකුණමින් = විකතිණන
 3
 විකුණයි = විකතිණාති
 විදී = විජ්ඣති
 විදුලිය = විජ්ඣ ඉ.
 විධානකරන්නා = විධාතු
 පු.
 විපාකය = ඵල න.
 විස්ස = විසති ඉ.
 විසි අට = අධ්වවිසති ඉ.
 විසි එක = එකවිසති ඉ.
 විසිතුන = තෙවිසති
 විසිදෙක = ද්වෙවිසති,
 බාවිසති ඉ.
 විසිතවය = එකුනතිංසති ඉ.
 විසිපහ = පඤ්චවිසති ඉ.
 විසිවෙනි = විසතිම 3
 විසිහත = සතතිවිසති ඉ.
 විසිහතර = චතුරවිසති ඉ.
 විසිහය = ඡබ්බිසති ඉ.
 විසු = වුඤ්ච 3.
 විහාරය = විහාර පු.
 වි = විහි පු.
 විචිය = විසිබා, විචි ඉ.
 විය = අභවි, භවි
 වූ = භුත, 3.
 වූයේය = අභවි, භවි
 වෙද = වෙස්ස පු.
 වෙන්ට = විසුං, නි.
 වෙළෙන්ද = වාණිජ පු.
 වේ = හොති, භවති

සිංහාසනය = සීහාසන න.
 සීසා = කසිත්වා පු. ක්‍රි.
 සීසානු ලැබේ = කසීයති
 සීසායි = කසති
 සුදු = සෙන 3.
 සුයතියා = රවි, හානුමනතු පු.
 සෙල්ලමිකරයි = කීළති
 සෙවනුල්ල = ඡායා ඉ.
 සේනාව = සේනා ඉ.
 සොයයි = පරියෙසති
 සොරකමිකරයි = වොරෙති
 සොරා = වොර පු.
 සොරගෙන් = වොරතො නි.
 සොහොන = සුසාන. න.
 සෝදයි = ධොවති
 සෝදනු ලැබේ = ධොවියති
 ස්ත්‍රිය = නාරි, වනිතා, ඉත්ථි ඉ.
 ස්වර්ගිය = සග්ග. පු.
 ස්වාමිපුරුෂයා = හත්තු, පති, පු.
 ස්වාමිපුරුෂයාගේ මව = සසු ඉ.
 ස්වාමියා = සාමි. පු.
 හඬන = රොදන. 3.
 හතළිස්දෙක = ද්වෙ වනනාළිසති ඉ.
 හතළිස්තවය = එකුතපස්සාසති. ඉ.
 හතළිස්වෙනි = වනනාළිසතිම 3.
 හතළිහ = වනනාළිසති ඉ.
 හදිසියෙන් = සහසා. නි.
 හත්පස = සමනතා නි.
 හඳ = වඤ පු.
 හාලා = කසිත්වා පු. ක්‍රි.
 හැකිවේ = සකොති
 හැට = සට්ඨි. ඉ.
 හැටදෙක = ද්වෙසට්ඨි, ද්විසට්ඨි,
 ද්වාසට්ඨි. ඉ.

හැටතවය = එකුතසත්තති
 හැත්තූදෙක = ද්වෙසත්තති,
 ද්විසත්තති 3.
 හැත්තූතවය = එකුතාසති ඉ.
 හැත්තූව = සත්තති ඉ.
 හැන්ද = කටචුදු. පු.
 හැමකල්හි = සද. නි.
 හැරිඑයි = පච්චාගච්ඡති
 හැසිර = චරිත්වා, පු. ක්‍රි.
 හැසිරෙන = චරන. 3.
 හැසිරේ = චරති
 හැසුරුණේය = චරි, අචරි
 හික්මවන්නා = විනෙතු පු.
 හිඳ = නිසීද්ධො පු. ක්‍රි.
 හිඳින = නිසීදන 3.
 හිඳුවයි = නිසීදපෙති
 හිඳුවා = නිසීදපෙත්වා පු. ක්‍රි.
 හිමඇති = හිමවනතු 3.
 හිමාලයපථිතය = හිමවන්තු පු.
 හුන් = නිසින්න 3
 හුන්තෝය = නිසීදි
 හෘදය = හදය. න.
 හෙට = සුචෙ. නි.
 හෙතෙම = සො. පු. න. ශබ්ද
 හෙනය = අසති ඉ.
 හෙමින් = සනිකං ක්‍රි. වි. නි.
 හෙළයි = පාතෙති.
 හෙළවයි = පාතාපෙති
 හෙළිය = පාතෙති
 හේදණ්ඩ = සෙතු. පු.
 හෝ = වා, අථ, නි.
 ළමයා = දරක, කුමාර. පු.
 ළංචු = සමිප, ආසන, 3.